

Теробозбітти України

Олександра Бурбело
(1998 – 2013)

Первоцвіт

Ось збираю слова, наче квіт, у букети
І сплітаю віночки барвистих рядків.
У гаю, де живуть і працюють поети,
Первоцвіт мого вірша весною розцвів.

Полива його дощик блакитний, як небо,
Та і сонцю для нього не шкода тепла.
Є у серці поетів постійна потреба,
Щоб душа їх у квітах під небом цвіла.

Первоцвіти України

Твори переможців конкурсів
«Струна на арфі України»
імені Олександри Бурбело
за 2017 – 2020 роки

Вінниця

2020

УДК 821.161.2'06(082)

Т 28

Книгу «Первоцвіти України» видано за фінансової підтримки благодійного фонду «МХП – Громаді» у межах Всеукраїнського конкурсу мікрогрантів для розвитку громад «Час діяти, Україно!»

Т 28 Первоцвіти України: Твори переможців конкурсів «Струна на арфі України» імені Олександри Бурбело за 2017 – 2020 роки – Вінниця: ФОП Рогальська І. О., 2020. – 180 с.іл.

ISBN 978-617-7556-83-0

«Первоцвіти України» – У цій книзі зібрані твори переможців конкурсів «Струна на арфі України» імені Олександри Бурбело за 2017 – 2020 роки. Є переможці із Вінницької, Дніпропетровської, Одеської, Київської, Полтавської і Черкаської областей, із Запоріжжя та Польщі. З метою підтримки молодих талантів України і видається ця книга.

УДК 821.161.2'06(082)

ISBN 978-617-7556-83-0

Підтримаємо молоді таланти

Сашині первоцвіти

Саша Бурбело дуже любила весняні первоцвіти... Квітучий ряст, підсніжники, проліски, фіалки, конвалії... Перші квіти, що з'являються з-під тільки-но прогрітої землі і прикрашають її...

Вона й сама, хоч і прожила недовгий вік, була наче тим первоцвітом, що почав з юних років розквітати юним талантом, поміченим класиком української дитячої літератури Всеволодом Нестайком, який підтримав юну літераторку і схвально відгукнувся про її творчість.

Саша була з тих школярів, які цінують кожен прожитий день, не марнують часу даремно на різні порожні забави і сумнівні захоплення, а намагаються зробити щось корисне. Мабуть, тому в дуже юному віці вона змогла написати і видати кілька збірок гарних віршів, що багато з них стали піснями, покладеними на музику самодіяльними композиторами.

Я був ініціатором посмертного прийому Саші Бурбело до Національної спілки письменників України, побачивши в ній не лише талант, але й, безсумнівно, гідний приклад для наслідування майбутніми хлопчиками і дівчатками, залюбленими у Слова, такими, як переможці щорічних літературних конкурсів «Струна на арфі України» імені Олександри Бурбело, Первоцвітів України і Світу, творчість яких зібрана Сашиним дідусем Володимиром Бевзом під обкладинкою цієї збірки.

Справа Саші живе і житиме вічно!

**Вадим Вітковський,
Голова Вінницької організації НСПУ,
заслужений журналіст України**

Олександра Бурбело

Я лиш струна на арфі України

Я лиш струна на арфі України,
Зі співом ніжним, лагідна, дзвінка.
Верба-арфістка поетеси Ліни
Мене гіллям легесенько торка.

Буває, дощик крапотить по струнах,
І я співаю з ними в унісон.
Вся Україна у піснях і лунах –
Такий уже акустики закон.

Озвалися луною Закарпаття
І Чорний ліс у Вінницькій краю...
Гуртом візьмімось, українці-браття,
І возвеличім землю ми свою!

Ось сонечко всміхається іскристо,
Де передзвін на польових вітрах.
А в небесах, як зоряне намисто,
Галактики сім'я – Чумацький Шлях.

Вітає всесвіт Україну-неню
І нас, її дітей, теж разом з нею!

ПЕРЕМОЖЦІ І КОНКУРСУ
«Струна на арфі України»
імені Олександри Бурбело
за 2017 рік

Номінація «ЗА КРАЩИЙ ПРОЗОВИЙ ТВІР»:

- **Лада АЛІФАНОВА**, учениця Нікопольської СПМШ № 26 Дніпропетровської області, – диплом І ступеня, лауреатська медаль і грошова премія;
- **Іван ВАЛСАМАКІ**, учень Нікопольської СПМШ № 26 Дніпропетровської області, – диплом ІІ ступеня і грошова премія;
- **Ярослава НІКІФОРОВА**, учениця Вінницької ЗОШ №21, – диплом ІІ ступеня і грошова премія;
- **Дарія ХОДАКІВСЬКА**, учениця Уладівської ЗОШ Літинського району, – дипломом ІІІ ступеня і грошова премія.

Номінація «ЗА КРАЩИЙ ПОЕТИЧНИЙ ТВІР»:

- **Володимир ГАБРЕЛЬ**, учень технічного ліцею, член студії «Срібний передзвін», – диплом І ступеня, лауреатська медаль і грошова премія;
- **Олександра ХОДАК**, учениця Вінницького спортивно-гуманітарного ліцею, – диплом ІІ ступеня і грошова премія;
- **Мар'яна СЛЮСАР**, учениця Студенянської ЗОШ Піщанського району, – диплом ІІ ступеня і грошова премія;
- **Анна АРСЕНЮК**, учениця Могилів-Подільської гімназії, – диплом ІІІ ступеня і грошова премія.

ДИПЛОМАНТИ КОНКУРСУ:

Олександра ЧОРНА, учениця Гайсинської СЗШ І-ІІ ст. №4;

Олена ПАЛАМАРЧУК, учениця Хрінівської ЗОШ Іллінецького району;

Катерина ДРОБИНА, учениця Брацлавського навчально-виховного комплексу Немирівського району;

Леся КУХАР, учениця Тиврівського ліцею-інтернату
поглибленої підготовки в галузі науки;

Ірина ЛІЩИШИНА, учениця Тиврівського ліцею-інтернату
поглибленої підготовки в галузі науки;

Ксенія МАРЧУК, учениця Вінницької ЗОШ I-III ст. №11;

Анастасія ЗУБИК, учениця Вінницької ЗОШ I-III ст. №11;

Марія ГАВРИЩУК, учениця Вінницької ЗОШ I-III ст. №11;

Христина ЧАЙНЮК, учениця Вінницької ЗОШ I-III ст. №11;

Анастасія ГРУЩЕНКО, учениця Вінницької ЗОШ I-III ст.
№11;

Вікторія СЛИШАК, учениця Вінницької ЗОШ I-III ст. № 26;

Олександра РУЩАК, учениця Вінницької ЗОШ I-III ст. № 26.

Лада АЛІФАНОВА

Мене звуть Аліфанова Лада. Я народилася у Нікополі і мешкаю тут усе життя. На канікулах я відвідую інші міста та країни. У мене безліч захоплень. Найбільше подобається читати книжки. Якщо книжка цікава, я можу читати її увесь день. Інколи пишу вірші, але більше до вподоби вигадкування власних книжок.

У другому класі я брала участь у конкурсі, присвяченому Тарасу Шевченку та отримала перемогу з власним віршем. У минулому році брала участь у конкурсі «Край п'яти Січей» і отримала відзнаку журі у номінаціях «Література» і «Образотворче мистецтво». У цьому році я також брала у ньому участь та виграла гран-прі у номінації «Література». Я не збираюсь зупинятися та йду до інших перемог.

ФОРТЕЦЯ СТАРОГО БЕРКУТА

Уривок

Глава 1

Був у козаків свій знахар Степан. Одного разу йому стало зле: чоло гаряче, нічого вимовити не може, ні на що не звертає уваги. Козак Миколай пішов до його комори, де знахар облаштував полиці для трав та зілля, проводив якісь дослід. А потрібна йому була трава з верхньої полиці однієї з шаф. Він за щось зачепився і штовхнув шафу уперед. Шафа почала повертатися разом з Миколаєм. Через хвилину він був у величезній кімнаті. Вздовж стін – також полиці, на яких стояло безліч книг та різноманітних склянок з рідиною. Наприкінці кімнати стояв стіл, на ньому також було багато чого цікавого. У самому центрі стола світилася куля. Вона так і манила до себе, мов промовляючи: «Ну, підходь до мене, торкнись мене...». Усередині кулі був якийсь туман. Миколі стало моторошно, по його міцній спині пробіг мороз. Він швидко схопив якісь трави та за мить покинув таємничу кімнату. Три дні знахарю давали відвар з цих трав, але краще йому не ставало, навіть гірше.

– Ти які трави приніс? Де ти їх узяв? – спитав Челпан, який був у них за отамана.

Тоді Миколай розповів, як потрапив у таємничу кімнату. Після того, як Челпан дослухав розповідь, вирішив побачити усе на власні очі. Довго Миколай намагався відтворити рухи, завдяки яким шафа почала обертатися. Нарешті шафа зрушила з місця. Коли вони опинилися у кімнаті, Челпан одразу ж попрямував до столу. Туман усередині кулі відразу почав ворухитися, манити до себе. Вони обидва доторкнулися до кулі. Куля зрушила все навколишнє, і козаків почало кудись засмоктувати. Все трапилось так раптово, і вони опинились десь там, де немає нічого: ні стін, ні підлоги, ні чогось схожого на небо та землю.

– Добридень, панове! Куди бажаєте відправитись, в минуле чи майбутнє? Яку подію бажаєте відвідати?

Як тільки з'явився голос, козаки почали очима шукати того, хто говорив.

– Хочемо у минуле, до найперших козаків-знахарів. Щоб вони розповіли, як вилікувати нашого товариша, – сказав Челпан.

– Що ти робиш? Він занесе нас туди, звідки ми й вибратися не зможемо! – вигукнув Миколай.

– Не хвилюйтесь. Ви опинитесь у минулому зовсім ненадовго. Слідкувати за часом потрібно за допомогою ось цього піщаного годинника, що розрахований на 30 хвилин. (У повітрі з'явився скляний годинник. Челпан взяв його). Гарантую, що опинитесь серед перших козаків-знахарів, але не гарантую, що знайдете ліки, які вам потрібні. Це вже буде залежати тільки від вас.

Глава 2

У козаків замерехтіло в очах. Потім вони відчули, що кудись падають, та нарешті опинились на кучі опалого листя. Там, куди вони потрапили, була осінь. Товариші встали, озирнулись навкруги. Стояла найчудовіша пора, коли іще тепло, а природа вбирається у різнобарвні шати. Неподалеку виднілося село. До нього і попрямували. На узбіччі дороги перед селом стояла корчма. Зайшли усередину. Чоловік за стійкою одразу пожвавішав.

– Добридень, шановні. Чого бажаєте?

– Немає у вашій місцевості знахаря? Нам дуже знахар потрібен, – сказав Челпан.

– Та ви туди, куди потрібно забрели. Село наше, знаєте як називається? Травинки. А спитайте – чому? Тому що багато місцевих травами лікують. Але це ще не все. Є й такі, які не тільки на травах знаються.

– Ось вони нам і потрібні! Як до одного з них потрапити? – одразу ж спитав Челпан.

Миколай тимчасом оглядав усе.

– Е-е, не все так легко. Вам спочатку до ворожки потрібно. Вона і вирішить, побачите ви когось з знахарів чи ні. Відвести?

– Добре, йдемо до ворожки, – погодився Челпан.

Поки вони шли, Миколай почав тихенько його питати:

– Скільки часу залишилось? Поглянь на годинник!

– Не хвилюйся, в нас ще 29 хвилин. Напевно, час для нас тут по-іншому тече.

– Ось, проходите, – мовив корчмар.

Козаки не помітили, як опинились на порозі хати ворожки. Усередині ніщо не нагадувало про те, чим займається власниця обійстя.

– Сідайте до столу, – промовила до них ворожка і пильно подивилась їм в очі.

– Та ви нетутешні. О, та вас ще у нашому часі нема. Давненько таких відвідувачів не було.

– Так, – мовив Миколай.

Ворожка суворо зиркнула на нього і відказала:

– Я не питаю, а стверджую: тяжко захворів ваш травник.

– Якщо по-нашому, то козак-знахар, – тут же промовив Миколай.

– Не перебивай мене, – гиркнула ворожка. – Дай-но мені годинник. – звернулась вона до Челпана. – Часу тільки здається що багато, а насправді мало. Тож не марнуйте його.

Вони всі вийшли з хати та прослідували далі по вулиці. Ворожка привела їх до хати, усередині якої було багато книжок.

Пам'ятайте, лише здається, що часу багато, – промовила вона і зникла.

Глава 3

Товариші одразу ж почали шукати потрібну книгу. Раптом на Челпана впала книга, на обкладинці якої било написано: «Історія Фортеці Старого Беркута, або історія Беркута». Чомусь йому закортіло її взяти та дізнатись, хто ж такий цей Беркут. Але він розумів, що часу замало, тож сховав книгу під сорочкою.

– Знайшов! – вигукнув Миколай.

– Що знайшов? Покажи! – Челпан вмить опинився біля Миколая.

– Ось, дивись. Тут написано, як можна вилікувати нашого знахаря.

– Та чого ж ти сидиш. Бери аркуш паперу, он каламар з гусячим пером, та переписуй.

Ворожка з'явилась так само раптово, як і зникла.

– Ви вже відшукали те, що вам потрібно? Ви повинні вийти з нашого виміру, поки не закінчився відведений час, бо залишитесь тут назавжди.

– Дуже дякуємо тобі, – мовив Челпан.

Вони вже ступили за поріг хати, як ворожка гукнула їх:

– Гей, Челпан! Зупинись! Поверни те, що взяв.

– Але я нічого не брав, – відповів Челпан, та зустрівшись поглядом з очима ворожки, сумно зітхнув і почав діставати книгу з-за пазухи.

Ворожка взяла її і одразу простягнула назад зі словами:

– Якби ти не був нащадком Беркута, в житті не віддала б. А зараз поспішайте, часу мало залишилось.

Козаки поспіхом побігли, бо ця хатина була аж на кінці села. Десь на середині села Миколай спитав:

– Скільки часу залишилося?

– Десять хвилинок, – відповів Челпан, не зупиняючись.

– Гадаєш, встигнемо?

– Повинні.

Миколай іще декілька разів питав про час. Його ставало все менше та менше. Коли опинилися перед купою листя, на яку впали на початку пригоди, піщаний годинник почав промовляти:

– Час закінчується, час закінчується!

Через якусь мить вони вже стояли перед кулею у таємній кімнаті.

– До наступних подорожей, – промовив голос з кулі.

– Вийшло, – видихнув Миколай.

Обидва одразу ж кинулись до хворого Степана. На жаль, йому не стало краще, але половина справи зроблена. Миколай відправився шукати потрібні складові ліків для Степана.

Глава 4

У той час повернувся до фортеці один з кращих друзів Челпана, козак на прізвисько Білий Вовк. Він теж знався на знахарстві, тож підказав, що потрібно взяти. Після цього він повернувся до Челпана.

– Бачу обличчя у тебе сумне. Що трапилось? – спитав Челпан Білого.

– Я знайшов у кімнаті Степана усі трави, окрім однієї – Еліме. Еліме означає «яка дарує життя». Це найголовніша складова цих ліків. Знайти її можна у лісі, що знаходиться поруч з фортецею.

– Так у чому питання? Знайди цю траву!

– Цей ліс незвичайний. У ньому є багато того, про що ти не знаєш і не здогадуєшся. Та й фортеця, як ти вже знаєш, незвичайна. У лісі мешкає Лісовик. Якщо не буде на те його волі, то нічого ми не знайдемо. А якщо знайдемо, то без його дозволу нічого не винесемо та й самі з лісу не виберемося.

– Але в тебе ж є план? – з надією спитав Челпан.

– Є... Але чи залишимося ми живими після цієї пригоди... Це ще питання.

– Коли це козака смерть могла зупинити, якщо життя побратима на волосині тримається! Я піду з тобою та Миколая візьмемо. Утрюх справимось.

Погукали Миколая.

– Та я... та щоб ви без мене у таку пригоду відправились?! Та я таке цьому Лісовику покажу! Хай знає, де раки зимують!

– Тихіше... – зупинив Миколая Білий. – Лісовику не треба погрожувати.

– Та хіба він мене чує?

– Він усе чує та усе знає. Це його територія.

Білий накинув на себе накидку зі шкір звірів, кожен взяв свою зброю, і вони вирушили на зустріч з безвістю...

Коли Білий одягав накидку, Челпан помітив незвичайний візерунок на його сорочці.

– Білий, ти що колись був Волхвом? – спитав він у свого товариша.

– Колишніх Волхвів не буває, навіть якщо вони мертві.

Іван ВАЛСАМАКІ

Іван Валсмамакі народився у м. Дніпропетровськ 21 серпня 2005 року. У 2007 родина переїхала до Нікополя. З трьох років ходив у дитячий садок № 18, з шести пішов у СШ № 26, де зараз і навчається.

З п'яти років займається легкою атлетикою у групі заслуженого тренера України Марини Цицарикової. З шостого класу почав навчання у музичній школі з класу скрипки з Ларисою Скрипченко.

Учасник літературної студії «Яса» при дитячій міській бібліотеці. У IV відкритому міському художньо-літературному конкурсі «Край п'яти Січей» виборов гран-прі у номінації «Література», а відповідно у п'ятому – посів перше місце у віковій категорії 10-13 років.

ЖУРАВЛИНА СІЧ

Осінь 18... року була полум'яною і теплою. У видолинку біля маленької степової річки жили своїм життям загублені у світах Перевізські Хутори.

Ніхто не знав, коли тут з'явилися перші поселенці. Але мій дід, Тарас Котигорошко, одного разу розповів, що сюди, втікаючи від погоні, потрапили колись козаки-побратими. Вони викопали у непролазних калинових хащах яскиню¹ і сховалися там, а коней відпустили на свободу. Татарський чамбул² не зміг їх знайти. Відтоді на кожній січі козаки почали брататися. І не було у звитягах сміливіших козаків, ніж побратими.

Після дідових оповідок вирішили стати побратимами дідові онуки, я, Іван Котигорошко, і мій найкращий друг Марко Нечай.

Інколи, як траплялася нагода, у Перевізські Хутори приїздили наші батьки. При світлі вечірнього багаття вони розповідали багато нових історій про походи, життя Журавлиної Січі і про те, що кожного року до Січі приходять хлопці. Спочатку вони стають джурами, а після складних випробувань – козаками. Ми з Марком вже давно загорілися бажанням стати козаками, поїхати з батьками на Січ, та вони говорили нам: «Ще рано, хлопці... Ще встигнете... Ось прийде ще одна осінь, і тоді побачимо, як воно...»

Яса³ осінніх небес вигравала особливими кольорами і дарувала людським очам таку чарівну синяву, що хотілося бігти у безмежне небо... Був прохолодний ранок, і за високими ясенами виднілися постаті двох вершників – наших батьків. Вони їхали на Січ.

Старезний дідуган Кирило Ждан взяв ковальського молота у свої дужі руки ще змалечку, бо його батько був ковалем і кував усе, що могло куватися. Ковальське ремесло уподобав і Кирило. Люди казали, що і раніше рід Жданів був ковальським. Все, що зроблено на Січі із заліза, було жданівським. Це і мечі-домахи, і особливо гострі шаблі, і якірці, навіть лемеші для відходників⁴, а ще свистки для маленьких козачат.

Якось до Кирила завітав батько Марка Нечая і попросив викувати для сина та для мене дві невеликі шаблі, щоб якраз по дитячій руці. Згодом коваль зробив ці шаблі, а старший Нечай доправив їх до Перевізьських Хуторів.

Вигравало різнокольоровими барвами стигле літечко, і ми з Марком, радіючи з того подарунку, пропадали до пізнього вечора у непролазних калинових хащах біля хуторів, вдаючи, що ми вже дорослі козаки і удвох здатні подолати будь-кого.

А ще дядько Нечай привіз таку чудернацьку штуку, яку назвав загадковими словами – нюрнберзький квадрант⁵.

– Це, хлопці, дуже корисна річ, – сказав дуже серйозно він, – Якщо навчитесь користуватися квадрантом, то ніколи не загубитеся, в найскладніших ситуаціях обов'язково знайдете один одного. Незвичайний прилад дядько відібрав у полоненого татарського бея⁶. За допомогою цього приладу татарський чамбул розбігався на всі боки і знову збирався в одному місці.

Як же стане у пригоді цей дивовижний квадрант, коли прийде час для складних випробувань!..

Від Перевізьських Хуторів на Січ вело декілька доріг. І всі вони були відомі мені та Маркові: спочатку – шлях від Хуторів до Крижового перехрестя. Там здавна стояла невеличка церква, що так і називалась – Крижова. Церкву було зроблено із комишу та глини. Правив службу там отець Саватій. Ніхто не знав, скільки років святому отцю. Коли він розпочинав службу, його громоподібний бас було чутно далеко-далеко. І всі степові звірі завмирили від того голосу. Трішки лячно було навіть козакам, які йшли до отця Саватія на сповідь, або просто на молитву. Зрештою, все ставало на свої місця. І служба текла, мов степова річка, світло і достойно, а сам отець Саватій не здавався вже таким страшним.

Одного разу, дійшовши до Крижової церкви, вклонилися отцю і ми. Він поклав свої широкі долоні на наші голови і сказав тихо: «Хай буде благословенним для вас цей великий степ і ви, суцї у світі»...

Довго отець Саватій говорив з нами про долю козацьку, про наших батьків-козаків. Це запам'яталося, і потім ще багато разів зустрічав він нас, наче рідних онуків.

Крижову церкву підпалювали татари, половці й інші степові племена. Церква на перехресті доріг дратувала степовиків, бо була незрозумілою для них. На перший погляд, звичайна мазанка із глини та комишу. А зайдеш – тепле світло розливається у святій господі, ікони виблискували золотаво. Тут, у Крижовій, наймолитовніше місце у степу на багато верст навкруги.

Чому я так детально розповідаю про цю церкву? Я та Марко разом з отцем Саватієм після підпалювань відновлювали її, церква була дорогою козацькому серцю, в ній жила пам'ять про наших дідів-прадідів.

Колись до церкви зайшов незвичайний мандрівник.

– Сава Сковорода, – назвав він себе. – Церкву вашу побачив ще здалеку. Вона світиться, як нічне сонечко. Тепла і світла. Гадаю, що через неї пройшли і ще пройдуть людські сподівання, і віра козацька загартується, стане непереборною, як найміцніша криця...

Коли ми оговталися, Сава Сковорода щез, як видіння. Козак Данило Сарич був схожий на старе-престаре дерево. Зморшки на його обличчі можна було переплутати з корою вікового дуба. Данилові і справді було майже сто років. Він навчав козаків та джур з Перевізьських Хуторів рукопашному бою, що він називав гопаком. Гопак – це ціла система дивовижних рухів, схожих на танцювальні. В якийсь момент Данило вистрибував високо-високо і завдавав супернику удар. Або ще таке: старий падав на землю і стрімко робив ногою підсічку. Дивно було спостерігати, як він демонструє складні прийоми, що були не під силу навіть молодим козакам. Багато чому Сарич навчив мене та мого побратима. Саричеві удари мали чудернацькі назви. Прямий удар в підборіддя називався «тузик». Справді, в момент цього удару в підборіддя начебто вгризалось сильне і кусюче щеня. А «танок» – це вже удар ногою з розвороту. Суперник цього не бачив, бо під час занять ми були одягнені у шаровари, які приховували всі рухи ніг.

Після наших занять вишкіл продовжувався. Сарич по черзі сідав на кожного з нас, і ми повинні були у положенні лежачи випрямляти свої руки. Данило мав чималеньку вагу, тому численні фізичні вправи вдавалися важкувато. Як же ми згадували діда Данила добрим словом, коли після бою залишалися живими. А суперники ніяк не могли зрозуміти оцієї боротьби, що Данило Сарич називав дуже просто і ємко «гопак».

Баба Явдоха навчила мене та Марка, як готувати найсмачнішу у світі саламаху з гречаного борошна. Це борошно бабця розмішувала у невеликій кількості води. Потім у казан клала сало, чи смалець, а ще – цибульку. І все це шкварчало, уварювалося у казанку до тих пір, доки цибуля набирала бронзового відтінку. Киплячу суміш заливали водою і доповнювали водою і борошном: чотири міри води і одна міра борошна. Явдоха розмішувала це вариво, наче «махала» дерев'яною ложкою, вигрібаючи з самого дна казанка сало. Так і виникла, мабуть, назва найвідомішої козацької страви – саламаха.

Якщо в хід йшло кукурудзяне борошно, то вже була мамалига, а якщо пшоно – куліш. Козаки навмисно пересолювали ці страви, щоб вони якомога довше не прокисали. До речі, баба Явдоха навчила нас підсолювати і підсушувати на сонці ці коржі. Ми брали їх з собою в дорогу, а коли треба було швидко приготувати обід чи вечерю, розмочували коржі у несолоній киплячій воді – і саламаха була готова. Часто ми їли коржі сухими.

Цікаво також було готувати тузлук – відвар цибулі і часнику та дрібної риби без кісток. У поході із тузлука можна було дуже швидко приготувати юшку.

Ось таку школу пройшли ми у баби Явдохи.

Незабутніми були прогулянки з бабою Явдохою по навколишніх степах. І вона розповідала, як про щось, дуже близьке їй, про трави, про степ.

– Ось, хлопчики мої, дим-трава, або димниця. А поруч – сліпа тютя чи падиволос, сліпак. Далі – нехворощ-полин.

Ще Явдоха розповідала про бардюжок, гогозник, воротаси, чорноротку, паціюрці. Назбиравши трави та ягід, ми поверталися до бабусиної хати. Йшли мовчки, і кожен з нас думав про щось своє. А за нами до бабусиної оселі чимчикував молодий степ, який охоче ділився своїми багатствами.

Травниця Явдоха-Нечай – рідна бабця мого побратима Марка. Вона лікувала після тяжких поранень і недуги козаків, збираючи для цього різноманітне зілля. Кожен її трунок підіймав майже із небуття і молодих, і старих козаків. Перші весняні трави були для Явдохи, як маленькі діти. Вона збирала їх не зразу, а поволі, говорячи щось пестливе і ніжне. У нечаївській хаті під стріхою жмурилися під променями сонця бадан і череда, хрещатий тирлич і ромашка, а пізніше – багульник і шипшина, тьмяно-синій терен. Багато ще чого було у Явдохи-травниці.

Одного разу до хуторів після кривавого бою прискакав чамбул на чолі з відомим у наших краях мурзою Тугасм.

– Шайтан-Явдоха!.. – волав він. – Врятуй мого сина! Я знаю, ти зможеш...

Очі Явдохи, кольору неба над хуторами, дивилися наче б крізь Тугая. Вона нічого не казала у відповідь. Лише пошепки молила Богоматір, аби хлопці-козаки залишилися живими.

За наказом мурзи вершники підпалили стару нечаївську хату, а Явдоху забили до смерті нагаями.

Дужі руки козака Якова Самокіша зав'язали очі Маркові та мені. Потім нас посадили у човен і через деякий час ніс човна утнувся в протилежний берег. Знов коротка дорога. Дядьки-козаки, тихо перемовляючись, зупинилися і почали прив'язувати нас до верби. Вона, справді, була стара, бо ні Марко, ні я не могли дотягнутися навіть кінчиками пальців один до одного – такою великою була ця верба. Десь недалечко кричали стривожені журавлі.

– Мабуть, ми на Журавлиному острові, – подумав я і сказав про це Маркові.

– Зажди трішечки, – відповів Марко, – незабаром будемо знати. А журавлі тут є. Бач, як кричать!..

Поволі ми стали вибиратися із «мотузкового полону». Сім потів зійшло з облич – і нарешті довгоочікувана свобода. Ми перевірили все те, з чим нас відправили на Журавлиний острів. Є ніж, кресало. А ось і квадрант, яким ми вже вміли користуватися. Найперша задача – зробити курінь, щоб захищав від негоди. В цій простій роботі прийшли сутінки. Марко ще до цього устиг зробити лука і за його допомогою підстрелив двох зайців.

Весело потріскувало вогнище. Смажена зайчатина зникла дуже швидко, майже відразу. Ми заснули. Нам снилися журавлі, які прийшли до нас у гості. Вони розмовляли з нами на чудернацькій мові, але ми все одно їх розуміли...

Зовсім близько тріснула гілка. Ми з Марком завмерли, та істота, яка наступила на гілку, завмерла також. У нас зовсім не було страху, бо щось підказувало: все буде добре. Небо вже почало світлішати, ми побачили маленького дідуса-лісовичка з довгою та сивою бородою. Він заговорив незнайомою нам мовою, але ми розуміли кожне його слово. Та мова була схожа на журавлину, і відрізнялася від пташиної тим, що, мабуть, крім нас її ніхто досі не чув. Здається, одними тільки очима старий заспівав знайому нам пісню: «Ой, дзвени, дзвіночку, мій жайвороночку...»

І, справді, у високому, зовсім вже світлому небі заспівав жайвір. Дивно було бачити і відчувати це.

– Хто ви, хлопці, я знаю. А мене звати Старий Свирид. На цьому острові – я головний. Ви хочете потрапити на Січ? Я покажу вам дорогу, але спочатку треба зробити пліт...

Старий щез, наче його і не було, а ноги вивели нас на берег Дніприща. Води його стрімко летіли у тому напрямку, де була Січ. На теплий берег опускалися останні сонячні промені, і вже стояв готовий до відплиття пліт, який ми назвали Котичай, поєднавши у цій назві наші прізвища – Котигорошко і Нечай. Тільки-но ми сіли на пліт, як на березі з'явився Старий Свирид. Мовчки, знову тільки очима, він показав дорогу на Січ. Котичай зрушив з місця...

Минуло чимало часу, і ми дісталися правого берега Дніприща, де понад берегом була відома всім козакам дорога. Ще трішки часу – і ми були вже біля Павлюка. Звідси до Січі – зовсім близько. І тут за поворотом біля лісу з'явилися вершники, не схожі на козаків. Коні були низькорослими, а вершники – смаглявими.

– Татари!.. – прошепотів Марко і дав знак, що треба збивати двох останніх вершників.

Татари пролетіли мимо, а двох останніх вершників ми змогли збити на землю. Швидко пов'язавши їх, ми знову причаїлися, бо побачили загін козаків, який наздоганяв татар-конокрадів. Ми сіли на татарських коней, поклали поперек сідел ворогів і помчали на Січ.

Цікаво, що дорогу до Січі перетинала річка Середня Скарбна. Вона брала свій початок біля Підпільної, довго блукала по оболонях, та зрештою впадала у Дніпро. Розпочинався схід сонця, побратими вже відчували кінець складної подорожі. На березі річки мене, Марка та інших побратимів зустрічали козаки. Вони були здивовані, коли побачили, що ми привели з собою полонених...

Так ми стали козаками, як і інші побратими, що витримали складне випробування. Згодом доля дарувала нам ще більші та складніші випробування, рясно политі потом та кров'ю. Доля дарувала нам перемогу у звитягах, але ми втрачали своїх товаришів. Такий був час – важкий та героїчний. Ми зростали у цьому часі воїнами, відданими козацькому братству, його суворим законам і традиціям. А Журавлина Січ стала нашою долею...

1 печера

2 загін вершників

3 саяво

4 козаки-господарники, рибалки, мисливці

5 прилад для орієнтації у степу

6 татарський полководець

ЯРОСЛАВА НІКІФОРОВА

Ярославі Нікіфоровій 11 років. Дівчинка навчається у 6 класі Вінницької середньої загальноосвітньої школи № 21. Першу казку написала в 6 років, перший вірш – у 7 років. Займається малюванням у гуртку «Юний художник». Улюблені уроки – література, мова та інформатика.

2016 року вийшла збірка юної письменниці «Веселі крапельки», де зібрані казки, вірші та загадки, написані протягом 2012-2015 рр.

У 2017 році Ярослава нагороджена Грамотою департаменту освіти Вінницької міської ради за 1 місце в міському конкурсі поетів-початківців «Зелене гроно».

У майбутньому Ярослава мріє стати письменницею та web-дизайнером, а свої художні здібності використовувати для ілюстрації власних книжок та творчих дизайнерських ідей. Ось така цікава мрія в юної поетеси...

ЯК ВЕДМЕДИК ТА ЗАЙЧИК З КУЛЬБАБКОЮ ПОЗНАЙОМИЛИСЯ

Жили-були собі ведмедик і зайчик. Ведмедик дуже любив усілякі ласощі, і тому його звали Ласунчик, а зайчик дуже багато знав, і всі його називали Вчений.

Одного разу ведмедик лежав на зеленій травичці і жував травинку, а зайчик читав шматок газети, що вітер випадково заніс із міста. Дочитавши її до кінця, зайчик несподівано спитав:

– А що таке кульбаба?

– Чого це ти? – здивовано звів очі ведмедик. – Яка ще куляба?

– Не куляба, а кульбаба, – сердито сказав зайчик.

– Та хоч кульдід, – весело приснув ведмедик. – Тобі то що?

– Сам ти кульдід, – ображено пробурчав зайчик, встав і пішов униз до річки, що бігла під пагорбом.

Ласунчик кинувся слідом.

– Ну, чого ти?! Чого?! Жартів ти не розумієш, а ще Вчений! – забідкався ведмедик.

– Жарти я розумію, – сказав зайчик, зупинившись. – Але ти не жартував, а насміхався над моїм незнанням, а це дуже образливо.

Ведмедик перелякано подивився на свого розумного друга.

– Та ти що! Ти що! – замахав він лапками. – Я й не думав насміхатися! Всі в лісі знають, що ти найрозумніший!

– Але ти сказав...

– Просто сказав перше, що прийшло в голову!

– Думати спочатку треба, а потім вже казати, – повчав зайчик ведмедика.

– Я буду... буду спочатку думати, – швидко пообіцяв ведмедик, радий, що зайчик більше на нього не сердиться.

– Ой-йой! Обіцянка-цяцянка! Чи то ти вперше так мені обіцяєш?

Ведмедик почервонів.

– Тепер точно спочатку буду думати, а потім говорити! – він притис лапки до серця.

– Та пусте, – зайчик був дуже емоційним, як і всі вчені, але він швидко забував про неприємності. – І все-таки, що то воно таке, та кульбаба?

– А чого це ти про неї спитав, – обережно уточнив ведмедик.
– Та ось, прочитав у газеті, що кульбаба буває жовта та біла...
– О-о-о! — вигукнув ведмедик Ласунчик і облизався. – Мабуть це щось смачненьке, таке, як мед або малина!

– Ну чого ти перебиваєш і не дослуховуєш до кінця? Як це вона може бути медом, якщо далі тут написано, що про погоду на завтра, про час і ліки знає ота кульбаба? Як мед чи малина може знати про це? Я ось думаю, що кульбаба – велика жовта чи біла книга, і в ній написано про все-все що є на світі: про місяць і зорі, про сонце і хмари...

– Ага, – погодився ведмедик, – а ще про мед, малину, полуницю та ожину.

– От, тобі лиш про ласощі думається, – посміхнувся зайчик.

– Та не переймайся, може, там і про моркву з капустою щось найдеться...

– Це не те, що ви думаєте! Це зовсім інше! – пролунав якийсь дивний і веселий голос.

Звірятка здивовано покрутили головами навкруги, але нікого не побачили.

– Ти хто? — поцікавився ведмедик.

– Я – кульбабка.

– От чудово! Ти не книга! – весело вигукнув ведмедик.

– Найшов чому радіти, – пробурчав Вчений. – Краще це була б книга – можна було б чогось навчитися, а так...

– А ти спитай мене, що хочеш знати, і я відповім, – знову пролунав той самий голосок.

Зайчик закрутився на всі боки.

– Та де ж ти? Ховаєшся, чи що?

– Ось я, тутечки! Подивись на маленький пагорбок на галявині – і побачиш мене.

Звірятка дружно повернули свої голови і побачили....

– Ти кульбаба? — витріщив очі зайчик.

– Оце так, квітка розмовляє... – ведмедик аж рота відкрив від подиву.

Справді, на галявині, на невеличкому пагорбі росла маленька яскраво-жовта квітка.

– Ну, по-перше я не кульбаба, а кульбабка, бо ще маленька. А по-друге, чого б це мені не розмовляти, я ж жива.

– Як то так, жива? – здивувався ведмедик. – Ти ж рослина!

– Ото ж бо і воно, що рослина. Рослини ж належать до живої природи.

– Не може бути, – не повірив ведмедик.

– Підтверджую, – зайчик уже отямився від подиву і спробував зберегти свій авторитет вченого. – Я десь читав, що рослини і тварини належать до живої природи, бо вони ростуть, дихають і їдять.

– Як то їдять? – ведмедик очманіло подивився на кульбабку та зайчика. – У них же рота немає! Та і як кашу у ложці втримаєш – рук нема...

Зайчик і кульбабка як уявили собі рослину з ложкою перед тарілкою з кашею, то не витримали і весело розсміялися.

– Ну, ти і втнув, – заливався зайчик. – Квітка з ложкою... Ха-ха-ха!!!

– От бачиш, тепер ти смієшся над моїм незнанням, – присоромив ведмедик зайчика, той одразу перестав сміятися і розгублено подивився на ведмедика. – Але я не ображаюсь, – ведмедик поглянув на принишклого зайчика і приснув сам. – Так, я би подивився на малину із ложкою у руці...

Посміявшись, звірятка присіли біля малої кульбабки.

– А як ти їси і дихаєш? – зацікавлено запитав ведмедик.

– Ну, їм я корінчиками, а дихаю, через листочки чистим повітрям, так, як і ви.

– Так, я згадав! – вигукнув зайчик. – Ви корінчиками п’єте воду і всілякі корисні мінерали, це потрібно рослинам, щоб рости. А ще вночі, коли немає сонця, ви дихаєте повітрям, а вдень, коли сонце є, виробляєте кисень, і цей процес в науці називають фотосинтезом.

Зайчик аж розквіт від задоволення, що його так уважно слухають, а головне – він зміг підтвердити свою вченість.

– Так, ти й справді знаєш багато про рослини, – з повагою промовила кульбабка.

– Ти такий розумний, такий розумний! Ти все знаєш зайчику! – у захваті заволав ведмедик.

І хоч зайчикові було дуже приємна така думка друга, і він дуже пишався собою, але все ж таки змушений був зізнатися:

– Та ні, ведмедику, мені ще вчитися і вчитися... От, наприклад, чому в газеті було написано, що ти, кульбабко, буваєш жовта і біла?

– Бо, поки я маленька, то жовтого кольору, а як підросту і буду готовою до мандрів, стану білою і полечу...

– Як то – полетиш? – знову здивувався ведмедик, та й зайчик не знав, що сказати. – Крила в тебе виростуть, чи що?

– Та ні, не крила, – засміялася кульбабка. – Я ж рослина, а не пташка. Просто моя голівка стане білою і пухнастою, і з першим подихом вітру я полечу мандрувати світом. А коли мені це набридне, то я спущуся на землю і залишуся там зимувати, а наприкінці весни знову виросту жовтою кульбабкою.

– Ух ти. як здорово

– Так, це дуже зручно для вивчення світ.у Багато видатних вчених були мандрівниками, – зауважив зайчик.

– А чому про тебе написали, що ти все знаєш про погоду і час? – ведмедик зацікавлено глянув на кульбабку.

Зайчик поважно промотав і зробив вигляд, що йому не цікаво, бо він і так уже все знає. Але насправді йому самому дуже кортіло про це дізнатися, та він не хотів виставляти себе неуком перед ведмедиком.

– Бо ми відчуваємо, коли буде дощ, і закриваємо свої голівки, щоб не намокнути.

– А-а-а... А час ви звідки знаєте? Годинник є, чи що?

– Та ні, – пирснула кульбабка, – годинника в нас немає, але ми завжди в ясну погоду відкриваємо свої яскраві голівки о шостій годині ранку і закриваємо о третій дня.

– А чому вас вважають гарними лікарями? – не витримав зайчик.

– Тому, що ми дуже корисні. З нас роблять багато ліків і відварів, а мед з кульбабок вважається одним із найкорисніших і найсмачніших.

– А я ж казав, що кульбабки – то мед! – зрадив ведмедик. Друзі ще довго розмовляли з маленькою кульбабкою і дізналися багато цікавого від неї. Вони приходили до неї щодня по обіді і йшли до дому о третій годині дня, після того, як їхня нова подружка засинала.

Але одного чудового дня вони прийшли на знайому галявину, і не впізнали свою кульбабку – замість жовтогарячої яскравої голівка вона мала білу і пухнасту, що коливалася від найменшого подиху вітру.

– Ось і настала пора прощатися, – тихо сказала кульбабка. – Скоро сильніше подує вітерець, і я помандрую світом.

– Шкода, – сумно промовив зайчик. – Я б міг так багато ще дізнатися про цікаве життя рослин.

А ведмедик мало не заплакав від суму.

– Не сумуйте, любі друзі! Я обов’язково повернуся наступного літа і розповів вам про свої пригоди!!!

– Ми будемо чекати! – радісно пообіцяв ведмедик.

– Авжеж будемо. Адже наукові знання треба постійно збагачувати та оновлювати, – поважно сказав зайчик, намагаючись не показувати, який він був радий почути про те, що кульбабка може повернутися до них знову.

В цю мить подув вітер, і багато-багато маленьких білих парашутиків здійнялося у повітря.

– До зустрічі! До зустрічі наступного року, друзі мої!!! – неслося з небес.

– До зустрічі! Щасливої дороги! – кричати у відповідь зайчик та ведмедик.

Вони ще довго махати лапками білим парашутикам, що відлітати, а потім, взявшись за лапки, пішли разом до ведмедика – пити чай з кульбабовим медом.

Дарія ХОДАКІВСЬКА

Дарія Ходаківська – учениця 8 класу Уладівської СЗШ І-ІІ ст. Літинського району. Дівчинка добре навчається, бере активну участь у позакласній та позашкільній роботі. Президент учнівського самоврядування. Під керівництвом учительки української мови та літератури Людмили Афанасіївни Яцкової розвиває свої творчі здібності. Разом з батьками та молодшою сестричкою Ганнусею живе в с. Матяшівка Літинського району.

БУВ ТАКИЙ ХЛОПЕЦЬ

27 липня 1983 року, теплого сонячного дня, в далекому російському місті Волгограді в родині Склярових народився первісток, якого назвали Дімою.

Молода красуня-мама пригортала синочка до грудей, і очі її сяяли від безмежного щастя.

Хлоп'ятко росло. І ніхто в той час не здогадувався і не міг навіть подумати, що судилося йому стати героєм України, кіборгом...

Незабаром народилася сестричка Віточка, Діма дуже її любив, оберігав, незважаючи на невелику різницю у віці.

Коли батько загинув в автомобільній катастрофі, мама вийшла заміж удруге за хлопця з України. Той полюбив дітей, як своїх рідних. Згодом народився молодший братик Степанко.

З часом родина переїхала в Україну: спочатку в село Журавне Літинського району, а потім – в сусідню Уладівку.

Після закінчення Журавенської СЗШ І-ІІІ ступенів Дмитро Склярів проходив службу у Львівській десантній бригаді. Демобілізувавшись, закінчив Ладижинський технікум сільської механізації.

У 2004 році Дмитро став миротворцем. Брав участь у місії в Іраку. Там одержав нагороди, серед них відзнака «За мужність і хоробрість», медаль «Захисник Вітчизни», почесний знак «Миротворець в Іраку. 122 окремий батальйон»...

Восени 2013-го на столичному Майдані зібралися сотні тисяч патріотів, щоб відстояти своє право – стати європейцями. Там Дмитро Склярів знайшов собі багатьох побратимів. У лютому наступного року протистояння закінчилися кривавими сутичками, де загинули кращі сини України, герої Небесної Сотні. Далі, наче у фільмах жахів, – анексія Криму, неоголошена війна на сході.

У серпні 2014 року Дмитро Склярів пішов захищати Україну, служив у 80-ій аеромобільній бригаді.

Січень 2015-го. Запеклі бої за Донецьке летовище. 18-21 січня загинуло 58 хоробрих синів України. Серед них – і наш земляк, навідник-гранатометник, молодший сержант Дмитро Склярів. Галині Сергіївні, його матері сказали, що син загинув 20 січня, але командир взводу Віталій Середа засвідчив: куля поцілила у Дмитра 11 січня...

Разом із подругою йду до батьків Дмитра. Сама боюся й трохи соромлюся, адже справа не буденна – у людей непоправне горе.

Двері відчиняє симпатична, ще не стара жінка. Заходимо в дім. Роздивляюся Дмитрові фотографії на стіні. Он він – ще малюк, там школяр, на цих світлинах – атовець.

Галина Сергіївна розповідає про Діміне дитинство, його характер, звички. Із жалем зізнається, що син не любив фотографуватися, через те так мало світлин.

Мама плаче. Батько розповідає, як три місяці їм не було нічого відомо про сина. Шукали скрізь: в аеропорту, в соціальних мережах, у військкоматах (вразила байдужість цих людей). Підключилися волонтери, вони дуже допомогли. Галина Сергіївна разом зі Степаном, який нині мешкає у Києві, їздила до Дніпропетровська. Після опізнання тіла та ДНК-експертизи труну з останками привезли додому.

Поховали хороброго кіборга в Журавному. З Уладівки йшли і йшли люди, аби віддати йому останню шану: від учнів школи до літніх людей. Старенькі бабусі, опираючись на палички, кланялися до землі вірному синові України...

За спогадами і сльозами швидко минає час. Розглядаємо церковну медаль «За жертівність і любов до України», ордени «За оборону Донецького аеропорту», Богдана Хмельницького II ступеня.

Дякуємо і прощаємося. Схиляємо голови перед Галиною Сергіївною за те, що виховала такого гідного сина, і просимо вибачення за наше керівництво, яке не зуміло зупинити цю нікому не потрібну війну, де гинуть кращі з кращих...

Мені дуже кортіло дізнатися: яким він був, Діма Склярів, у житті? Яким житиме у пам'яті друзів, однокласників, сусідів.

– Дмитро Склярів прийшов до нашої школи у 7 клас, – розповідає колишній класний керівник Володимир Володимирович Комчар. – Приїхали вони з Росії, але хлопець швидко вивчив українську мову. Батьки працювали, тому він завжди опікувався молодшими сестрою і братом: приводив їх до школи і відводив додому. Навчався добре, особливо гарні оцінки мав з математики. Ніколи не відмовлявся допомогти старшим, користувався авторитетом у друзів. Був фізично загартований. Завжди всім говорив, що буде десантником. І став ним. Героєм!..

Важливий штрих додає і сусідка Тетяна Петрівна. Жінка пригадує ті часи, коли Дмитрові батьки поїхали на заробітки, а він, повернувшись із армії, залишився вдома за господаря.

– У нас тут лавочка – для всіх, – розповідає вона. – Я щось роблю і чую, як хлопець телефонує мамі: «Сонечко, коли ти приїдеш?.. Ми так за тобою заскучали...» Мені було дивно і дуже приємно це чути. Навіть по-доброму заздрила. У мене також славні діти, але сонечком ніхто не називав...

– Ми з Дімою разом вирости, – додає інша сусідка, Оксана Степанівна. – Це був дуже хороший хлопець, гарний друг і брат. Працьовитий, спокійний, молодші його слухали. Ніколи не чула від нього криків, матюків...

20 січня 2016 року, у день загибелі уладівського кіборга Дмитра Скларова, до його могили поклали квіти керівники Літинського районного військкомату, сіл Уладівка і Журавне, місцеве духовенство. Приїхали і Дмитрові побратими, для яких він вічно живий.

Командир взводу Павло Черніков, бойовий товариш Дмитра, сказав:

– Я знав Дмитра усміхненим, доброзичливим та щирим хлопцем, який був ладен підставити своє дуже плече кожного, хто б не попросив. Він був вірним товаришем який добре знав, заради кого і заради чого узяв до рук зброю... Тому я хочу попросити пробачення у матері за те, що не вберіг її сина...

Володимир ГАБРЕЛЬ

Член літературно-мистецької студії «Срібний передзвін» Вінницького об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка при навчальному закладі «Загальноосвітня школа I-III ступенів №11 Вінницької міської ради (керівник Світлана

Миколаївна Єлісєєва). Переможець конкурсу поетів-початківців «Зелене гроно» департаменту освіти Вінницької міської ради. Лауреат I премії Всеукраїнського конкурсу поетів-початківців «Я гордий тим, що українець зроду» (Київ, 2013), у 2014 році переможець у номінації «Творче сумління». Переможець II туру (на обласному рівні) Всеукраїнського конкурсу-фестивалю патріотичної пісні і вірша «Сурми звияги» (у номінації «Читці») та XII міського конкурсу читців «Шевченко – для усіх століть». Переможець XIV Всеукраїнського дитячо-юнацького фестивалю мистецтв «Сурми звияги» (у номінації «Авторська поезія»). Лауреат перших премій XV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Дитячий пісенний вернісаж – 2013» та IV Всеукраїнського відкритого конкурсу-фестивалю «Алуштинські розсипи» (у номінації «Читці»). Його вірші були надруковані у часописах «Освіта Вінниччини», літературно-мистецькій збірці «Стожари Поділля», що виходить при Вінницькій обласній організації Національної спілки журналістів України.

ПІСНЯ КРІЗЬ СТОЛІТТЯ І ВІКИ

У МАРІУПОЛІ СИРЕНИ ЗАГУЛИ

Виття здійняли в Маріуполі сирени –
І стигне в жилах кров, і серце жах стискає...
Снарядів вибухи – і в полум'ї згоряє
Творіння Боже і людське...
І ранок стріне зойк, і біль, і смерть страждених.

Здійняв сусід, диявола послушник, руку
На край під сонцем золотим побіля моря.
Напитись крові захотів й людського горя
І небо саваном покрив,
А дзвін гуде про нелюдській горе-муки.

ПОСЛУХАЙ РІДНИЙ КРАЙ

Послухаймо, як ліс шумить
І як співає водограй!
Це з нами, чуєш, кожну мить
Говорить рідний край.

Послухаймо розмову трав
І шепіт ніжний квітки,
І спів пташиний у степах,
Незрозуміло звідки.

Послухаймо, як все дзвенить,
Коли досягне урожай.
Це завжди з нами кожну мить
Говорить рідний край.

ПІСНЯ

Здавна українці пісню шанували,
І за це народ наш завжди поважали,
Пісня лине до нас крізь століття й віки,
Кличуть до життя її натхненні рядки.

І любов'ю чарують до рідного краю,
Як на вірність йому присягаю,
І наповнюють серце тривогою й болем,
Як іду незасіяним полем.

Сумую я з піснею, з нею радію.
Без неї у світі жить не зумію.
Наших предків звияги і мудрість
віків, Назавжди zostалися в піснях
чумаків.

ВЕСНА

Прийшла весна! Прийшла весна?
Весела, гарна й запашна.
І, як на скрипці та струна,
Дзвенить вона! Дзвенить вона!

У нас весна! У нас весна!
Птахи злітають в небеса.
Цвітуть дерева після сну
Під піснею їхню голосну.

Рясна весна! Рясна весна!
Така чудесна і ясна,
Прекрасна, світла, ледь сумна —
Ось ця весна! Ось ця весна!

РІДНОМУ МІСТОВІ

Я Вінницю люблю свою,
Її в усьому пізнаю:
В зелених схилах, тихих парках,
Чудових пам'ятниках, арках,
В затишних скверах і церквах,
В староміських густих садках.
Люблю фонтан – наш дивограй
Й над Бугом сонячний розмай.

КІМНАТА, ДЕ ЖИВУТЬ

КНИГИ У мене є кімната,
В якій на всіх полицях
Книжки відпочивають –
Стоять всі, як годиться.

З цих сторінок книжкових
Знання усі черпаєм.
Як читачі завзяті,
У зміст їх поринаєм,

Бо кожному годиться
Торкатись сторінок:
Не просто ж так гортаєм –
Торкаємось думок.

Минуле і сучасне
Розкриється й мені –
Століть давно минулих
Тут оживають дні.

Олександра ХОДАК

Народилася 27 вересня 2003 року в чарівному місті над Бугом Вінниці. З п'яти років живу художньою гімнастикою. Мова тіла прекрасна, як і сила слова! Спорт кує характер, а слова, що їх пишу папері, стають в рядки – так розмовляє душа. І хто його знає, чому, так хочеться розповісти Всесвіту про все, що я маю. Так вірші. У них є весь спектр моїх почуттів та емоцій. Іноді вони – розрада. Вже всоте чую за спиною: «Вірші не дають слави...» Але пишу для душі. Навчалася у Вінницькій школі коледжі № 29. З 1 вересня 2017 року – учениця 9 класу спортивно-гуманітарного коледжу для обдарованих дітей у м. Вінниці.

ДОБРАНКОВІ СНИ

Натрушу добрих снів,
Як муку сипле мама крізь сито.
Ніч густа, як солодке повидло.
Загадаю добранкових днів.

У покоях нічних
Заходилася темрява жити,
Бо нема їй удень що робити –
Сипле зоряний сніг!

Запрошу на поріг
Сон-дрімоту, що ходить по плоту.
Вона швидко вигонить турботу,
Лишиться на нічліг.

А коли сам пан-сон,
Прийде в дім мій до ранку гостити,
То мене вже із ним не збудити.
Бджоли зоряні світять з вікон.

ПОВЕРНУЛИСЯ ЛЕЛЕКИ

Повернулися лелеки
В Україну іздалека.
Заходились будувати
Гнізда попід наші хати.
Розправляють мрії-крила,
Щоб весна квіти вродила,
Задзвеніла струмками,
Заквітчалась садками.
Заклекочуть, просять: ночі
Щоб майські були пророчі,
Теплом дихали з вітрами
І вмивалися дощами.
Мрії принесли з собою
І співають із весною.
Голоси дзвінко лунають,
Сонця у поля бажають,
Бо з теплих країв летіли,
Нам весну вернуть хотіли.
Гордо стоять серед степу,
Щоб кожен бачив лелеку!
Я люблю, коли лелеки
Зовсім близько – недалеко.
В небі розправляють крила,
Їх вітає Україна!

Мар'яна СЛЮСАР

Мар'яна Слюсар народилася 10 березня 2005 року в селі Студена Піщанського району.

Вона надзвичайно щира, добра й позитивна дитина, «відмінно» навчається у шостому класі місцевої загальноосвітньої школи та Піщанській ДМШ по класу «Фортепіано» та «Гітара».

Бог наділив дитину талантами, а люблячі батьки допомагають їх розвивати. Мар'яна двічі була переможницею загальношкільного конкурсу «Учень року» в номінації «Надія майбутнього», «Творчий злет». Вона має надзвичайні вокальні здібності, лауреат та дипломант багатьох міжнародних та всеукраїнських фестивалів-конкурсів.

А ще з-під її пера струмочком з'являються не по-дитячому глибокі, проникливі вірші. Тому учителька української мови й літератури Вікторія Василівна Кузьминська може пишатися талановитою ученицею.

СВІТ ЛЮБОВІ І ДОБРА

ЛЮБЛЮ ТЕБЕ, УКРАЇНО

Люблю тебе, Україно,
Ти така одна.
У всьому світі ти єдина,
Мені потрібна сторона.

І що б не сталося, та нізачо
Я не покину рідний край,
Бо тут мої і небо, й зорі,
Бо тут чудовий дивограй.

І якби хтось мене спитав:
«Ти любиш Україну?»
То ствердну відповідь дала б:
«Бо це ж є Батьківщина!»

Україна – найкраща країна,
Тут мій батько, матуся, родина.
І якою б мовою не розмовляла я,
Та українська – ріднесенька моя.

Люблю я Україну!
Квіти у лузі, червону калину.
Але я твердо знаю одне:
Любов до України ніколи не мине!

МАЛЕНЬКА УКРАЇНКА

Сині волошки, жовті поля.
Це Україна, рідна земля.
Струмочок маленький тихенько біжить
І стежка до рідної хати лежить.

Вдома на мене чекає сім'я.
Батьки українці, україночка й я.
Маю я розум, природну красу,
І заплітаю пишну косу.

Бігаю полем, квіти збираю
Й гарний віночок із них я сплітаю.
Кину у воду, хай він попливе,
В щасті й здоров'ї хай люд заживе!

ЗАПЛЕТУ Я КВІТИ В КОСИ...

Заплету я квіти в коси та й піду гуляти,
Усім людям біля мене радість дарувати.
Українську нашу пісню гей та заспіваймо!
Звичаї народні, давні, нумо пригадаймо!

Батьківську хатину, мамину криницю,
У саду вишневім спів перепелиці.
Хай наша країна вся цвіте і грає,
Хай вона народ наш щиро прославляє.

Сонце з неба шле до нас золоте вітання,
А я встану, коли зірка в небі є ще рання.
Приберу я в хаті, сніданок зготую,
На аркуші паперу веселку намалюю.

Ген там за горами вже сонечко сідає,
А в моєму серці яскравий вогник грає.
Це вогник любові, надії, тепла.
І щастя, і миру, достатку й добра.

УКРАЇНСЬКОМУ ВОЇНОВІ

Солдате, я дякую щиро тобі,
Що захищаєш мене і родину.
Здоров'я хай буде в сім'ї у твоїй,
Ти захищаєш і всю Україну.

Низький уклін тобі воїне дужий,
За силу, любов, із наснагою служиш.
Серце моє сильно б'ється, болить
За тебе солдате. Лише одна мить...
І вже на Вкраїні немає тебе.
Та в серці моєму завжди ти є.

Родина твоя хай у мирі живе,
Дитина, як гідная зміна росте.
Ще хай матуся твоя не вдягає
Чорну хустину. Хай горя не знає.
Боже, будь ласка, їх всіх захисти
І щирю молитву мою ти прийми!

МОЄМУ ДІДУСЕВІ

Він – моя надія!
Він – мій оберіг!
Ми разом багато
Пройдемо доріг.

Він завжди зі мною:
В радості й біді.
Змалечку навчав
Мене він при лічбі.

Він переживає...
...і радіє теж.

Я люблю його усмішку,
Я люблю його без меж.

Посміхнуся щиро,
Сильно обійму.
Він, як той промінчик,
Пройде крізь пільму.

Усміхнися любий!
Віршик цей – тобі!
Я люблю тебе, дідусю,
І скажу собі:

«Ти – моя надія!
Ти – мій оберіг!
Разом пройдемо багато
Ще складних доріг».

МАТУСІ

Матусю моя,
Ти сонце прекрасне,
Ти квіточка ніжна,
Промінчик ти ясний.

Я дякую щиро, матусю, тобі
За ночі недоспані. Мамо,
Ти будеш у серці моєму завжди.
Люблю тебе я до нестями!

Тебе я люблю, матусю моя,
Бо ти не тільки Людина,
Бо ти моя МАМА! Моє ти життя.
У світі така ти єдина.

Твої дві руки – ангельські крила,
Обличчя твоє – лагідне, мило,
А серце налите любов'ю, теплом,
І дім переповнений щастям, добром.

Я дякую за перемоги мої,
Адже це все – це заслуги ТВОЇ.
Ти залишайся такою чудовою,
А найголовніше в житті – ЗДОРОВОЮ!

Анна АРСЕНЮК

Анна Арсенюк – учениця 10-А класу гімназії м. Могилева-Подільського. Наставник – учителька української мови та літератури І категорії Ольга Віталіївна Парасунько.

Член літературно-мистецької студії «Срібний передзвін» Вінницького обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Тараса Шевченка (керівник – Світлана Травнева).

Учасниця Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості «Об'єднаємося ж, брати мої» (2016 р., диплом II ступеня у номінації «Авторська поезія»), Всеукраїнського дитячо-юнацького фестивалю мистецтв «Сурми звитяги-2016» (м. Вінниця, диплом I ступеня у номінації «Авторська поезія»), Всеукраїнського дитячо-юнацького фестивалю мистецтв «Сурми звитяги-2016» (м. Львів, диплом II ступеня у номінації «Авторська поезія»), Всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу «Я гордий тим, що українець зроду» (2017 р., переможець у номінації «Творче сумління»), Всеукраїнського конкурсу літературних творів «Мама героя» (2017 р., м. Київ, диплом II ступеня).

ІСТОРІЇ ОБ'ЄДНАНИХ СЕРДЕЦЬ

Двадцять перше листопада.
Початок нового життя.
Студенти вийшли протестувати,
Ніхто не знав, що буде війна.

Тридцять листопада.
Силовий розгін о четвертій ранку.
Там у всіх була думка одна:
«Лиш би вижити до світанку».

Я стояв на Майдані.
Мені двадцять три.
Я хотів відстояти свободу.
Але раптом почув ззаду постріли,
Там зібралось чимало народу...
Ми тікали, ховались, де тільки могли, Але
там не укритись від лиха.
Там багато людей полягли на віки,
І я з ними спочив собі тихо...
Відлетіла у небо душа молода,
Я за волю народу стояла.

Неважливо, що було всього двадцять два —
За народ свій життя я віддала.
Було страшно стояти і бачити кров,
Що текла, мов річки, по дорозі.
Нас вогонь грів ночами і братська любов,
Ми піти звідти були не в змозі.

Я пам'ятаю, як тоді.
Це було двадцять першого листопада...
Ми вийшли зі студентами одні,
Не знав ніхто, які там будуть втрати...
Тридцять листопада, прийшла ніч,

Почулись крики і побігли люди,
А потім постріли, ми пліч-о-пліч,
Тікали і ховалися повсюди...
«Небесна сотня» відійшла у рай,
А ми залишились, до згину не забудем.
Там кров текла, неначе водограй,
Там гинули невинні люди.
Нам було страшно, але не втекли,
Нам було страшно, але ми стояли!
Стояли, як колись наші діди.
Ми проти ката із людьми повстали...

Мороз на градусниках –
 мінус двадцять п'ять.
А ми все стоїмо, четверта ранку.
Тут чуємо гучний наказ «Стрелять!».
Хоч дали би нам спокій до світанку.
До нас біжать і кидають під ноги,
Нас б'ють нагайками, немов скотів.
Ніхто не реагує на вимоги,
Та хто з нас усього цього хотів?
Ми лиш стояли, щоб нарешті нас
почули, А наш «правитель», мов шакал,
напав. Там полягли назавжди кращі
люди, Ніхто з нас цього всього не бажав.
А потім ми почали захищатись,
Нас прикривали стіни барикад.
Ми лиш хотіли гідність відстояти,
Та нас почав винищувати «брат».
Багато хто кричить, що це все марно,
Але ми знаємо, за що ми там стояли.
«Герої не вмирають!» – пам'ятаймо!
Ми не здамося – не за це у нас стріляли!

Двадцять лютого. Окупували Крим.
А потім почалося справжнє лихо.
Ми стільки років довіряли тим,
Хто весь цей час ненавидів нас тихо.

Шосте квітня, початок війни.
Ми воюємо до цих пір з братом.
Свято вірим в кінець боротьби,
Адже й так вже скалічені катом.

Хотів я жити в вільній Україні,
Тому пішов стояти на Майдан.
Війна за волю йде іще донині,
Країну ми звільняєм від кайдан.
Ми на війні, сьогодні тут спокійно,
А завтра знову спалахне вогонь...
Не вистачає лиш коханої обіймів
Й тепла святого маминих долонь...

Зі сходу їдуть «двохсоті»,
А ми ще воюєм в строю.

Тут хлопців із крові і плоті
Нещадно вбивають в бою.
Невже це буде так тривати?
Невже ми тут гинем дарма?
Ми вже не малі, ми-солдати!
Вкраїна, як мама, – одна.
Під кулями краще стояти,
Аніж на колінах прожити.
От тільки хвилюється мати,
Не може вона не тужити.
Але ми відстоїмо волю,
Ми вже й так багато віддали.
Запам'ятай, маморідненька, –
Козак подолає кайдани,
Козак підійметься на ноги,
Він більш не впаде на коліна.
Ти згадуй часами тихенько,
Матусю, про рідного сина.
Ти тільки не плач, моя рідна,
Вже скоро повернусь додому.

А поки ось пишу листа вам.
Ну як там в вас, все по-новому?
Я скучив, матусю, безмежно,
Так хочу тебе обійняти...
Та поки я все ще воюю,
І падають поряд снаряди.
Вже скоро... чекай... не хвилюйся...
І вір тільки в краще, благаю.
Мені твоя віра, рідненька,
Щоразу в боях помагає.
Не плач кожну ніч, моя мила,
Я виживу, знай, не покину.
А поки не можу, матусю,
Ми боремось тут за Україну!

«Дюшес»... Мене так звали побратими.
Та хто з них знав, що згину у бою?
Стояв я на Майдані поряд з тими,
З ким потім я пішов вже на війну...
А зараз я на небі, тут все тихо.
От тільки чую плач своїх батьків.
Я тут тепер не знаю лиха.
Зі мною тут багато парубків...
Ти вибач, мамо, за усі ті сльози.
Пробач за хустку чорну на тобі.
Я знаю, що у серці в тебе грози,
Бо син твій любий згинув на війні...
Але не міг я просто так дивитись,
Як кривдять мою милу Україну!
Річками кров синів її пролилась,
Я вирішив: «За неї хай загину!...»
Я так любив тебе, матусю рідна,
Але прийшлося полягти кістками.
За рідну землю, за чужого сина,
Стояв за волю ще з часів Майдану.
Пробач за все, пробач, що покидаю,
Та за Україну, другу матінку, упав.
Тепер назавжди в небо відлітаю,
Тепер я, мамо, вільним став... 46

Світлини з нагородження переможців конкурсу 2017 року

Світлини з нагородження переможців конкурсу 2018 року

Світлини з нагородження переможців конкурсу 2019 року

Світлини з нагородження переможців конкурсу 2020 року

**ПЕРЕМОЖЦІ ІІ КОНКУРСУ
«Струна на арфі України»
імені Олександри Бурбело
за 2018 рік**

Номінація «За кращий прозовий твір»

- 1 місце – **Софія БІЛЯВСЬКА**, учениця Музичанської ЗОШ І-ІІІ ст. Києво-Святошинського району Київської області;
- 2 місце – **Іван Валсамакі**, учень Нікопольської СПМШ № 26 Дніпропетровської області;
- 3 місце – **Олексій Лисенко**, учень НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. – ліцею» м. Жмеринка;
- 3 місце – **Анастасія Бевз**, учениця Вінницької ЗОШ І-ІІІ ст. № 4.

Номінація «За кращий поетичний твір»

- 1 місце – **Олександр Ватага**, учень Новоободівської ЗОШ І-ІІІ ст. Тростянецького району Вінницької області;
- 2 місце – **Назарій Горішевський**, учень Гайсинського ліцею № 7 Вінницької області;
- 3 місце – **Катерина Дробина**, учениця Брацлавського НВК Немирівського району Вінницької області;
- 3 місце – **Софія Куца**, учениця Агрономіченської СЗШ І-ІІІ ст. Вінницького району Вінницької області.

Дипломанти конкурсу

- **Анастасія Похилюк**, учениця Вінницької ЗОШ № 11;
- **Олександра Романова**, учениця Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Леонтовича;
- **Анастасія Пустова**, учениця Вінницької ЗОШ № 11;
- **Олена Паламарчук**, учениця Вінницького училища культури і мистецтв ім. М. Леонтовича;
- **Єлизавета Михайловська**, учениця Іллінецької ЗОШ І-ІІІ ст. №1;
- **Яна Рудик**, учениця Гайсинського ліцею № 7 Вінницької області;

- **Катерина Ткачук**, учениця Гайсинського ліцею № 7 Вінницької області;
- **Анастасія Козар**, учениця Гайсинського ліцею № 7 Вінницької області;
- **Жасмін Наріманова**, учениця Гайсинського ліцею № 7 Вінницької області;
- **Софія Климик**, учениця Гайсинського ліцею № 7 Вінницької області;
- **Анастасія Супрун**, учениця Погребищенської ЗОШ № 1 Вінницької області;
- **Ярослава Нікіфорова**, учениця Вінницької ЗШ № 21;
- **Анжеліка Семикрас**, учениця Вінницької ЗШ № 21;
- **Антоніна Покотило**, учениця Вінницької ЗШ № 21;
- **Вероніка Медведєва**, учениця Вінницької ЗШ № 21;
- **Вікторія Слишак**, учениця Вінницької ЗОШ № 26;
- **Аліна Березняк**, учениця Музичанської ЗОШ І-ІІІ ст. Києво-Святошинського району Київської області;
- **Вікторія Пантель**, учениця Музичанської ЗОШ І-ІІІ ст. Києво-Святошинського району Київської області;
- **Лада Аліфанова**, учениця Нікопольської СПМШ № 26 Дніпропетровської області;
- **Катерина Бикова**, учениця Нікопольської СПМШ № 26 Дніпропетровської області;
- **Ольга Свирид**, учениця Нікопольської СПМШ № 26 Дніпропетровської області;
- **Анастасія Половинцева**, учениця Нікопольської СПМШ № 26 Дніпропетровської області;
- **Альона Ступак**, учениця Нікопольської СПМШ № 26 Дніпропетровської області.

Софія БІЛЯВСЬКА

13 років, вихованка поетичного гуртка Музичанської ЗОШ І-ІІІ ст.
Києво-Святошинського району Київської області

ГОДРИКОВИЙ ЛІС

Уривок з повісті

Збори ордена

Тихими, але швидкими кроками чоловік простував довгим коридором. Кінці його довгої синьої мантиї тріпотіли за ним. Повністю чорний коридор здавався нескінченним, та чоловік рухався впевнено. Незабаром коридор розширився, а вже далі перетворився на простору, світлу залу – стіни були сірого кольору з золотистими зірочками, з численних віконць пробивалися сонячні промені, під стіною красувався великий камін у вигляді розкритої пащі лева, в ньому миролюбно потріскував вогонь, посеред зали стояв великий вирізьблений з дерева стіл, на столі – величезна ваза з запашними польовими квітами.

На стільцях з високими красивими спинками сиділи люди, теж у синіх мантиях. Усі мовчали й направляли один на одного холодні непримітні погляди. Помітивши чоловіка, всі підвелись зі своїх стільців, з надією дивлячись на прибульця. Чоловік підійшов до вільного стільця, взявся за спинку, випростався й сухо промовив:

– Прошу вибачення за запізнення, – прокашлявшись заговорив далі. – Вітаю всіх присутніх. Сьогодні Космоорден зібрався з дуже важливого питання.

Він поглянув на світловолосого, блакитноокого чоловіка, явно очікуючи промови від нього.

– Пане Фрейзер, ми сподіваємось, що після невдалого визначення Венери, ви все-таки знайшли її. Для нашого плану нам не вистачає саме її. – Зелені очі чоловіка заблищали цікавістю.

– Вельмишановний Святогоре, хіба ви не знаєте? – здивовано запитала жінка з русим довгим волоссям. – У дітей і підопічних любого Ноєля Фрейзера не виявили покровительку планети... – лукаво, з насмішкою сказала жінка. – Ви затримуєте нас, – продовжила вона, зиркнувши на Ноєля.

– Пошуки вашого представника теж затягувались, пані Земфіро, – миролюбно мовив той. – До того ж, я вже майже знайшов Венеру, але він зиркнув на Святогора і затнувся. - Я не можу допустити цього.

– Ти знав, що колись тобі доведеться це зробити. Час повертати дівчинку у її справжній світ, – холодно сказав Святогор.

– Але вона росла далеко звідси, нічого не тямить, нічого не знає!

– Мені все одно! Ти повинен знайти Венеру! Без неї нам не врятувати Годриковий ліс. Космічне коло прийме тільки Венеру до Годрикового лісу. Ти маєш забрати дочку, навчити всього, що знаєш, і нарешті провести посвяту, – суворо сказав Святогор.

– Звичайно, – промимрив Ноєль.

– Сподіваюсь, ваші помічники повністю готові, – звернувся Святогор до присутніх.

– Давно готові і чекають завдань, – підтвердили всі.

– От і чудово. У такому разі не буду затримувати вас. Наступні збори Космоордена відбудуться, коли до нашого гурту приєднається Венера. – Святогор поглянув на Ноєля і швидко вийшов із зали.

Ярина гуляла в батьківському саду біля запашних кущів акації. Аромат квітучих кущів розливався на весь величезний двір. Блакитноока дівчинка, з руським волоссям, походжала алеями, розглядаючи дивні ліхтарики. На кожній ніжці ліхтарика дівчинка помітила намальоване яскраво-помаранчеве сонце, навколо нього – різні за розміром планети.

У цьому дивному батьківському домі Ярина жила всього три дні. Все дитинство її виховувала Тетяна, яка на численні розпитування про батьків, говорила, що її мама померла при пологах, а батько незадовго до того загинув. Та враз, як сніг на голову, з'являється живий тато і забирає до себе у будинок.

Дівчинка довго мріяла про цей день і уявляла, як батько обіймає дочку, говорячи ласкаві слова, але він стримано привітався й наказав збирати речі. Яринка чудово пам'ятає день, коли вона з'явилась у батьківському домі: непривітні й зловтішні усмішки нових брата і сестри, та найстрашнішою була батькова байдужість до неї.

Їй приготували невелику кімнату на третьому поверсі і суворо наказали без супроводу не розгулювати будинком. Батька від самого ранку і до пізньої ночі вдома не було, і Яринка не могла з ним поговорити. І все ж таки навіщо батько зробив це? Він не з'являвся дванадцять років, не писав листів. Чому вона враз знадобилась йому? Дівчинка нічого не розуміла. Брат – Юстас і сестра Джастіна не спілкувалися з нею. Лише при коротких зустрічах з ними у будинку брат і сестра сверлили Ярину допитливими поглядами і говорили дивні речі, такі як: «Бездаро, у тебе немає зорепаду», або «Космічне коло не прийме тебе»...

Звичайно, це виглядало дуже дивно, їй здавалося, що її розігрують. Навіть покоївка один раз обмовилась про зорепад.

Нарешті одного дня у її кімнату хтось постукав. Хто це? Може, батько?

– Заходьте, – несміливо сказала дівчинка.

І справді: двері прочинились, і до кімнати увійшов батько. Він оглянув дочку несхвальним поглядом.

– Здрастуй, Ярино, – сказав він і сів у крісло.

– Добрий день.

– Я хочу поговорити з тобою. Мабуть, за останні дні у тебе з'явилися питання? – у його очах загорілись іскорки.

– Так, питань чимало. Чому я тут опинилась?

– Бо ти моя дочка, – спокійно мовив Ноєль.

Дивно, подумала дівчинка, минуло дванадцять років, і батько раптом згадав про неї, але спитала інше:

– Чому всі говорять дивні речі: якийсь «зорепад», «космічне коло»?

– Саме це я й хотів розказати тобі... Насамперед, ти повинна знати, що весь цей Світ не існує просто так. Нами керують. Наприклад, люди, які керують часом, називаються чародіями. Вони можуть подорожувати у часі і робити цікаві події.

– Отже, ви і є ці люди? – боязко запитала Ярина.

– Ми – космодії, ми можемо відкривати планети, створювати їх, – у наших руках увесь світ.

Ярина слухала, завмерши.

– Коли дитині виповнюється дванадцять років, продовжував батько, вона проходить посвяту, і якщо у неї є дар зірок, тобто зорепад, то вона вчиться і стає космодієм.

Немов читаючи Яринині думки, батько сказав:

– Ти жила далеко звідси, бо я хотів уберегти тебе від небезпеки, що насувалася. Та настав час, і скоро ти пройдеш навчання.

– А якщо в мене не виявиться зорепаду? Що тоді?

– Не думаю...

Ярина мовчала.

– Післязавтра в моєму домі буде свято на честь Космоордена, і ти маєш там бути.

– Космоордена? – здивовано запитала Яринка.

– Як ти розумієш, керувати всесвітом, тобто космосом, не просто. На землі є Ордени, які займаються цим ділом. Космоорден – один із них. Ми постійно листуємося між Орденами й вирішуємо спільні важливі питання. – Ноєль вже підвівся з крісла, щоб піти, але поглянув на дочку, явно міркуючи, чи розповісти їй ще щось важливе. Та нарешті він знову сів і продовжив: – Я маю розповісти тобі ще дещо. У кожного космодія є своя планета-покровителька...

– Покровителька серед планет?!

– Так, це щось подібне до знака зодіаку.

– Але ж космодіїв так багато, а планет лише дев'ять.

Батько гучно розреготався.

– Планет значно більше, ніж усіх людей разом узятих. У кожної людини – своя планета. Ти говориш зараз про Сонячну систему, але ж існує багато галактик та систем. Покровителька планети визначається на посвяті. Людині надається амулет з його об'ємною планетою, він і робить звичайну людину космодієм та наділяє спеціальними здібностями, такими, як відкриття нових планет, а також подорож у часі. І головне – амулет-планета оберігає свого власника й допомагає йому в битвах.

Батькова рука піднялась угору, наче просячи у Ярини, він швидко шепнув щось про себе, і вмить на його руці з'явився вогонь: справжній, жовтогарячий, і від нього повіяло теплом. Ярина лише ахнула. Навколо руки зібрався легенький синій туман. Спалах вогню в долоні Ноєля піднявся у повітря, ще сильніше спалахнуло вогнем і постало у вигляді Сонця, а легеньке синє марево згустилося навколо розпеченої зірки і почало скручуватись у клубки, а згодом усе зникло, залишивши

по собі дев'ять планет, які навіть не рухались, а висіли на різних відстанях від Сонця.

– Це найпростіший космічний трюк, – посміхнувся батько, помітивши зацікавленість дівчинки. – Тут планети розташовані навколо Сонця так, як у Космосі.

І він, вказуючи пальцем на кожен з планет, почав називати їх, хоча Ярина сама добре знала це з уроків природознавства. Он Юпітер, Сатурн, Марс, Земля, Уран, Нептун, Плутон, Меркурій, Венера. – закінчив батько і якимось дивно глянув на дочку.

Наразі Космоорден знайшов усіх людей, які мають покровительство планет, окрім Венери. Вона дуже рідкісна. Дитина з покровительством Венери народжується раз на тисячу років.

– А для чого вам, ну, тобто Космоордену, треба знаходити еее... планети, тобто дітей з покровителями планет з Сонячної системи?

– Цього поки що я не можу тобі розказати. Гадаю, ти розумієш, що не повинна нікому розказувати про так би мовити справу Космоордена.

– Для чого ви мені все розповіли? Я нічого не тямлю у вашій справі і взагалі для чого все це мені ?

– Я думав, тобі буде цікаве те, чим я займаюсь, – знизав плечима Ноєль.

– Мені цікаво, звичайно, – поспішила Ярина. – Але я знаю, що не маю ніякого зорепаду і мені справді нема чого робити тут. Поверніть мене додому, я чужа і для вас, і для ваших дітей.

Ноєль зажурено посміхнувся.

– Ти вже вдома, ти моя дитина і будеш жити тут. Ти навіть не уявляєш, який цікавий і захоплюючий світ відкривається перед тобою.

– А коли я відмовлюся? – з викликом запитала Ярина.

На батькове обличчя наповзла похмура гримаса.

– У тебе немає вибору. – буркнув він і поспіхом вийшов із кімнати.

Іван Валсамакі

Іван Валсамакі народився в Дніпропетровську 21 серпня 2005 року. У 2007 році родина переїхала до Нікополя.

Навчається Іван у Нікопольській спеціалізованій природничо-математичній школі при ДНУ ім. О.Гончара.

Учасник IV, V та VI Відкритого міського художньо-літературного конкурсу «Край п'яти Січей».

У 2016 році виборов Гран-прі у номінації «Література» (повість «Журавлина Січ»), у 2017 році посів I місце у цій же номінації (повість «Журавлина Січ-2, або Козацький декамерон»), у 2018 році – знову Гран-прі (повість «Крилатий кінь айма»).

У 2017 році Іван отримав премію ім. Олександри Бурбело у номінації «Кращий прозовий твір» (диплом II ступеню) за повісті «Журавлина Січ» та «Журавлина Січ 2».

Свій літературний талант розвиває в літературній студії «Яса» під керівництвом члена Національної спілки журналістів України Георгія Герасименка при бібліотеці-філії № 6 КЗ «Нікопольська міська централізована бібліотечна система».

КРИЛАТИЙ КІНЬ АЙМА, АБО ЛЕГЕНДИ ПЕРЕВІЗЬКОГО СТЕПУ

Уривки з повісті

Пролог

Степ під Перевізькими Хуторами торкався найпотаємніших струн душі. Чи подих вітру, чи спів жайвора у височині, чи блискавичний сліпий дощик, чи далекі громовиці – все це хвилювало, відкривало нові світи, не раз вже бачені і пережиті у думках. І все це був степ.

Ярко стояв посеред степу, наче б у центрі Всесвіту. Він простягав свої руки до білих, як сивини рідного діда, хмар. І просив, щоб небо подарувало йому нові кольори, за допомогою яких можна було б намалювати оцей дивовижний світ. Хлопець уявляв: незабаром він повернеться до рідної хати і почне розмальовувати піч, стару та багато разів білену. На ній будуть всі квіти Перевізького степу: вистигатиме гірка калина, синявітимуть волошки, задумливо одцвітатиме слаदि́ма.

У хатах багатьох хуторян печі розмальовував саме Ярко. Одного разу до його сусідів увірвалися татари. Побачивши намальовані на печі квіти, застигли від здивування – така була неперевершена краса. Пошез хижий блиск в їхніх очах, вони нібито забули, навіщо прийшли у цю хату. Трошки потупцювавши біля печі, пішли геть. Здавалось, татари боялися порушити ту красу, що створив хлопець з Перевізьких Хуторів.

Ще раніше серед мешканців хуторів пішов розголос про незвичайний талант Ярка. Козаки, ненадовго заїжджаючи до своїх осель, привозили для хлопця рідкісний у ті часи папір, а то й фарби, виготовлені з рідкісних мінералів. Заощаджуючи ці фарби, Ярко розчиняв їх у воді. Ними малювати було легко та прозоро: дуже схожі на чарівне довкілля рідного степу.

Яркові наснився дивний сон. Біля нього з'явився сивий дідуган. Він мовчки передав хлопцю стос паперу і миттєво зник.

Ярко зрозумів, що йому робити далі. Це мала бути розповідь про двох козаків-побратимів та їхні мандри.

Він почав малювати все те, що було у пророчому сні.

Глава 1

Повернення до Шаоліню

Пробуджувався світанок. На Січі був спокій, усі, крім вартових, спали, бо знали, що татари не стануть нападати: приблизно два місяці тому вони потерпіли поразку. Марко прокинувся і поволі пішов на двір, до криниці, коли раптом почув:

– Марку!!!

То кричав Іван. Марко чимдуж побіг до побратима і побачив поруч з ним Джао – їхнього давнього знайомого з Тибету.

– Хлопці, ви бачите моє несправжнє тіло, – заговорив він. – То – мій образ. А взагалі, запрошую вас до себе у гості.

Та не встигли козаки отямитися, як Джао щез, начебто його і не було.

Хлопці переглянулися і побігли збирати речі. Вони на радощах забули, що треба було б захопити щось у подарунок, і згадали про це тільки серед степу.

– Ну і що?.. – протягнув Іван.

– Що? – запитав Марко.

– Треба ж було подарунок взяти, – Іван трохи подумав і продовжив: – Трав назбирати якихось...

– А може, ще меду треба? – сказав, покручуючи чорний вус, Марко.

– Все треба, чого у Джао нема, – відповів Іван. – Тільки де я візьму цей мед?

– Ну... – відповів Марко, – он бачиш – вулик очеретяний. Збити його стрілою, і все.

Іван розсміявся:

– А потім тікай у річку, як ті татари?

– А ти стрілу підпали. Чи велика премудрість? – сказав Марко.

– Ну, добре, я стрельну, – відповів Іван, і, натягнувши тятіву, випустив стрілу у самий центр вулика.

Бджолина споруда впала, а її мешканці повилітали геть.

– Ось і подаруночок, – сказав Марко. Він підійшов до вулика і розрубав його шаблею навпіл.

– А куди мед зливати? Він отак витече, і все? – із жалем сказав Іван.

– Добре, що у тебе є я! – сказав Марко, дістаючи зі своєї суми порожній глечик.

– А де ж ти його знайшов? – запитав Іван.

– Узяв із собою. Подумав, знадобиться для води.

...У височині летіли дві людини. Було видно лише їхні тіні, що, немовби прощаючись з хуторами, ставали все слабкішими і слабкішими...

Глава 2

Порятунок незнайомки

Джамала відправилася в гори зі своїм найкращим другом Хеппі. Хеппі – це маленький білий горностай, з чорними, ніби намистинки, очима. Джамала думала, цікаво подивитися на річку, що бігла у прірві між скелями. Мабуть, там і будуть ті козаки, про котрих розповідав Джао. Чому він сам не пішов їх зустріти?

Вона йшла і дивилася у безмежну синяву неба. Думала про щось, але її думки обірвалися, бо почула, як її маленький друг з лементом полетів у прірву. Джамалу охопив жах. Вона гукала його, але він не подавав у відповідь голосу. Дівчина почала бігати навколо прірви й шукати свого друга. Підійшовши ближче, побачила Хеппі на гілці, що стирчала із скелі. Він перелякано дивився донизу, однак намагався не ворухити гілку.

Джамала лягла на край прірви, спробувала дотягнутися до гілки або до Хеппі, але вирішила, що треба спуститися на гілку, хоч дуже боялася висоти й води. Переборюючи страх, дівчина дісталася гілки, взяла на руки біленьке звірятко і підняла його

догори. На жаль, дівчина забула про небезпеку і без остраху стала ближче до краю. Почувся тріск деревини та зойк. Хеппі глянув донизу і побачив, що хазяйка, падаючи, схопилася за залишок гілки.

Звірятко помчало шукати допомоги. Воно почуло запах коней і чогось незрозумілого. Його переповнювало хвилювання. Хеппі хотів залишитися з хазяйкою, але тоді він нічого б не зміг зробити...

Тим часом козаки перемовлялися між собою.

– А добре, що ми узяли своїх трав! Як гадаєш, Марку, навіщо ми їх узяли? – спитав Іван.

– Ну-у-у, – протягнув Марко, – знадобиться. Я певен у цьому.

До них підбіг Хеппі. Хлопці, звісно, помітили його, бо він був білий, як сніг.

– Ого! Що це за звір такий? – запитали вони водночас.

Хеппі хитнув головою і потяг їх за чоботи у бік, де була Джамала. Хлопці знов переглянулися, але послідували за звірком. Вони бачили, як Хеппі біг до прірви і хитав головою. Підійшовши до краю, хлопці розгледіли Джамалу, яка благала про допомогу.

– Тримайся! – вихопилося у хлопців.

Джамала трималася з останніх сил, та почала сповзати.

– Марко, пам'ятаєш, як лазили в каналізацію в Дюнкерку? – запитав Іван.

– Щось пригадую, – відповів Марко.

Джамала вже почала падати. Іван стрибнув і гукнув Маркові:

– Давай!!!

Водночас Іван схопив Джамалу, а Марко – Івана за ногу. Марко витягнув їх, і хлопці разом почали лікувати Джамалі рани.

Глава 3

Незнайомка – сестра Джао

Джамала – дуже, сильна духом, завжди із рясним рум'янцем на щоках, дівчина. Вона – кровна молодша сестра Джао. Дуже

любить кувати залізо. Джао взагалі-то кує шаблі, мечі, наконечники стріл, сокири, лопати, серпи, коси, інше військове та побутове знаряддя. Джамала робить підкови, пряжки, ножі, підшви та інколи прикраси на шаблі або вирізи на них.

Також для ковальства у них є своя шахта-копальня, де знаходяться залізна руда і кам'яне вугілля. Джао наказав сестрі ніколи самій не ходити у шахту. Коли вона була маленька, говорив, що там живуть чудовиська. І справді, Джао майже цілодобово знаходився в шахті, і для Джамали здавався тим самим чудовиськом. Але зараз вона доросла і розуміє, що то – Джао. Тепер, коли він намагається її налякати, вона тихо ховається в іншому кутку копальні.

Одного разу, коли Джао зачитався і поринув у царство Морфея, Джамала почула якесь чалапання по воді і відчайдушне шкрябання.

– Що це таке? – запитала зацікавленим голосом дівчина. Вона підійшла до копальні та закричала:

– Джао, це ти?!!

Відповіді не було. Джамала пішла додому у кімнату Джао.

– Спить... – прошепотіла. – Можна перевірити, що воно таке, – сказала Джамала, взявши факел і маленький кинджал, що сама собі викувала.

Копальня знаходилась у печері, у самому кінці якої була викопана дуже глибока яма. З неї тільки Джао міг, підскачівши, залізти нагору. А Джамалі це було значно складніше, бо набагато нижча за брата.

В печері завжди дуже темно і сиро. Чи не через кожні п'ять метрів стирчать факели, і то не запалені, бо дуже вогко і мало свіжого повітря, тому вони швидко гаснуть.

Джамала, підійшовши до копанки, узяла факел і почала поволі спускатися. В печері вона помітила сліди маленького звіра і почула щось дивне: «Хо-о-ороше, у-у-у, хо-о-ороше».

То їй так почулося. Узявши інший факел та запаливши його, пішла далі. Вона йшла і не помітила, як якесь мале біле звірятко підбігло до неї. Смикнувши Джамалу за чобіт, воно повело її за

собою. Звір привів її до виходу і, повторивши своє «хо-о-роше», подивився вгору. Джамала все зрозуміла і, узявши кинджал, встромила його у землю, як сходинку. Стрибнувши на кинджал, відштовхнулася від стіни і вистрибнула нагору. Та, опустивши маленького звірка на землю, знов стрибнула донизу, аби замести сліди перебування у печері.

Глава 4

Знайомство із батьками та нареченою Джао

– Цікава в тебе історія, – сказав Іван.
– І звірок симпатичний, – додав Марко.
– Хеппі каже спасибі, – всміхаючись, відповіла Джамала.
– Як там твої рани? Вже не болять?– запитав Іван.
– Та ні, я їх вже не відчуваю, – відповіла Джамала. – А як швидко вони загояться?

Іван і Марко, всміхнувшись та давши п'ятірню один одному, сказали:

– Можеш знімати! Недарма нас Марічка вчила.
– Добре, що у нас з собою є трави з Перевізького степу?– додав Іван.

– Що? Так швидко? Вже загоїлися? – запитала Джамала, знімаючи пов'язку.

Хлопці відповіли, що вони ж козаки...

– То це вони і є! – подумки сказала Джамала.

– А ти, випадком, дівчино, не знаєш, де живе Шаолінський бібліотекар Джао? – запитав Іван.

– Я його сестра, – відповіла Джамала, нарешті відігнавши сумніви, що вони і є ті самі козаки. – Джао доручив мені зустріти вас.

Хлопці зраділи такому випадку і спитали:

– Чи не проведе нас пані до свого дому?

Джамала пішла, розповідаючи про своє поселення та навколишній світ Тибету.

Нарешті дійшовши до містечка, вони побачили ярмарок, якісь хатинки із незвичайними стріхами, ліхтарі, прикриті помаранчевим оксамитом. Все було в червоних яскравих кольорах. А ось і хатинка Джао. А поруч кузня. Не дуже далеко від містечка печера, мабуть, та сама, із шахтою. Всі дивилися на хлопців, як на велетнів. Джамала підбігла до хатини і постукала у двері. Їм відчинив зачитаний Джао. Він був у своїх думках. Навіть не глянувши на Марка та Івана, пішов у свою кімнату і звідти долинули слова:

– Джамало, це ти привела нових відвідувачів до бібліотеки? Чи вони хочуть собі щось із ковальства?

Джамала хотіла щось відповісти, але Марко швидко приклав палець до уст і, всміхаючись, жартома сказав:

– Так, нам стріли потрібні та пара добрих шабель. Та, може, якісь книги про козаків.

Джао, хмикнувши, сказав:

– Якийсь знайомий голос... Ви заходили до нас раніше?

– Так, – знову жартуючи, відповів Іван. – Ще коли у Кафі ви були, заходили.

Джао з серйозним обличчям, пильно вдивляючись, ввійшов до кімнати.

– Невже Марко та Іван? – спитав він.

– Так, ті самі, особистими персонами.

Джао дуже здивувався і, підійшовши до них, запитав:

– А, то ви до мене? Надовго приїхали?

– На три тижні, – теж всміхаючись, відповів Іван.

– О! На це я і сподівався. Ваші ліжка на третьому поверсі.

Хлопці почали копатися у сумах і діставати свої пакуночки.

– Ми тобі подарунки привезли із хуторів, – разом вигукнули вони.

– Дякую, – сказав Джао. – Дуже приємно. Потім розберемо. А зараз прошу до столу.

Він пішов на другий поверх, усі прослідували за ним. Там усе уже було готове. Хлопці цього не очікували, але там були ще якісь люди.

– Знайомтеся. Це наші батьки та моя наречена. Мій батько Вейсон, мати Сиджуань і наречена Шайя, – промовив Джао.

Хлопці привіталися та якомога ввічливіше представилися.

Вейсон мав коротке чорне волосся, низьке чоло, смагляву шкіру, прямий ніс та два підборіддя та зелені очі, як і його донька, Джамала. Він був не дуже високий, але справляв враження сильного чоловіка.

Сиджуань теж мала чорне волосся, як більшість людей у тім краю, воно було укладене в просту зачіску, що носили жінки того часу. В неї були блакитні очі, як у її сина, Джао. В них світилася лагідність.

Шайя була, як намальована: карі вузькі очі, пряме довге волосся, чорні брови. У руках вона тримала розмальоване квітами якогось дивного дерева, віяло.

То був приємний вечір. Усі zostалися задоволені.

Олексій ЛИСЕНКО

Учень НВК «ЗОШ I-III ст. – ліцею» м. Жмеринка. Свою першу казку надрукував на сторінках «Жмеринської газети». Автор книжечки казок «Ліс чудес».

ПОДАРУНОК НА ІМЕНІНИ

В глибинах теплого моря жив маленький дельфінчик. Він був кмітливий і допитливий. Умів вправно триматися на воді, плів назустріч теплим хвилям, спритно пірнав аж до самісінького дна. Його дитячим витівкам раділи батьки.

Але дельфінчик дуже сумував без друзів. Він з нетерпінням чекав на свій день народження, бо надіявся, що цей день подарує йому справжніх друзів.

Дельфінчик був ще зовсім малий, і тому батьки не дозволяли йому відпливати далеко від берега, а особливо до Старої скелі.

«І чому не можна? Скеля як скеля. І зовсім недалеко», – міркував собі дельфінчик.

Одного разу, поки батьки були зайняті своїми дорослими справами, малий дельфінчик вирішив відправитися до Старої скелі.

«Я ж не затримаюся там довго. Я ж швиденько, туди і назад, ніхто навіть не помітить моєї відсутності», – думав він і, озираючись, швиденько плюснувся у прохолодну воду.

Сонечко зблискувало яскравими промінчиками на морських хвилях. На небі не було жодної хмаринки, водичка була приємна і ласкава. А поряд пропливали рибки – маленькі і великі. Вони доторкалися своїми сріблястими хвостиками до дельфінчика і швиденько зникали у воді. А високо вгорі метушливо кружляли чайки. Вони голосно ячали, перегукувалися між собою.

Дельфінчик почув плескіт води, озирнувся на всі боки й побачив незнайомця – морського котика.

– Ти хто? – запитав морський котик.

– Я дельфін.

– А давай наввипередки, хто швидше буде плисти, – запропонував морський котик.

– Давай, – погодився дельфінчик.

Так вони й познайомилися і не помітили, як швидко опинилися біля скелі. Дельфінчику сподобалося на березі все: розкидані кам'яні брили, різнокольорова гладенька галька, теплий пісочок і темно-зелені водорості, що прибилися на піщаний берег під час бурі.

Незабаром друзі зустріли на березі ще одного незнайомця – світло-коричневу черепашку, яка вигривала на сонечку свої боки. Спочатку вони, зустрівшись поглядами, пильно роздивлялися одне одного, а потім, розговорившись, познайомилися.

Черепашка розповіла незнайомцям – морському котику і дельфінчику – про таємничі місця острова, про загадкову ущелину в скалі, звідки постійно прибуває прохолодна вода, про теплі джерела, що стрімко пробиваються крізь каміння, про тепле озеро...

Друзі вирішили влити до ущелини разом. І справді, там вода була чиста і прохолодна, а це так приємно, коли пече сонце.

Вони довго кралися в схованки, збирали різнокольорові камінчики, ліпили з піску різні фігурки, купалися у теплій воді – пливли наввипередки, глибоко пірнали.

Сонечко опускалося все нижче і нижче. Морський котик, дельфінчик і черепашка разом сиділи на березі, спостерігали за сонцем, що уже заходило, і здавалося, що воно наче пірнало в море...

А потім друзі попрощалися. Вони домовилися зустрітися знову тут, на березі біля Старої скелі.

Повернувшись додому, дельфінчик розповів батькам-дельфінам про своїх нових знайомих, про цікаву мандрівку до Старої скелі. Батьки раділи, що їхній синочок тепер має вірних друзів, але трішечки посварили, що без дозволу плавав так далеко, вони переживали.

Для дельфінчика цікава зустріч була найдорожчим подарунком на іменини. Адже він самостійно здійснив подорож до Старої скелі, пізнав багато цікавого відкрив для себе загакові таємниці теплого моря. Та найголовніше отримав дорогоцінний подарунок – вірних друзів.

Анастасія Бевз

Бевз Анастасія — вінничанка. Чудова, розумна, талановита дівчинка, яка постійно пізнає щось нове, захоплююче і ніколи не зупиняється на досягнутому. Займається сучасними танцями в студії Альфа Денс. Бере участь у конкурсах та фестивалях, де неодноразово займала призові місця. Відвідує уроки мистецтва.

У квітні 2018 року з допомогою свого дідуся Олександра Сітара написала свою першу книгу "Журавка", в якій розкривається чудова і захоплююча історія про маленьку допитливу дівчинку та її дідуся.

Спонукала до написання цієї книги розповідь дідуся про Сашеньку Бурбело, яка з раннього дитинства писала казки та вірші.

ЖУРАВКА

*Де курні дороги вийшли за село,
Там у журавлихи синє джерело.
П'є журавка воду – джерело без дна,
П'є журавка воду – воду п'є одна.*

І. Зінченко

Мій Дідусь Саша, а правильніше – Олександр Іванович, завжди розповідає мені про своє, як він каже, босоноге дитинство...

Про те, що в їхній сім'ї на чотирьох дітей були лише дві пари чобіт і до школи взимку бігав босим. Так, так, саме бігав, бо на дворі тріщав мороз...

У дитинстві любив спостерігати за журавками – як вони прилітають і відлітають у теплі краї...

Коли Дідусь і моя бабуса одружилися, мене ще тоді на світі не було. Мені дуже подобається, як вони одне до одного ставляться. Вона в нього – Людочка, а він в неї на людях – Олександр Іванович, а вдома – Саша...

Я собі завжди знаходжу нові ігри чи то на смартфоні, чи то, з дозволу мами Юлі, дивлюся казки по телевізору, або з Дідусем розучуємо абетку. Правда, це вже в минулому...

Зараз у мене таке навантаження, що й дорослі не позаздрять. Крім того, що я відвідую у садочку додаткові заняття з англійської мови, ходжу на арт-студію, де ми робимо багато різного й цікавого, я ще й займаюся танцями. Це одне з головних занять. Мені дуже подобається танцювати. Наш хореограф Світлана Вікторівна показує нам різні постановки танцю. І коли ми вже добре їх опануємо, то беремо участь у звітному концерті нашої студії «Альфа Денс». Також ми їздимо з номерами по містах України. Не так давно відвідували Київ, де відбувався Всеукраїнський конкурс «Зоряні малята». Там ми зайняли перше місце. Для мене це була дуже цікава і пізнавальна подорож. Маю вже є три дипломи й дві медалі за перші місця і стимул далі займатися хореографією та досягати нових висот...

Та повернемося до мого народження... Яюсь я гралася з котиком Мурчиком і почула розмову своїх рідних (за вечерею і келихом шампанського) про Боже явлення, себто про мене. Мовляв, Всевишній почув їхні молитви... (До речі, Саша – зять, мій Дідусь, звертається до прабабусі не інакше як Наденька! Ви чули, щоб так величали Тещу?)

Після мого народження зразу постало питання мого хрещення, як, мовляв, назвати лялечку. Думали-гадали, роздивилися різні талмуди, і моя мамочка Юля назвала мене Настею. Мені ім'я подобається, моїм подружкам – Саші й Насті, і хлопчикам, які закохалися в мене, Жені, Даміру і Міші, – теж...

В цей самий час, на подвір'ї, під навісом накрили святковий стіл, гості пригощалися, як каже бабуся, тим, що Бог послав... Толя Годний, її сусід через дорогу, чаклував над шашликами... Гомоніли, згадували важкі післявоєнні роки, виголошували тости, один раз навіть – за моє здоров'я, і я вимушено цокатись зі всіма, взявши келих яблучного соку. Навчили, кажуть, на свою голову. Бо яюсь в дитсадочку подали чай, а я візьми і голосно скажи: «Поцокаємося! Будьмо!» Що тоді було...

А тепер про найцікавіше. На електричному стовпі, на самому вершечку, стоїть на одній нозі журавлик...

А далі, щоб не повторюватися, наведу з цього приводу слова професора, академіка мануальної терапії, письменника, котрий у своєму виступі на презентації сказав так: «Прочитавши книгу О. Ситара «Жар і холод», я звернув увагу на обкладинку, де маленька дівчинка-україночка простягає руки в небо до журавлика. Це – майбутнє нашої України, яка благає Бога про допомогу»... Ви вже здогадалися? Якщо ні, то відкриваю секрет. На цій обкладинці – Настя Бевз, себто я!.. Гадаю, ви зрозуміли, що мова йшла про журавлика, еге ж, того самого, який стояв на одній ніжці...

Тепер спогад Дідуся про Журавок із його першої книжки «Жар і Холод»: «Село Гулі, де я народився і провів своє босоноге дитинство, разом з однолітками випасав спочатку гусей, свиней, а вже у п'ятирічному віці пас двох корівок, що закарбувалося у серці назавжди...

За нашою садибою розкинувся неймовірний сад: яблуні, грушки, вишні, сливи, абрикоси і навіть райські яблука. Особливо подобається всім, коли починається ягідна пора.

У такі дні в саду царює спокій, наповнений гулом медоносних роїв, бджілки своїми ніжками збирають пилок та ароматний нектар...

До нас гостювати часто приїздила сім'я Карвацьких, з дівчинкою мого віку Галинкою. Ми з нею разом навчалися в Гулівській початковій школі до четвертого класу. Я по-дитячому був закоханий у Галинку. Разом робили уроки. Я допомагав їй підтягнути арифметику. В 1948 році їхня сім'я переїхала до міста Житомира, і з тих пір наші шляхи більше ніколи не збігалися... Коли вони інколи приїздили на Дубину, батьки гомоніли за самоваром, а ми з Галинкою милувалися веселим та яскравим садом.

Тут на кожному кроці, на окремих земельних ділянках, виглядали стиглі червоні суниці, поруч – три ряди порожевілої малини. Були там чималі кущі чорної смородини, порічок...

Кругом хати від самої землі аж до самого причілку висять на виноградних лозах грона соковитого білого та синього винограду.

А вже що казати, коли осінньою порою з кожної яблуні та груші звисають доспілі плоди.

В такі дні з центральної садиби приїздили молоді дівчата, обривали сорти пізніх яблук та груш і возами направляли їх до колгоспного сховища...

До початку війни з німецькими загарбниками ми жили за три кілометри від села, в урочищі Дубина. Там його татусь завідував конефермою. Було там і багато колгоспних гусей. Неподалік довжелезного ставка ріс великий сад... Поодаль від конюшні красувалися товстелезні багаторічні ясени. На одному з таких облюбували собі місце й оселилися двоє бузьків-лелек-журавлів.

Одразу, щойно прилетівши, в той же день вони почали споруджувати собі гніздо. Наносили купу стебел з очерету, якогось моху, і протягом тижня їхнє житло було готове... Коли я близенько підходив до того товстого ясеня, якого не міг обняти руками, птахи навіть не звертали на мене уваги. Калатали своїми дзьобами, батько казав, що це вони так розмовляють. Я приносив їм крихти хліба чи

палянички, але все марно... Старший конюх, дядько Матвій, вгледів мої намагання і запропонував наловити у ставку малих жабенят, висипати їх у дерев'яне корито, заповнити його трішки водою і, заховавшись, спостерігати...

Так я й зробив, і помітив, що одна лелека весь час сидить у гнізді і не злітає з нього... Тато на моє запитання сказав, що вона вигріває знесені яйця, а батько-лелека носить їжу...

Це вже потім, трішечки пізніше, дізнався від дорослих, що самець теж висиджує їх, але тільки вночі. Через деякий час, приблизно через місяць, у гніздечку з'явилися пташенята...

А вже через пару-трійку днів, після великого вітру, що розтріпав трішечки їхнє гніздо, лелеки знову його укріпили. Потім одна журавка злетіла на землю, довго ходила біля корита з жабенятами і якось ніби несміливо, крадучись, ковтала по одному і несла в своє гніздо. Я бачив, як роззявляло маленького дзьоба журавлення і хапало жабку. Мені чомусь стало жалко жабеняти, і я розповів про це дядькові Матвію. Дядько заспокоїв мене і повідав, що природа так розпорядилася, щоб журавки-бузьки мали що їсти...

Я довго не міг зрозуміти, чому одна журавка через певний час, злетівши, опускалася лише на жолоб біля криниці, де дядько Матвій напував коней, і не летіла разом з іншими до долини і ставка. Виходить, що як і люди птахи теж хворіють... Тому самець – чоловік приносив їжу і годував кохану із свого дзьоба, як маленьких журавлят...

По осені настала пора відлітати журавлям у далекі теплі краї. Покружлявши довгенько над гніздом і покалатавши дзьобами так, що було чути аж на окраїні Дубини, троє з них полетіли разом з іншими. Одна лелека залишилася на самоті і ще довго стояла на одній нозі, вдивляючись у далечінь, сумувала без своїх. Мені стало жалко її, я мало не заплакала... Тато на третій день, після їхнього відльоту приклав до ясеня довжелезну драбину, взяв до рук журавку і спустився з нею на землю. У журавки було покалічене одно крило...»

Коли я почула таке, в мене на очах виступили сльози. А дідусь тим часом продовжував далі...

«Із села приїхав дядько Іван Муляр, він лікував колгоспних та селянських корівок, і почав прикладати різні мазі до крила журавки

кожного дня, аж до самого Різдва. Журавка при звичаїлася, їла з рук тільки дядька Матвія і моїх... На зиму тато приготував журавці місце у другій половині хати, а весною висадив її у гніздо...

Лелека одужувала, сама злітала до ставка, на відстані приблизно півкілометра, давалася до рук... Тієї ж весни, 1941 року, до гнізда прилетів той самий лелека, що приносив їжу для Журавки – дружини і журавлят. Яка ж то була радість для неї і для нас усіх!..

Птах гордовито красувався перед журавкою. Своїми дзьобами з'єднувалися і цілувалися, стрибали, махали крилами. Відклавши яйця, вони по чергово сиділи на них та вигрівали їх. Десь після місяця у них з'явилося двоє маленьких діточок. Все знову повторилося...

І ось настала знову та пора року, коли їхня сім'я довго-довго кружляла над нашою домівкою і, ніби радіючи, калатала дзьобами...

Піднявшись високо у небо, всі четверо приєдналися до журавлиного клину та й полетіли у вирій, до теплих земель, залишаючи за собою чутне відлуння жалісного курликання...

Мені чомусь у перші дні було дуже сумно без них. Матуся помітила, що в мене пропав апетит, пригорнула до себе і запевнила, що, відлітаючи у далекі теплі краї, лелеки знову після зими, як і завжди, знайдуть дорогу до рідної оселі і принесуть на своїх крилах довгоочікувану весну. А ще розповіла про те, що журавлик – найкращий і добрий сім'янин!..

– Бачиш, синочку, він прилетів до неї, не подружився з іншою, допомагав їй вирощувати своїх пташенят і пильно доглядав за ними...

Якось важко зітхнула, витерла хустинкою сльозу, що котилась по її обличчю, і розпачливо сказала, що у світі немає вірнішого подружжя, як журавлі, а ще називають їх бузьками...

– Моя матуся – Марія Йосипівна могла бути і твоєю прабабусею, казав Дідусь, розраджуючи мене. Ось послухай, що вона розповіла...

– Ти, синочку не переживай так сильно, і я розповім тобі одну легенду, можливо й правду про одного Журавлика...

Як оповідється в ній, один порівняно молодий журавлик-бузько був у давнину чоловіком і втратив через хворобу свою дружину, яка не перенесла пологів і померла разом з іще ненародженим малятком... З тих пір Бог перетворив його на Журавлика і він звив гніздо на

солом'яному даху хатинки, поблизу річки Рів. Господиня, самотня жінка, чоловік – Василь Іванович, не повернувся з фронту, і вона почала називати журавлика Васильком, на це ім'я він відгукувався, клацаючи дзьобом. Люди переказували, як він три роки тут жив і весь час сумував за втраченою журавкою. Годинами стояв на одній нозі з опущеним дзьобом, зажурений, та гірко плакав...

Одного року він відлетів разом з іншими журавликами за моря та океани і більше не повернувся...

В своєму ще не зовсім дорослому віці, спостерігаю і дивуюся – у людей точнісінько все відбувається, як у природі...

Олександр ВАТАГА

Олександр Ватага народився 29 листопада 2002 року в селі Нова Ободівка Тростянецького району Вінницької області. Навчається в 10 класі Новоободівської СЗШ I-III ступенів.

Пише вірші та прозу. Переможець районного етапу Другого обласного конкурсу солістів-вокалістів і читців «Зіркова мрія – 2018» у номінації «художнє читання», дипломант II етапу XVIII Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яцика за зайняте II місце (2017), дипломант II етапу III Відкритого регіонального творчого конкурсу учнівської молоді «Слово у душі – душа у слові» у номінації «Поезія» ім. Степана Руданського за зайняте III місце (2018, ДонНУ).

КУЄТЬСЯ СЛОВО У ДУШІ

БОРОТЬБА

Ми українці, ми не сіра маса,
Нестримний Дух Свободи пророста...
Живе між нами «Заповіт» Тараса,
Це тої правди істина свята!
І хоч які траплялися халепи,
Та не скінчалася визвольна ця війна:
Проти Петра боролись за Мазепи,
І проти Никона боролись за Махна.
Живуть між нами Ольжичі й Бандери,
Донцови закликають знову в бій,
Життя щоб дати борцям Нової Ери,
Щоб врятувати любий нарід свій.
Між нами є Творці, Борці, Поети...
Сосюри, Винниченки, Хвильові...
Рвуть щодня кайдани і тенета,
Освічуючи обрії нові!
Живе Вкраїна! І степи, і гори!
І наша боротьба, їй-бо, не тще.
Каменяр на нас поглядає суворо,
Кобзар питає: «Чи не вмерла ще?!»
Не вмерла, Батьку! І не вмере ніколи,
Бо є у Неї гідні ще сини,
Які боронять рідні видноколи
Від Сяну до Дніпра, та до Десни!

Летять секунди та біжать хвилини,
І відіб'ється мить єдиним: «Тень!»
За миттю мить – не вернуться години,
Вони минули. Проминув і день.
Так день за днем. За тижнем знову тиждень.
Новий вже місяць. Та новий і рік...
Чекаємо... Чекаємо... Чи ж виждем?
Чи напросто змарнуємо свій вік?
Той вік назад не вернеться ніколи.
Один лиш раз нам суджено пройти.
І так прожить, щоб відповісти з радістю,
не з боєм:
«А що зробив для України саме ти?»

*** * ***

Найліпша мова в світі – рідна мова,
Найкраще слово – на якому зріс.
Найкраща пісня – перша колискова...
Національний дух із них проріс.
Найбільший скарб – історія народу,
Його культура, мова та пісні,
Що йдуть у нас від роду і до роду.
Вони живі. І наяву, і в сні.

*** * ***

Хай інші шукають по вербах грушок
У Варшаві, Москві чи Берліні,
Мене ж Бог боронить від хибних думок.
Я вірний навік Україні.
Я тут народився, живу і умру тут,
Тут мої серце, душа та любов.

Втікати з країни, мов пити отруту,
Чи матері рідній упитися в кров.
Якби вас, вкраїнці, усіх позбирати,
Отих, що поїхали десь за кордон,
І змусить країну СВОЮ будувати,
А не мріями жити про якийсь закордон!
А може так треба? Котрі ж про се знають?
В чергове щоб побачити істинну суть:
Коли пацюки всі за борт пострибають,
Корабель, зазвичай, припиняє тонути.

* * *

Живе у мені дух мого народу,
Через віки до мене він ішов.
І задля цього душепереходу
Він перервав стотисячі основ.
Я чую голос, який каже: «Годі!
Пора міняти застарілий лад»,
Бо вже віками спіє у народі
Рух уперед і три таких назад.
Та час прийшов. Пора вже обирати,
Вибір свій на чомусь зупинить.
Не можна вкотре долю марнувати
У цю важливу вирішальну мить.
І наше майбуття від нас залежить.
Шлях наподалі обирати нам.
Поставити СОБІ від злого межі,
Чи межі ставити ВІД СЕБЕ всім тим злам?

ТРИ, ДВА, ОДНЕ...

Багата наша українська мова,
За це її вкотре благословлю!
Та вистачає усього три слова,

Три слова: «Я Тебе люблю!»
Слова прості – в житті основ основа,
У слові блиск і звуки кришталю!
Та часто вистачає лиш два слова,
Простеньких слова два : «Тебе люблю!»
Багато тексту зайвого – полова!
Та як же влучно, знов себе ловлю,
П'ять літер одного простого слова,
Буває, досить. Одного: «Люблю»!

ГНІЗДО

Гніздо лелече на стовпі... Мов свічка!
Воно священний символ – позатям!
Прихисток неслуха-чоловічка.
Пала вогонь лелечачим життям.
І атмосфера навколо... крилата,
Лунає клекіт, мов з глибин віків.
То озиваються маленькі лелечата
До лелек-господарів, батьків...
«Крий боже, зруйнувати, – у повір'ї, –
Бо розростуться біди, мов корчі».
Колись було й на нашому подвір'ї,
Але на Трійцю впало уночі.
Гроза звалила ясена до даху,
І придавило лелечат гніздо.
Ми не хотіли горя бідолахам,
Отож врахуй обставини, бідо!
І якось погустішало подвір'я,
Минає часу неупинний плін.
Хотів би повернути їх, повір, я!
Хай падає той хмиз до штахетин!
Але уже в лелек є інша хата,
Упала тут – збудують там ондо!

Нове життя, новенькі лелечата,
Нова опора та нове гніздо.
Ну що ж, переселились, ну і славно!
Хоч не у мене на подвір'ї – не біда.
Та я собі навік запам'ятав-но:
Сумніше жити без тогó гнізда!

ПОРАДА

«Очі боялись, а руки зробили», –
Приказка мудра снаги додає.
Здавалось: «Не зможу! Та де такі сили?»
Та взявся робити, й побачив, що є!
«Не бійся ти справи, діла, роботи –
Це от порада така від Сашка.
Не вдасться задача у тебе, аж доки
Не скажеш собі, що вона не важка!

Назарій ГОРІШЕВСЬКИЙ

Учень Гайсинського ліцею № 7. Постійний учасник та неодноразовий переможець районних, обласних та міжобласних турнірів з волейболу. Неодноразовий учасник та переможець шкільних і районних Стусівських читань. Лауреат районного конкурсу читців «Кобзар і Україна» (2018). Постійний учасник міжнародного математичного конкурсу «Кенгуру». Учасник міжнародного турніру з розв'язання логічних математичних задач. Переможець I туру дитячого літературного конкурсу «ПероДактиль».

Учасник літературної студії «Срібний передзвін» Вінницького обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка (керівник Світлана Травнева (Єлисеєва)).

КОЛИСКА РОДУ

МОЄМУ ЗЕМЛЯКУ

І знову затишний куточок сниться:
Село Рахнівка, Гайсинська земля.
Біленька хата, стусівська криниця –
Усе нагадує про Стуса Василя.
Поет, борець за українську мову,
Пройшов тернистий, непростий свій шлях.
За правду і за рідне слово
Згубив своє життя в концтаборах.
Земля подільська – це колиска роду,
Земля подільська – матінка моя!
Зростила ти борця за волю нашого народу,
Зростила патріота – Стуса Василя!

ГНАТОВА КОЛИСКА

Гнат Танцюра – наш земляк,
Фольклорист відомий.
Він зібрав чималий скарб
Українських творів.
Приказки, пісні, казки
Він збирав до купи,
Щоб читали залюбки
Діти та онуки.
Мов прозоре джерело,
Чисте влучне слово,
Мови рідної крило,
Звуків колискова.

Катерина ДРОБИНА

Народилася й живу в містечку козацької слави Брацлав Немирівського району. Мені 13 років. Навчаюся у восьмому класі.

З дитинства батьки прищепили мені любов до книжок, особливо до поезії. Мабуть, тому я почала писати вірші.

Тематика моїх віршів різна: природа, Бог, люди, тварини. Однак більше до душі тема України. Коли постав Майдан і по телебаченню показали, як б'ють студентів, я написала про це. З мамою і татом ми були на Майдані. Я молилася, щоб не було війни, але, на жаль, вона розпочалася. В підтримку солдатів я написала цілу низку віршів.

Брала участь у багатьох конкурсах. Дипломант першої премії XII обласного конкурсу «Сурми звияги» в номінації «Авторська поезія», дипломант третьої премії XIII всеукраїнського конкурсу «Сурми звияги» в номінації «Авторська поезія», дипломант першого конкурсу імені Олександри Бурбело. Переможець всеукраїнського літературно-мистецького конкурсу «Я гордий тим, що українець зроду». Мої твори друкувалися в альманасі «Спадщина Черкащини плюс», часописах «Апокриф», «Вінницький край».

Учасниця літературної студії «Срібний передзвін» Вінницького обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка (керівник Світлана Єлисеєва).

ДАНА БОГОМ

Ти мати-берегиня, Україно,
Ти Богом дана, земле ти моя,
Від тебе люди всі черпають сили,
Я ж назавжди дитинонька твоя.
Ти пахнеш молодим прозорим небом,
А Бог дає енергію тобі.
Дала ти дар мені, тепер я лебідь,
Я птаха наяву і уві сні.
Мені дала ти все, що треба мати:
Щасливу долю, мову чарівну,
Любов до Бога й батьківської хати.
Тебе таку люблю я лиш одну.
Ти маєш все: лани й степи широкі,
І світанкову пісню солов'я,
Старий Дніпро й моря глибокі –
Все те, що так люблю у тобі я.
І вишилась калиною сорочка,
І соловейком вітер заспівав.
Моя ти ненька, а я у тебе дочка,
Ніхто ще в світі кращої не знав.
Рясна калина – це твоє намисто,

Твоє волосся – це верби гілля.
Ти не країна, не село, не місто,
А ніжна й добра матінка моя.

ТИ ЧУЄШ...

Ти чуєш, у пізню годину,
Як дощик почне накрапати,
Коли засинає родина,
Тобі починаю писати...
Писати не в холоді лютім,
Писати не в горі незнанім,
Писати не страхом окута,
Що бачу цей світ я востаннє...
Не знаємо ми, як це важко,
Сидіти під постріл гармати,
І лиш, мов промінчик надії,
Листа до грудей пригортати.
Та все ж, як не було би важко,
Тебе дуже прошу солдате,
Ти вистій. За Київ, за Рівне,
За Львів, за Луганськ, за Карпати!
За кетяг калини червоний,
За котик з верб березневих.
За прапор, за волю, за мову,
За тих, хто чекає на тебе...

І як би не було там важко,
Тебе дуже прошу, солдате:
«Ти вистій й додому вернися,
До рідних, де тато, де мати!»

МОЛИТВА

Мій Боже, великий, всесильний, єдиний,
Мій Татку, могутній, правдивий, святий,
Спаси з лихоліть і біди Україну,

Благаю, почуй ти мене, Отче Мій.
Мій Боже, великий, всесильний, єдиний,
Повік бережи тих відважних солдат,
Що зараз боронять свою Україну, –
Живими нехай повернуться назад.
Мій Боже, великий, всесильний, єдиний,
Прийми в своє Царство Небесне всіх тих,
Хто в спробі відважній спинити руїну,
Помер... Тож прийми цю молитву за них.

МРІЯ

Мрію я, щоб у рідну Вкраїну
Мир прийшов і не було руїни.
Мрію, щоб стало небо безмежне
Блакитне, чисте і не бентежне.
Мрію, щоби була єдина
Рідна матір моя – Україна.
Мрію, щоб птахи навкруг співали,
Щоби люди гірко не страждали.
Мрію я про сонце променисте
І про гідне, дружнє товариство.
Мрію, щоб над нами – синь блакитна,
А під нею – стигле поле житнє.

ЧАШКА КАВИ

Не тепло вже, бо вечір йде
Місячним саявом млявим.
А я на балконі сиджу
І п'ю гарячу каву.
Ось перша зірка молода
Свій холод опустила.
А чашка й теплий в ній напій
Приємно так зігріли.
Легенька паморозь лягла,
Вогні вечірні мліють,

Та тепло все одно мені,
Бо чашка кави гріє.
Не вечір вже, а ніч іде
Морозом худорлявим,
А я на балконі сиджу
І п'ю гарячу каву.

Софія КУЦА

Народилася 2006 року у селищі міського типу Стрижавці, яке рокинулося на берегах красуні ріки Південний Буг. Згодом батьки переїхали у село Агрономічне Вінницького району, де і пройшло моє дитинство. У 2012 році пішла у перший клас Агрономіченської СЗШ І-ІІІ ступенів Вінницького району. Зараз учениця 7-А класу. Люблю читати. Пробую свої сили у літературній творчості.

ОСІНЬ-ЧАРІВНИЦЯ

Вже скінчилась літечка пора,
Дітлахам до школи вже пора,
Присипані листям усякі стежки,
Уже відлітають у вирій пташки.
В цей час королева Осінь з'явилась,
Усі квіти їй вклонились,
І вітер до неї прилетів,
На королеву погляд звів.
Всі дерева облітав,
Осені допомагав,
І заснув на місяць, два,
Знов прийшла його пора...
Наказали йому знов дерева облітати,
На бал Королеву Осінь збирати.
Облетів усі дерева
І замовив він карету,
Сукню гарну їй пошив,
І до Осені поспішив.
Доповів: «Усе готове!»
Мовить Осінь: «Сукня нова?»
«Осінь люба, я спішив,
Але гарну все ж пошив».
На бал Осінь приїжджає,
Всіх гостей вона вітає,
Розмовляє з усіма,
І підходить тут Весна:
«Королево, скінчився час,
Вже пора покидати тобі нас,
Вже залишила ти слід...»
«Зачекай, а як ж обід?»
Мовить осінь: «Певно, Зиму дочекаюсь,
А тоді помчусь, ти ж знаєш,
Що Зима, біла красуня, має тут з'явитись,
Мушу передати їй правління, а тоді скінчитись».

Тут спішить уже Зима, гарна та ошатна,
І умілою була, господиня вправна.
Ось зустріла Осінь Зиму, передала їй правління
І скінчилась ураз.
Таку долю їй нарік
Дві тисячі сімнадцятий рік.

**ПЕРЕМОЖЦІ І ДИПЛОМАНТИ
КОНКУРСУ «СТРУНА НА АРФІ УКРАЇНИ»
імені Олександри Бурбело
за 2019 рік**

У номінації «Проза»:

- 1 місце – **Оксана ІЛІЧУК**, учениця 10 класу Стеблівської ЗОШ І-ІІІ ступенів імені І. С. Нечуя-Левицького Корсунь-Шевченківського району Черкаської області;
2 місце – **Ольга Гречановська**, учениця 11 класу Полтавської гімназії № 17;
3 місце – **Софія Воропаєва**, учениця 6-Б класу Жмеринського НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. – ліцей»;

У номінації «Поезія»:

- 1 місце – **Наталя Жернова**, учениця Запорізького професійного ліцею залізничного транспорту;
2 місце – **Діана Гладковська**, учениця 6 класу Вінницької ЗСШ № 11;
3 місце – **Тетяна Щуровська**, учениця 9 класу Хижинецького ліцею Вінницького району;
3 місце – **Анна-Ірина Мельник**, учениця 6 класу Вінницької фізико-математичної гімназії № 17.

Дипломанти конкурсу за 2019 рік

Номінація «Поезія»

- Діана Ковальська**, учениця Вінницької СЗШ № 11;
Надія Паніван, учениця Стеблівської ЗОШ І-ІІІ ст. Черкаської області;
Іванна Мідянка, учениця Стеблівської ЗОШ І-ІІІ ст. Черкаської області;
Ольга Кучер, учениця Жмеринського НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. – ліцей»;
Вікторія Мороз, учениця Хижинецького ліцею Вінницької області;
Світлана Печенюк, учениця Медвеже-Вушківської СЗШ І-ІІІ ст.;
Неллі Гончарук, учениця Хижинецького ліцею Вінницької області.

Оксана Ілічук

Народилася в мальовничому Надроссі селищі Стеблів Корсунь – Шевченківського району Черкаської області 17 вересня 2003 року. У 2008 році Оксана пішла до першого класу. Відмінниця в школі. Особливо їй вдавалися творчі літературні конкурси: ім. П. Яцика, Т.Г.Шевченка. Оксана полюбила творчість українських письменників, а особливо твори земляка І.С. Нечуя – Левицького, музей якого знаходиться поруч зі школою. Напружена праця дала свої сходи.

Ілічук Оксана неодноразово ставала призером шкільного, районного турів з предметних олімпіад, творчих конкурсів. Її робота в МАН «Особливості пейзажної лірики в творах І.С. Нечуя - Левицького» визнана однією з найкращих у 2016 році. Оксана обіймала посаду Президента школи та 4 рази підряд визнана переможцем шкільного конкурсу «Творча особистість року».

Ілічук Оксана – гордість сім'ї, школи, селища Стеблів.

МУЖНІ ГЕРОЇ ЖИВУТЬ ПОРУЧ

Я брала участь у заходах, присвячених прощанню з односельцем, Героєм, що загинув в ООС, Тимченком Олексієм Степановичем. Саме тоді я дізналася багато про Героя та його сім'ю. Виявляється, у нас різниця в 8 років і в нас дуже багато

спільного. Він навчався в тому ж класі, де і я, його класним керівником була вчителька Карпова Наталія Леонідівна, яка зараз працює з нашим класом, його навчали ті ж вчителі, що зараз навчають мене, і, можливо, зараз я навчаюся за партою, за якою навчався Олексій. Намагаюся уявити себе через вісім років і розумію, як це мало – 24 роки, як це страшно вмирати в такому віці. Страшно і несправедливо.

Як майбутня дружина і мама, намагаюся зрозуміти почуття мами Олексія – Наталії Олександрівни Тимченко. Згорьована і невтішна від розпачу, вона щодня біжить до нього на цвинтар, щоб поговорити, поділитися думками, адже вона так звикла, бо Олексій телефонував мамі Наташі тричі в день, підбадьорював, ділився новинами, заспокоював. А останнім часом Альоша збирався в відпустку і в кожній розмові наголошував: «28 березня буду вдома, у відпустці. Готуйте шашлик, підемо до лісу, будемо святкувати мамин день народження». І коли 26 березня телефон подзвонив, мама з надією взяла трубку, але в ній був голос не Олексія, а чужий голос, який повідомив страшну звістку. А 28 березня, якраз на мамин день народження, Олексія проводжали в останню дорогу. І перебирає мама в голові всі події, пов'язані з сином.

У Стеблів Наташа потрапила молодою, приїхавши з Катеринопільщини навчатися в місцевому училищі. Отримала спеціальність, почала працювати на фабриці. Скоро впала в око стеблівчанину Степану Тимченку, з яким створили сім'ю. Незабаром народилася донька Альона, за нею Юлія. Та мрія про сина не покидала молоду сім'ю, і 25 серпня 1994 року народився він, бажаний синочок, якого назвали Альошею. Молодшенький улюбленець завжди був поруч з мамою, допомагав в її нелегкій роботі на фермі, де вона працювала дояркою. Іноді й прикрощі приносив, а особливо, коли пішов до школи. Навчатися не любив і не хотів, тому все, що пов'язано з наукою, було дуже посереднім, а ось в побуті він був незамінним. Серед однокласників довго залишався найменшим, непоказним, не любив підвищеної уваги до себе, був скромним, сором'язливим.

Але на суботниках, під час трудових десантів був дуже активним, ініціативним. Особливо відповідально працював на прибиранні могили загиблим воїнам.

Після дев'ятого класу Альоша навчався в професійно-технічному училищі, де отримав спеціальність «автослюсар, водій». Працював на пилорамі та цегляному заводі. Завжди усміхнений та сповнений позитиву, вихований на традиціях простої української родини, Олексій вмів швидко знайти порозуміння, спільну мову й теми для спілкування, мав чудове почуття гумору, був товариським, добрим, чуйним, не за віком мудрим, допомагав друзям і словом, і ділом, був опорою батькам. Про таких, як він, кажуть – мав велике серце.

Олексій ставився з повагою до інших, такого ж ставлення вимагав і до себе. Завжди прагнув до самовдосконалення. Займався спортом, любив футбол. Дуже любив своїх трьох племінників. Мріяв про сім'ю та дітей, поспішав одружитися, але так і не встиг. Останнім часом проживав у місті Біла Церква, зустрічався з дівчиною. Проте дуже переймався подіями, що відбувалися в Україні. Свою мрію про мир в Україні він обстоював не на дивані. Дуже хотів дійти до кінця війни не свідком перемоги, а одним з тих, хто зі зброєю у руках її здобуде. Щоб не турбувати рідних, самотійно прийняв рішення і пішов на війну добровольцем. Свою військову біографію розпочав у військовому навчальному центрі «Десна», посада – стрілець-навідник зенітної установки 23-2. Потім уклав контракт із ЗСУ на три роки. Вже коли був на місці, в Авдіївці, признався мамі про свій вчинок, при цьому приховуючи розмір небезпеки, жартівливо говорив, що «тут, як на курорті». Насправді, Альоша був незамінним, його любили однополчани, бо він був дуже працюючим і практичним. Їх побут насправді був далеким від нормального, тому він першим в старому корівнику обладнував місця для відпочинку в жолобах, полював на фазанів та вправно їх готував на вогнищі, заготовляв дрова і мав достатньо запасів.

Друзі та побратими зазначають, що сильною рисою Олексія була витримка: навіть крізь біль, зціпивши зуби, він йшов до

мети, не ниючи, не жаліючись, а жартуючи. Воїном був сміливим та відважним, не боявся війни, не боявся загинути, завжди рвався на бойові виїзди – прагнув помститися за раніше загиблого бойового друга. Незадовго до загибелі отримав поранення, але залишився «на нулі», бо не міг кинути побратимів.

Альоша дуже любив маму, завжди з теплотою говорив про неї, не забував привітати зі святом, підбадьорював інших, наголошував, щоб не забували телефонувати найріднішій людині. Адже мама любить і безупинно чекає, вона завжди з посмішкою доброю зустріне, вона одна пробачить і зрозуміє, маму треба любити, бо вона єдина на світі.

Є люди, які багато говорять і обіцяють, та нічого не роблять. А є такі, хто мовчки виконує свою справу. Він не чекав на зміни. Він не чекав на стабільність, що «впаде з неба». Людина дії, Олексій був там, відстоював Батьківщину. Утримав мирне небо над нами ціною власного життя. На війні, на жаль, трапляється і так, що солдат, сержант чи офіцер змушений принести в жертву найцінніше – власне життя. Це свідомий вчинок Людини і Громадянина, який поставив інтереси України, суспільства, бойових товаришів, рідних людей понад власні інтереси та природний інстинкт самозбереження. В усі часи, в усіх культурах такий вчинок називався словом Героїзм, на який здатна лише Надлюдина.

Нам, молодшому поколінню, як дороговказ, є слова зі сторінки Альохи Тимченка в соціальній мережі. 5 березня Олексій написав: «Ти починаєш ставитися до життя інакше, коли знаєш, що можеш не повернутися з війни додому...». 25 березня, за день до загибелі: «Мені не страшно загинути. Десь там мене чекають справжні друзі, які вже загинули за мене». І ще: «Все буде добре. І навіть учорашні помилки завтра підуть нам на користь».

Хочеться звернутися до всіх матерів, щоб вони забрали своїх синів додому з фронту, щоб вони вирощували хліб, народжували дітей, жили для майбутнього. Хай буде мир! Хай завжди світить мирне сонце!

ОЛЬГА ГРЕЧАНОВСЬКА

Учениця 11 класу Полтавської гімназії № 17.

СМІЄТЬСЯ ГОГОЛЬ – СМІЄТЬСЯ СВІТ

У 21-му столітті ми рідко згадуємо Рудого Панька, але всі знаємо Миколу Гоголя. І треба ж трапитися такому, що великий сміхотворець, наш земляк Микола Васильович Гоголь народився першого квітня, саме в той день, що згодом названо міжнародним Днем сміху.

Сміх Гоголя – це сміх-дух! Сміх-веселість! Сміх-дотеп! Сміх-здоров'я, а не сміх-іронія, сміх-шпилька, сміх-жовчність. Із великим задоволенням Олександр Пушкін прочитав «Вечори на хуторі біля Диканьки» і сказав: «Справжня веселість, щира, невимушена, без манірності, без кривляння».

Коли у квітні 1860 року в Петербурзі йшов аматорський спектакль «Ревізор», то одна з газет написала: «Якби зала була вдвічі більша, то й тоді вона, напевно, не вмістила б усіх бажаючих бути на спектаклі». Чому такий інтерес до вистави? Справа в тому, що в столиці Росії були розклеєні строкаті афіші, де повідомлялося, що в славнозвісній комедії будуть виступати найбільш улюблені та відомі

письменники: М. Некрасов, А. Майков, О.Писемський, Ф. Достоевський, І. Тургенєв, Д.Григорович... І вони грали! Оплескам не було кінця.

Минали роки. Популярність сміху Миколи Гоголя росла. Так індійський майстер кіно Четан Ананд вирішив героїв «Ревізора» перенести на екран своєї країни. Всі герої були індійцями. В образі Хлестакова кінорежисер висміяв індуса, який наслідував американський спосіб життя. Стрічка мала величезний успіх...

Справжнім відкриттям для громадськості Мадагаскару була постановка комедії «Ревізор» у 1974 році. Вистава перевершила всі сподівання. У залі весь час вибухав сміх. Багато хто дивився комедію по кілька разів.

У Німеччині, Ефіопії, Англії та Америці було здійснено постановки творів Гоголя, що підкорили публіку. Усі спектаклі йшли під нескінченні оплески глядачів у переповнених залах. Англійські газети писали: «Гоголь хотів, щоб основним героєм комедії «Ревізор» був сам сміх. І це так».

Слід додати, що композитори А. Дзанеллі, Р. Вагнер, Д. Шостакович, . Гартман, Р. Щедрін написали опери на сюжети Гоголя.

На сцені Полтавського музично-драматичного театру імені М. В. Гоголя та в самодіяльних колективах області в різні роки були поставлені спектаклі «Ревізор», «Майська ніч», «Одруження», «Вій», «Сорочинський ярмарок», «Утоплена», «Страшна помста» та інші.

Гоголь і досі закликає нас сміятися. Незважаючи на сучасні технології, нові захоплення, молодь любить і пишається нашим земляком – Великим українцем.

Із Гоголем сміються музиканти, актори, художники, письменники – сміється світ. Люди насолоджуються та надихаються його творчістю.

У 1979 році журналіст Валентин Сисько написав статтю «Гоголь сміється», а ілюстрацію до неї намалював видатний художник Євген Путря, який живе в Полтаві. На задньому плані малюна зображено одинадцять персон різних національностей. Художник зміг не просто показати веселих людей, він дав кожному з них свій характер: жінка, яка показує всі свої 32 зуби; грайливий ковбой; чоловік, який умиротворено посміхається, тримаючи в зубах цигарку; молода

дівчина з «посмішкою Мони Лізи»; мексиканець, який намагається прикрити свій сміх сомбреро. Всі ці люди на вигляд щирі. А на передньому плані – сам Микола Васильович. Посмішка в нього загадкова, здається, ніби він знає дещо більше, ніж усі ми. Існує таємниця Гоголя, таємниця його сміху. Письменник сміється над смішним, дурним, вульгарним, страшним, але його сміх сумний. Гоголь писав: «Панове, над чим смієтесь? Над собою смієтесь». У нього немає сміху заради сміху, він ніколи не мав на увазі розважити публіку. Автор хотів, щоб кожен, прочитавши та посміявшись, суворо заглянув собі в душу: а я не Чичиков? Чи не Ноздрьов? Чи не Плюшкін?

Олександр Пушкін писав, що митець змушує людей «сміятися крізь сльози смутку й розчулення». Отож, Микола Гоголь продовжує сміятися й сьогодні, а з ним і я – Руда Панянка.

Софія ВОРОПАЄВА

Народилася 29 червня 2007 року у Донецьку. У 2017 році, після смерті батька, із родиною (мамою та молодшою сестричкою) приїздить у місто маминого дитинства і юності – Жмеринку. Навчається у 6-Б класі Жмеринського НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. – ліцей». (міської школи №2). Серед ровесників виділяється стриманістю і самотністю суджень.

У цій дівчинці поєдналися природні врода, розум і талант із набутими у нелегких життєвих випробуваннях самодисципліною, прагненням зробити навколишній світ кращим, добрішим, яскравішим. Саме тому обдарована юна мисткиня зображує усе по-своєму у малюнках, у художньому слові, уміє мріяти і дарує своє оригінальне світосприйняття усім охочим з ним познайомитись.

ЧАРІВНІ НОЖИЦІ

У Лондоні, на Таувер-стріт, 13, навпроти антикварної крамниці жила сім'я Клаустерів. Грошей у них вистачало лише на найнеобхідніше. А ще треба було піклуватися про дідусів та бабусь.

Меншою з дітей (а їх п'ятеро) була дівчинка Люсі. Попри всі негаразди вона ніколи не сумувала, вміла радіти кожному дню. Більш за все Люсі любила займатися оригамі. Папір приносили сусіди, але ножиці... Ножиці були дуже старі і незручні. Тому заповітною мрією дівчинки було придбати нові ножиці.

Хазяїн антикварної крамниці містер Томас мав завжди веселий, але загадково-таємничий вигляд. Навіть товари в нього були непрості, кажуть, чарівні!

Наближалось Різдво. Всі діти писали в листах Санта Клаусу про свої бажання та мрії. Люсі теж вирішила випробувати долю, адже на Різдво всі чекають на дива...

Того зимового дня падав пухнастий білий сніг. Люсі йшла по вулиці, щоразу з цікавістю поглядала у великі вітрини крамниць. На порозі антикварної крамниці, як завжди, стояв пан Томас. Він побачив дівчинку і люб'язно запросив її до себе. Він відразу здогадався, про що дівчинка мріє, бо вона часто заходила до крамниці і уважно роздивлялася новенькі ножиці. Приготувавши подарунок заздалегідь, пан Томас під час розмови з дівчинкою непомітно поклав пакуночок дівчинці в кишеню.

А наступного дня, коли хазяїн підходив до крамниці, то ще здалеку помітив багато паперових ангелів на вікнах і все одразу зрозумів.

Наталя ЖЕРНОВА

*Народилася в с. Олексіївка Нікопольського району
Дніпропетровської області. Учениця Запорізького професійного
ліцею залізничного транспорту. 15 років.*

Я ХОЧУ ЖИТЬ В ТАКІЙ КРАЇНІ

Я хочу жить в такій країні,
Де в небі сонце золоте,
Де мир і спокій у хатині
Чарівним сяйвом зацвіте,

Де мову люблять солов'їну,
Шанують славу давнини.
Таку країну радо стріну,
Де не було б жахів війни.

Війна знесилоє країну,
І танки рвуть дитячі сни,
А горе гне усю родину,
Коли в родині хтось поліг.

Нехай мовчать гармати й танки
І горе не приходить в дім,
Встають над світом мирні ранки,
Приносять спокій нам усім.

Я мрію жити в такій країні,
Де люд не відає біди,
Де кожній затишно людині,
Небоязко у завтра йти.

ТРОЯНДА

Настала зима, кругом холодом віє,
Рожева троянда на вітрі сивіє,
Недавно була вона ніжна, квітуча –
Мороз вже нещадно троянду замучив.

Жаль бідну красуню... Одразу зів'яла,
Та корінь її восени я вкривала.
Як прийде весна після холоду-стужі,
Проб'ються до сонця пагінчики дужі.

Діана ГЛАДКОВСЬКА

Учениця 6 класу Вінницької ЗСШ № 11. Член літературно-мистецької студії «Срібний передзвін» Вінницького обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка (керівник Світлана Травнева).

Переможець шкільного конкурсу поетів-початківців. Посіла II місце у міському конкурсі поетів-початківців «Зелене гроно». Нагороджена грамотою громадської організації «Всеукраїнське об'єднання «Вінничанка»», дипломом III ступеня за участь у п'ятому обласному конкурсі медіа загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних закладів у номінації «Краща стаття».

ДВЕРІ В ЛІТО

РІДНА МОВА

Ти – наше диво калинове,

Кохана українська мово.

Дмитро Білоус

Рідна мово! Ти у нас чудова,

Мелодійна, дзвінка, чарівна.

В твоїх звуках – роса світанкова.

Ти для мене найкраща, одна!

Рідна мово! Яка ж ти співуча!

В тобі – сила минулих століть.

Всестерпляча й до мрії жагуча,

Ти міцнієш на тисячі літ.

Рідна мово, що так мені мила,

Відродилась – і знову цвітеш.

Разом з кров'ю течеш в наших жилах,

Для нащадків ти пам'ять несеш.

ДИТИНСТВО

Я мрію повертатися в своє дитинство,

У ті чудові та безтурботні світлі дні,

Де з мушлів з друзями робили ми намисто,

Босоніж бігали по росяній траві.

Сміялись, грались, через щось сварились

І будували замки з жовтого піску.

Та найприємніше було, коли мирились

І разом бігали купатись у ставку.

Дитинство – це пора, де поряд мама й тато,

Бабуся і дідусь підтримають завжди.

До кого б не прийшла, мене зустрінуть радо...

Дитинство... Я мрію повертатися туди.

УКРАЇНІ

*З тобою, Україно, я живу у веснах,
Йду крізь Чорнобиль, і майдани, й Схід.
Нехай не бронзовію в пеклі перехреснім,
Я вірю в непереможний хресний хід.*

Світлана Травнева

Україно! Я краплина на лоні твоєї природи,
Я зовусь – українка, і пишаюся, й тішуся цим.
Ти сьогодні міцнієш, тебе поважають народи,
Жаль, що Схід твій покрив сивий морок
і чорно-тривожний дим.

І хай поставити мріють тебе вороги на коліна,
Ти, однак, залишаєшся мужня, незламна, ясна.
Пам'ятай, що для нас ти у світі найкраща, єдина,
Незбаром вже зникне печаль – знов розквітне весна.

Я боротись за тебе ще не маю ніякої змоги,
Хоч частинка твоя, та ще зовсім дитина маленька,
Тож сердечно і щиро бажаю тобі перемоги
І за тебе турбуюсь – ти ж для мене,
як мати, рідненька.

ДВЕРІ В ЛІТО

Весна ще так ніколи не співала...

Леся Українка

Який сьогодні пречудовий день!
Яке яскраве та грайливе сонце!
Мені співати хочеться пісень
Й ловити промінь крізь ясне віконце.

Над пролісками бджілка-чародійка
Невтомно трудиться, пилок збирає.
А на сосні руда стрибає білка

Й маленьких діточок своїх ховає.

Я чую, як струмок мені дзвенить
І як брунькує десь верба зелена.
Красива та розвеснена стоїть
В дворі берізка, наче наречена.

Іде весна – пора пісень і цвіту,
Пора тепла, і радості, й надії,
Що знов відкриє двері в тепле літо
І подарує нам вже інші мрії.

Тетяна ЩУРОВСЬКА

Учениця 9 класу Хижинецького ліцею Вінницького району

ГЕРОЇВ НАШИХ ВОРОГ НЕ ЗДОЛАЄ

З тривогою вслухаюся в новини,
Чи знов ніхто не підривається на міні...
Уже на милицях, а ще дитина.
Життя десь пробігає мимо.
Не чуємо, як солов'ї співають,
Не бачимо, як в небі зорі сяють.
Тривога охопила душі.
Живуть так всі.
І я так жити мушу.
Надіюся, що сонце ясніше засяє,
Героїв наших ворог не здолає,
Бо хтось удома їх чекає!

Війна нас об'єднала,
Ми стали патріоти.
Раніше я не знала, як боляче втрачати
Людей і землю, рідну мову.
За синьо-жовтий прапор можуть розстріляти.
Поля, дерева, рідну хату
Не хочу я втрачати,
Я все це хочу прославляти,
Я хочу вільно Гімн співати.
Я хочу чути, як співають, а не як в людей стріляють!
Я хочу, щоб живими вернулись усі тати,
Бо Україна – наша мати!
Її герої не повинні помирати!
Я вірю, що добро переможе,
І жити щасливо, у мирі ми зможем!

Анна-Ірина МЕЛЬНИК

Учениця 6 класу Вінницької фізико-математичної гімназії № 17.

Народилася 4 вересня 2009 року.

Любить вишивати, готувати і танцювати.

УКРАЇНА

Україна наша рідна, мила,
В ній душі моєї є вся сила.
Я до скону буду її поважати,

Буду з нею я радіти,
З нею сумувати.
Синьо-жовтий прапор
І тризуб на нім.
Батьківщино, ти одна
У світі цім!

ЗАХИСНИКАМ

Дорогі захисники,
Щастя вам й добра.
Хай уже нарешті
Скінчиться війна!
Вийде ясне сонечко
Із-за темних хмар,
І всі ви повернетесь
До дружин і мам.

РІДНА МОВА

Бринить красиве слово,
Неначе той струмок.
То українська мова
Розпочина танок.
О моя рідна мово,
Красива й чарівна,
Неначе соловейко,
І день, і ніч співа.
У полі шурхотом трави,
У лісі листопадом.
Найкраща мова на землі,
І схожа з зорепадом.

ВІФЛЕЄМСЬКА ЗІРКА

Найперша зіронька зійшла,
То Віфлеємська зірка.
Вітає всіх з народженням Христа,

Вона велику радість сповіща.
Сьогодні народився Божий Син,
Який пролив свою священну кров,
Заради нас прибитий на хресті.
Пробач мені, мій любий Боже,
За всі мої гріхи.
За все негоже.

СОНЯЧНИЙ ДЕНЬ

Чисте небо, ясне сонце,
Рідне в мене є віконце.
В нього виглядаю
Й бачу, що від щастя сяю.
Хочеться співати,
Танцювати і врші писати.
Хочеться торкнутися
Синяви небес.
Хочеться зіткнутися
З феєю чудес.

ВЕДМЕДИК

Йшов ведмедик через ліс,
Ягідки у лапках ніс.
Сів ведмедик на пеньочку,
Подивився на сорочку.
Вся в малині і суниці,
Не сподобавсь він куніці.

КОМЕТА

Завмерли люди у чеканні,
Всі дивляться у небеса в зачаруванні.
І в ту одну чудову мить
З-за хмар так швидко виринає і летить,
І місяць в захваті і зорі.
Говорять всі: «Та це ж вона!»

По небу мчить комета неземна.
Вона блискучий залишає хвіст,
І схожий він на золотавий міст.
Промчала вже красива наша леді.
Тож приз за мальовничість і красу
Присуджуємо ми кометі.

МАТЕМАТИКА

Математика чарівна –
Це цариця всіх наук.
Ці знання потрібні всім:
І дорослим, і малим.
Тож учіться, не баріться,
Бо в житті все пригодиться.
Формули потрібно знати,
Щоб хоч кимось в житті стати.
А про приклади й рівняння,
Ну, не слід нам забувати.
Бо щоб в світі керувати,
Треба вміти рахувати.

**ПЕРЕМОЖЦІ І ДИПЛОМАНТИ
КОНКУРСУ «СТРУНА НА АРФІ УКРАЇНИ»
імені Олександри Бурбело
за 2020 рік**

Переможці в номінації «ПРОЗА»:

1 місце – **Дар'я ШИХАЛЬОВА**, учениця 8 класу Хоньковецької СЗШ І-ІІІ ст. Могилів-Подільського району Вінницької області;
2 місце – **Маргарита ЖЄЛЄЗНОВА**, учениця 7 класу Вінницької ЗОШ І-ІІІ ст. № 11;
2 місце – **Дар'я НЕЧЕПАЄВА**, учениця 7-В класу Миргородської гімназії ім. Т. Г. Шевченка Полтавської області;
3 місце – **Владислав ДМИТРУК**, учень 7 класу Кинашівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Тульчинського району Вінницької області;
3 місце – **Марія МОВЧАН**, учениця 5 класу Вінницької ЗОШ І-ІІІ ст. № 11;

Переможці в номінації «ПОЕЗІЯ»

1 місце – **Діана ГЛАДКОВСЬКА**, учениця 7-А класу Вінницької ЗОШ І-ІІІ ст. № 11;
1 місце – **Лія ЮЗЬКО**, учениця Заозерненської ЗШ І-ІІІ ст. Тульчинського району Вінницької області;
2 місце – **Поліна ТУРИЧЕНКО**, м. Миргород Полтавської області, студентка Жешувського ветеринарного технікуму, Польща;
2 місце – **Олександр ХІБОВСЬКИЙ**, учень 8-Б класу гімназії №2 м. Могилева-Подільського Вінницької області;
3 місце – **Ксенія БЕЗЩАСТНА**, учениця СШ № 1 м. Ізмаїл Одеської області;
3 місце – **Анастасія ЗМІРТКО**, учениця 11 класу Плисківської ЗОШ І-ІІІ ст. Погребищенського району Вінницької області.
Дипломанти конкурсу за 2020 рік

Номінація «Поезія»

Діана КОВАЛЬСЬКА, учениця 6-Д класу Вінницької ЗОШ І-ІІІ ст. № 11;

Діана ЖУКОТАНСЬКА, учениця 6-Б класу Вінницької ЗОШ І-ІІІ ст. № 11;

Денис ГОЛОВАЩЕНКО, учень Вінницької ЗОШ І-ІІІ ст. № 11

Віталій ГРУШКО, учень 7-А класу Вінницької ЗОШ І-ІІІ ст. № 11;

Єлізавета МИХАЙЛОВСЬКА,

студентка Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

Тетяна ПУГАЧ, учениця 11 класу НВК «Загальноосвітня школа І – ІІІ ст. – дошкільний навчальний заклад с. Хомутиці» Калиніського району;

Галина ВОВЧЕНКО, учениця СШ № 1 м. Ізмаїл Одеської області;

Ярослав ДИМОВ, учень СШ № 1 м. Ізмаїл Одеської області

Анастасія ТАВАЛІКА, учениця 8-Б класу гімназії №2 м.

Могилева-Подільського Вінницької області;

Ангеліна ШИНДИРОВСЬКА, учениця 5-А класу гімназії №2 м. Могилева-Подільського;

Олег Ахметов, учень 10 класу Погребищенського опорного закладу середньої освіти №1 Вінницької області;

Юлія ЛЕУС, учениця 8 класу Плисківської ЗОШ І-ІІІ ст.

Погребищенського району Вінницької області;

Нагороджуються учні 3-4 класів Плисківської ЗОШ І-ІІІ ст.

Погребищенського району Вінницької області;

(Максим КУЗЬМІНЕЦЬ, учень 3 класу, Юлія ЛЕСКІЯН,

Альбіна ШУТКО, Даша АСТАХОВА, Ангеліна

МАКСИМЕНКО, Владислав ШКУС, учні 4 класу;

Дар'я ШИХАЛЬОВА

Учениця 8 класу Хоньковецької СЗШ І-ІІІ ст.
Могилів-Подільського району

ДОСЛІДЖЕННЯ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ ОЛЕКСАНДРИ БУРБЕЛО

Олександра Бурбело – юна українська письменниця-вінничанка, дзвінкоголоса «струна на арфі України», яка своїми рясними поетичними рядками і дивовижею ексклюзивної прози запала в серця читачів, наче «золота росинка» – сльоза любові до рідного краю, його людей, природи, усього безміру планетарного життя. Її щире талановите слово пробилося у світ спочатку ніжним «Первоцвітом» – першою збіркою казок, легенд, загадок і ще дитячих віршів, уже тоді позначених непересічним талантом.

Юну авторку привітав схвальним відгуком метр дитячої літератури, незабутній Всеволод Нестайко.

Обдарована дівчинка сприймала навколишність особливо гостро. Це й привабляло читачів до її свіжого, юного слова, в якому вона зростала і різнобічно, і понадхмарно, ніби компенсуючи творчістю, уявою, фантазією те, чого їй не вистачало в житті, намагаючись обійти своїм казковим фентезі і поетичним злетом підступи захворювання, здолати його високою духовністю. Її працездатність не знала меж, ніби відкривалися якісь особливі резерви можливостей і духовне превалювало над фізичним.

Гарна вродою, ясна усмішкою, горда і незалежна поведінкою, добра і співчутлива, весела і товариська, серйозна і цілеспрямована, Олександра, як зоря, засяяла на небосхилі української літератури. Прихильна до всіх націй, зацікавлена кожною особистістю, вона своєю поведінкою й творчістю вабила до себе і дітей, і дорослих. До останніх любила звертатися теж на ім'я, як до рівних. А її творчість набирала все більшої ваговитості, краси і мудрості. Не любила радитися ні з ким, завжди покладалась на себе, ніби їй було відкрите щось невідоме для інших і вона спішила повідати про це у своїх творах...

Народилася Олександра Бурбело у Вінниці 1 січня 1998 року.

Мати Саші, Світлана Володимирівна Бевз, кандидат технічних наук, доцент кафедри електричних станцій і систем Вінницького національного технічного університету, заступник директора Інституту магістратури, аспірантури та докторантури. Батько, Сергій Михайлович Бурбело, інженер, заступник начальника служби програмного супроводу ПАТ «Вінницяобленерго».

Батьки Олександри відстоювали добровільно незалежність нашої країни в АТО, учасники бойових дій, ветерани батальйону «Айдар», нині волонтери.

З 2005 року Саша навчалася у Вінницькій школі № 26. Вчилася легко, із захопленням, була відмінницею. Серед улюблених предметів виділяла математику, цікавилася розв'язуванням логічних математичних задач. Особливо захоплювалася природознавством та біологією, багато знала про розвиток рослин, мала власну дослідну ділянку, де вирощувала екзотичні, незвичні для України рослини.

Грунтовно вивчала географію та історію, активно використовуючи набуті знання у своїй літературній творчості. Любила астрономію, мала вдома власний телескоп, спостерігала за зорями.

Олександра була багаторазовою переможницею всеукраїнських конкурсів з математики, фізики, біології та хімії. Свої твори друкувала в профільних журналах «Хімія для допитливих», «Географія для допитливих», «Біологія для допитливих» та у всеукраїнських журналах «Юний натураліст» і «Колосок».

З дитинства була активною дописувачкою республіканської газети «Казковий вечір». Ціла полиця в кімнаті Саші заставлена призами від газети за її твори.

Улюбленим журналом для Олександри став журнал «Барвінок», що неодноразово нагороджував її Дипломом активного дописувача та читача і познайомив дівчинку з класиком української літератури Всеволодом Нестайком.

Відомий письменник надсилав Саші свої книги, зав'язалося листування. Саме йому на рецензію надіслала Олександра свою першу книжку «Первоцвіт», що побачила світ у 2011 році. Книга так сподобалася Всеволоду Зіновійовичу, що він написав передмову до другого видання «Первоцвіту» (2012). Коли Всеволода Нестайка не стало, канал «1+1» у своєму інформаційному ролику показав робочий стіл письменника, де

серед авторських записів лежали листи Олександри як свідчення тісного духовного зв'язку між класиком української літератури і юною талановитою письменницею Олександрою Бурбело, яка завжди цінувала те листування, називала Всеволода Зіновійовича своїм учителем. Серед її друзів по перу були й інші відомі сучасні письменники.

Читати Саша любила з дитинства, читала надзвичайно багато, відкриваючи для себе захоплюючий світ літератури. Для неї передплачували близько двадцяти періодичних видань. Її читацький щоденник був згрупований за політичною картою світу – вона знала творчість письменників мало не усіх країн, робила виписки, цитувала напам'ять.

Творчість була її життям. «Почекайте, я працюю, в мене натхнення!» І невидима завіса опускалася між нею й оточенням.

У 2012 році вийшла збірка російськомовних творів юної письменниці «Белые паруса» – данина нащадкам українського козацтва Кубані; наступного – ще дві: «Зимова Україна» та «Я лиш струна на арфі України». У 2014 році – п'ята, уже посмертна, книга «Золота росинка».

Лишилися незавершеними фантастичний роман «Тутанхамон – фараон XVIII династії», детективна повість «Секрет постаті» та фантастична повість «Орбіта Місяця».

У свої майже 16 років Олександра Бурбело відбулася як письменниця, до чого вона завжди прагнула. Її твори – і поетичні, і прозові – не залишають байдужим читача, надихають на добрі вчинки, заворожують красою, нагадують про те, що має бути незабутнім.

5 вересня 2013 року перестало битися серце юної письменниці, але Олександра вічно житиме у своїх творах, у серцях вдячних читачів.

До земного пристанища талановитої письменниці у селі Зарванці, під Вінницею, приходять поклонитися не тільки люди, прилітають і птахи небесні.

Пророчими стали слова вінницької поетеси, журналістки Тамари Артем'євої, присвячені Олександрі Бурбело:

Ти будеш жити, наче птах крилатий,
В твоїх книжках, що нам талант відкрив.
Не в тому справа, мало чи багато,
А в тому суть, як ти життя прожив.

У 2015 році юну письменницю посмертно прийняли до Національної спілки письменників України.

Того ж року вийшла книга «Перемога під Синіми Водами», до неї увійшли однойменна поема про славетну перемогу, низка сонетів, раніше опублікованих в альманахах, та ряд незавершених прозових творів.

У книзі «Гармония» (2016) вміщені поезії російською мовою та цикл текстів, що Олександра надсилала на міжнародні конкурси пісенної поезії в Криму «Зов Нимфея».

У книзі «Воїнам світла» серед сотні авторів фронтових поезій поміщено два вірші Олександри Бурбело: «Легенда про мак» та «Скіфська пектораль». Цю книгу не зустрінеш на полицях магазинів. Її виготовляють волонтери і передають бійцям у зону АТО. Поезія «поетичної сотні» підтримує наших бійців на передовій.

Наприкінці 2015 року вийшла у світ книга «Митці слова Вінниччини». Це довідково-хрестоматійне видання до 45-річчя обласної письменницької організації. Серед 52-х письменників Вінниччини є і наймолодша – Олександра Бурбело. У книзі вміщена коротка біографія Олександри та її вірші «Сліди

Тараса», «Земля прекрасна», «Барви зимового міста», «Зимова Україна» і «Молитва за Україну».

Хотілося б виділити останні рядки з вірша «Молитва за Україну»:

І я свою молитву долучаю
За Україну, що в світах одна,
Така квітуча й пишна, наче з раю,
Для нас усіх дарована вона!

Ця строфа викарбувана і на меморіальній дошці, встановленій на житловому будинку в місті Вінниці, по вулиці Воїнів-інтернаціоналістів, де Сашенька проживала. Урочисте відкриття меморіальної дошки відбулося 5 травня 2016 року.

Життя Олександри Бурбело було коротким, як спалах зірки, однак завдяки своїм здібностям, наполегливості й допитливості, а ще любові та підтримці рідних, вона встигла зробити немало.

Сашині вірші – ніжні, щирі й чисті, як краплини ранкової роси. У них пломеніє щира любов до України, її минулого та сьогодення, мови й літератури, чарівної природи. Немало строф написала дівчинка і про рідне місто, його площі, сквери й тихі закутки, музей знаменитого гончара Олексія Луцишина і вінницький трамвай.

Уяву юної поетки хвилювали розповіді про скіфів і сарматів, знамениту битву на Синіх Водах, про відважних козацьких ватажків Івана Сірка, Данила Нечая, Івана Богуна, легендарну співачку Марусю Чурай. Ряд віршів написала вона про Тараса Шевченка, є присвяти Лесі Українці, Ліні Костенко, Леонідові Талалаю, Всеволодові Нестайку, художницям Марії Приймаченко та Катерині Білокур.

Любила Саша подорожувати Поділлям і всією Україною. Великі Вали під Немировом, Іллінецький метеорит, Острог і Синевир, Говерла і Тарасова Гора постають у її віршах. З дідусем Володимиром Яковичем та бабусею Тамарою Олексіївною вона пізнавала стежки рідної Вінниччини. Часто просила зупинити машину, слухала птахів, милувалася різнотрав'ям і різноквіттям, розпитувала про ту чи іншу рослину. Якщо почутого було замало, шукала відомості у довідниках та енциклопедіях чи в Інтернеті, бо з дитинства була на ти з комп'ютером. Тому в її поезіях пахнуть чебреці й ромашки, гірчать полини, синіють сокирки і полум'яніють маки.

Повністю погоджуюся із поетесою, що Україна – це прекрасна арфа, на якій нам судилося бути струнами. Наше звучання вливається в голос великої історії могутнього народу. Недарма Олександра Бурбело писала:

Я лиш струна на арфі України,
Зі співом ніжним, лагідна, дзвінка.
Верба-арфістка поетеси Ліни
Мене гіллям легесенько торка.

Повз ніжне мереживо її таланту не можливо пройти байдуже, у ньому можна побачити багатство поетичних образів та символів і сумувати, що так рано обірвалася струна на арфі.

Маргарита ЖЕЛЄЗНОВА,
учениця 7 класу Вінницької ЗОШ І-ІІІ ст. № 11

Маргариту захоплює весь навколишній світ. Його красу намагається передати фарбами і словом. Так народжуються казки-фантазії, казки-мрії. Закохана в рідне слово, Маргарита цінує мови інших народів. Наразі глибоко вивчає англійську та іспанську. Член літературно-мистецької студії «Срібний передзвін» Вінницького обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка. Керівник Світлана Травнева (Єлисеєва). Учениця 7-Д класу КЗ «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №11» Вінницької міської ради.

ЯКБИ Я БУЛА ДЕРЕВОМ...

У прохолодний весняний день я сиділа біля вікна і готувала домашнє завдання – писала твір про дерева.

Я люблю спостерігати за природою і все б віддала, щоб жити поблизу справжньої недоторканної краси. У наш парк і Ботанічний сад мене просто магнітом тягне. Беру з собою маленький бінокль і спостерігаю за птахами, які перелітають з дерева на дерево і наспівують такі мелодії, що створити їх не додумається жоден композитор...

Дерева мене зачаровують. У їхньому товаристві я відчуваю себе такою ж, як вони, – спокійною і неквапливою.

Я подумала, що можна написати декілька варіантів твору, адже могла би стати будь-яким деревом.

От якби я стала березою!.. Адже вона – висока і струнка, як я, красива і ласкава. Берізка має ніжне кучеряве листячко, що приємно шелестить під подихом вітерцю-бешкетника. Мабуть, я росла б десь на узліссі й милувала очі не одному поколінню людей, або оселилася біля чиєїсь хатини і прикрашала двір. У пам'яті зринають рядки з вірша Світлани Травневої:

Зупинилась берізка край хати,
Усміхається ніжно мені
І купає смарагові шати,
Що в блакитній пливуть далині.

Якби судилося бути деревом, я, напевно, зросла б японською сакурою. Сакура для мене – символ чистоти, безтурботності, легкості, загадковості й невагомості. Можливо, дерево теж щось відчуває, бо воно – живий організм, і, як усі ми, прагне життя.

Щоб я сказала людям? Може, таке: «Не рубайте мене – я хочу жити!» Я би пояснила їм, що ми, дерева, очищуємо повітря, яким вони дихають, даруємо приємні хвилини відпочинку. Я б навчила їх думати про своє майбутнє, адже природа належить і прийдешнім поколінням.

Можливо, я б стала дубом. Дуб – мудрий і сильний, з давніх-давен його вважали царем дерев, а також символом мужності, витривалості, довголіття, родючості, шляхетності й вірності. У легендах і казках це дерево досить часто описується як незвичайне: біля нього здійснюються неймовірні дива й вирішальні для героїв події. Навіть до сьогодні збереглася традиція садити дубок біля хати. Напевне, я б шуміла біля чиєїсь оселі й охороняла родину від усього недоброго. Влітку дарувала би господарям затінок, рятуючи їх від виснажливої спеки, а восени – розкішну ковдру з яскравих жолудів та жовтогарячого листя.

Хоча, можливо, я була би маленькою ялинкою і жила десь у парку, садочку чи поруч із будинком і раділа б з того, що напередодні

новорічного свята мене прикрашають різноманітними іграшками – сріблястими кульками, горішками та цукерками. Я почувалась би безмежно щасливою, якби чула дзвінкий дитячий сміх, колядки та щедрівки. Звичайно ж, я б дуже хотіла, аби мене не зрубали! Бо так боляче дивитися на ялинки на смітниках, покинуті, забуті й затоптані чобітьми байдужих людей. Я хотіла б радіти сама і тішити інших. Я хотіла б усміхатися іншим і щоб навкруги всі усміхалися, дивлячись на мене, ялинку. Сьогодні дедалі частіше люди прикрашають ялинки саме там, де вони ростуть, не знищуючи ці чарівні вічнозелені хвойні дерева. Я вважаю, що це мудро й гуманно.

А можливо, я зросла б калиною, що найбільш оспівана українцями. Пригадую, як матуся наспівувала мені пісню, в якій звеличувалася калина:

На калині мене мати колихала,
Щастя-долі тай довіку побажала...

Народне прислів'я стверджує: «Без верби і калини нема України». А ще я люблю рядки Тараса Шевченка:

Зацвіла в долині
Червона калина,
Ніби засміялась
Дівчина-дитина.

Думаю, мені б поставили найкращу оцінку...

Я продовжувала мріяти. А якби я справді стала деревом, то яким саме?.. Уявила себе Берізкою. І друзі в мене теж були б деревами: хлопці стали б кленами, дубами, ясенами, а дівчата – берізками, тополями, вербами. Я стояла б на квітучій галявині й розмовляла зі своєю однокласницею Оленою (гадаю, вона теж хотіла б стати Берізкою). Потім ми поглянули б круг себе й побачили б Аліну-Яблуньку, Каріну-Вербичку, Настю-Тополину.

Аліна-Яблунька була гарна у своєму цвіті. А цвіт у неї – чорний, як її волосся. Ярослав став би Дубом, Володимир – Ясеном.

Я побачила ще одне дерево, але не могла його розпізнати і запитала в Оленки-Яблуньки, що то.

– Це Черешня, – пояснила вона. – Бачиш, яка гарна, квітуча! І цвіт у неї пишний. А знаєш, які смачні ягоди?..

– Ти колись була Людиною? – поцікавилась я в Черешні.

– Ні! Я весь час була Черешнею, расту на цьому місці вже три роки...

Інші дерева розповіли, що їх нещодавно посадили. Всі гуртом попросили мене, Берізку, розказати про себе.

І я розповіла своїм новим друзям, звідкіля взялася на цій галявині:

– Мене викопали з лісу, який вирубували. Мого рятівника звали Костею. Він думав посадити мене у своєму дворі. Але там вже ріс величезний дуб і ще багато різних кущів, тому Костя приніс мене сюди. Наступного дня біля мене з'явилося ще декілька дерев. Їх також урятував Костя...

Черешня журно схилила свої гілки, мені здалося, що вона заплакала.

– Розкажи свою історію! – попрохала я.

Черешня лагідно пригорнулася своїми гілками до моїх і схвильовано розповідала, ледве стримуючи тремтіння в голосі.

– Я росла в лісі зі своєю родиною, аж поки сюди не завітали лісоруби. Серед них був один добрий чолов'яга, який пожалів мене й залишив. А ви ростете на пенях своїх рідних, – промовила Черешенька й ще більше зажурилася.

Дерева дружно зашелестіли листям, злякавшись, але Черешня заспокоїла нас, що люди більше не вирубуватимуть ліси. Адже на землі залишилося менше сорока відсотків дерев...

Проходили роки, спекотні літа змінювалися холодними зимами. А ми, дерева, шелестіли у Вічність своїм гіллям і вірили у незнищенність людського благородства.

Дар'я НЕЧЕПАЄВА

Учениця 7-В класу Миргородської гімназії
ім. Т. Г. Шевченка Полтавської області

ЩЕ НЕ ПІЗНО...

Був чудовий червневий день. Посміхалося лагідним промінням сонечко, колихалися барвисті квіти й трави, шелестіло смарагдове листя. Я повільно йшла додому вулицею свого міста з дідусем Микитою. Відчула спрагу, тому купили пляшку води. У спекотний літній день це було так необхідно. Випивши, кинула на дорогу використану бутельку (це діалектне слово часто вживає моя бабуся). Дідусь посмутнів і зауважив мені:

– Навіщо ти кинула цю пляшку? Це ж так шкідливо для довкілля!

– Вибач. Але ж один маленький шматочок пластику не може накоїти великої біди, – відповіла я.

– А якщо усі сім мільярдів людей, які мешкають на Землі, кинуть отак по плящі, то скільки тоді буде сміття?!

Я відчула щось дуже дивне. Не мала навіть жодних припущень щодо того, що відбулося. Побачила неймовірну картину: рівними рядками лежали однаковісінькі пляшки, зовсім такі, як моя. Їх було ціле море, якому не видно кінця. Я стояла зовсім ошелешена, не могла вимовити ні слова.

Раптом знову опинилася у своєму місті.

– Що це було, дідусю? – запитала я тихо-тихо, ніби не своїм голосом.

– Це були мільярди пляшок одного виду, розставлені ідеально – явище неможливе. Тепер ти бачиш, що зробила неправильно. А от у Тихому океані є величезна сміттева пляма, люба онучко. Там плавають тисячі тонн всілякого непотребу, який так необачно щороку викидають люди, – сумно промовив дідусь.

Далі ми з дідусем перетворилися на птахів, які летять над океаном. На воді було неймовірно жахливе видовище. Старі рибальські сіті, недопалки, використані пакети, пляшки, банки, обгортки від їжі, посуд... І це не повний перелік відходів... Раптом моє серце здригнулося, бо на смітті лежали різні мертві тварини.

– Таких невинних гине сотні тисяч у рік через пластик, – пояснив дід Микита. – Тільки одна ця пляма, за деякими дослідженнями, має таку площу, як аж три Франції!..

Знову ми у місті. Люди здивовані, чому я така сумна й наполохана, адже день такий чудовий!

– Але це все не про мене. З екологією не мала жодних проблем. Це тільки одна пляшка! – мовила я.

– То ти у нас – великий еколог?

– Не великий, але ж і непоганий. Наш клас зібрав багато макулатури навесні. Я теж зробила свій внесок!

– Це добре... Але чи ти пам'ятаєш пікнік, що відбувся два тижні тому? Я перенесу тебе до минулого часу. Ніхто нас не почує й не побачить. А от ми все зрозуміємо...

Ой, як це схоже на «Різдвяну пісню в прозі» Чарльза Діккенса! От буде цікаво! Я ще ніколи не чула, що хтось зробив подорож у часі...

І вже я в минулому, два тижні тому, біля дідуся. Стою осторонь і дивлюсь, як недавно сиділа на галявині з Євою та Олею в лісі. День ясний, сонячний, але не надто жаркий – ідеальний для пікніка. Ми вже пообідали, тому на картатій скатертині лежала ціла купа пакетиків і пляшечок.

– Куди це сміття подіти? – спитала Оля.

– Та кинь його кудись, – пирхнула Єва.

– Так, бо ж навіщо його носити! – це, на жаль, сказала я.

– Ну, якщо так, то кину його тут, – мовила Оля.

Тоді ми пішли додому, безтурботно розмовляючи про карантин, модні пісні та новий Євин смартфон. А тепер мені так соромно, так докоряє сумління.

– Ходімо звідси! – кажу дідусеві. – Я хочу їсти й пити, до того ж наш папуга Гаррі вчора дуже дивно поведився! – вигадую привід, щоб швидше повернутися до свого часу.

– Бачу, що ти не щира. До того ж, це ще не все, – таємниче мовить дід Микита.

Тут на галявину вийшла Валентина Павлівна, яка прибирала в ліску. Вона стала лаяти нас та інших несумлінних відпочивальників:

– Який сором!!! От вандали оглашенні! Життя людям псуєте! То на дереві видовбете «тут був Вова», то накидаєте гидоти під ноги!.. Я звільнюсь, бо ці поганці вже так набридли! Фу!

Тут вона кинула мітлу й пішла. (Раніше я чула, що Валентина Павлівна чомусь несподівано звільнилася). Але це через мене! Звісно, Євка все одно б кинула це сміття, бо вона завжди стоїть на своїх хибних переконаннях. Але ж я... Вважала себе розумною, слухняною. А тепер... Мої роздуми перервав дідусь Микита:

– Це не єдиний випадок твоєї неповаги до природи. Ось що було кілька місяців тому...

Лютий... Так холодно! Надто довгі ночі, часто хворію, а свята позаду. Не кажу, що лютий – поганий місяць. Просто мені більше подобається квітуче літо. Не встигла подумати про це, як я (ледве себе впізнала) в пальто вийшла надвір. Аж тут кумедно йде

слизькою дорогою мій молодший братик Сашко, який недавно їздив на ковзанах. Він каже:

– Привіт!

– Привіт! Знаєш куди я йду?

– Звісно, ж ні!

– Бабуся побачила в своїх нудних новинах, що використані батарейки шкідливі для природи. Їх треба правильно здавати! А для цього аж до центру міста треба йти.

– І ти підеш?

– Піду! Це ж все-таки для природи!

– Ти нормальна? Кинь її до смітника та й підемо до снігової гірки. Позичиш санчата або в смартфоні посидиш. Там кафе близько...

– Ну, добре.

Кидаю батарейку у сміттєвий бак і йду кататися. Але сорому ніякого немає. Усе-таки, батарейка не на землі... Але дідусь зауважив:

– Якщо неправильно утилізувати батарейки, вони загрожують довкіллю. Одна псує таку кількість ґрунту, на якому в лісі ростуть два дерева, живуть два кроти, кілька тисяч черв'яків та їжачок...

Ой! Я ж вдома тримаю їжачка Фенхеля. Що йому тепер скажу? Боже, чому я така несвідома? Знову слова дідуся:

– Люба моя! Рік тому був ще один дуже прикрий випадок...

Початок липня. Скоро день народження! Я з братом йду біля мальовничої луки. Тут є барви всіх кольорів веселки. І ромашки, і фіалки, і волошки, і маки – ось як багато тут квітів. Братик каже:

– Назбираємо квітів і подаруємо мамі, татові, тітці Галині, ще комусь.

Ми збирали квіти, складали букети. Я навіть зробила нічогенький вінок. Незчулися, як обірвали всі квіточки. Ми веселі пішли додому. Мабуть, усі зрадіють!

Аж тут з-за рогу з'явилася жінка з маленькими хлопчиками та візочком. Вони були веселі.

– Мамо, а плавда, сцо тут будуть лізні дуже галненькі квітоцки?.. – спитав один зовсім по-дитячому.

– Правда, любий мій, правда, – ніжно сказала жіночка.

Тут другий хлопчик мало не заплакав. Ми ж не залишили жодної квіточки! Ой леле! Малюки дуже засмутилися. Тут їхня матір сказала:

– Діточки мої, злі люди забрали в нас щасливі хвилини милування природою, зокрема її діточками-квіточками. Є такі поганці. Не дружить з ними.

Це було для мене великим ударом. Дорослі не часто казали такі речі на мою адресу. Невже я така погана?!

– Думаю, що ти вже все зрозуміла, можемо повертатися, – промовив дідусь.

Я знову на знайомій вулиці. Все абсолютно звичайне. А я така нещасна. Хіба могла все це зробити? Нарешті спитала:

– Дідусю, ви – чарівник?

– Так, ти хіба не здогадувалася?

– Ні, ніколи про це не думала. Ви ж не казали мені...

– Бо багато людей заздрять талановитішим. Зараз я показав свої здібності, щоб ти навчилася поважати природу. На жаль, не всі це розуміють. Кидають сміття, шкодять тваринам, рослинам. А потім дивуються, що на планеті так багато неконтрольованих звалищ, напівзниклих видів звірів, небезпечної їжі. Звісно, є й небайдужі до природи, проте їх не так багато. Але це ще не все. Я перенесу тебе в не дуже далеке майбутнє. Побачиш, що буде, якщо людство не перейматиметься екологічними проблемами...

Я стою на своїй вулиці. Хоча вона вже зовсім не схожа на колишнє тихе місце. Тепер тут не видно ні церкви, ні магазину, ні будь-яких звичних будинків. Це якесь велике звалище, а посеред нього майже зруйновані хатки. Посеред цього поселення колись текла річечка. Тепер там якась смердюча заглибина майже без води. Було лише три дерева, та й ті дуже слабкі. Ніде не видно було бодай чогось від їхнього колишнього зеленого містечка. Люди були сумними, схудлими, у брудному одязі. Раптом молода, але зовсім змарніла жінка скрикнула:

– Боже, коли цей жах закінчиться? Кажуть, що колись було інакше.

– Заспокойся! Що було, те й загуло. Ніколи вже не буде краще. Може стати лише гірше, – сказав якийсь чоловік.

– Колись була чудова пора технологій і можливостей. Але люди своєю необачністю все зруйнували. Екологічна катастрофа поглинула весь світ. Деякі розвинені країни ще якимось трималися, але марно, – сумно сказав старий-престарий дід.

– А ви бачили ту дивовижну цивілізацію? – спитала жінка, яка кричала.

– На жаль, ні. Її вже дуже давно немає. Щоправда, є ще маленькі щасливі куточки, але їх небагато. Їхні мешканці намагаються допомогти іншим.

– А ви там були?

– Так, але недовго. Хотів щось зробити для рідної планети, але вже... – він мало не заплакав, – надто пізно.

– Отже, все буде погано?

– Мабуть, так, люба дівчино...

Я відчула, що в мене на очах сльози. Невже світ приречений на це страхіття?! Тому тихо спитала дідуся Микиту:

– Невже все буде так жахливо?

– Тільки тоді, якщо всі забудуть про довкілля, онучко. Ще можливо все виправити!..

– Добре, дідусю, ми ще все виправимо!..

Я знову в своєму часі! Як тут славно! Чудова природа, гарні будиночки, веселе життя. Ми разом пішли додому. Кожен думав про своє.

Минуло кілька місяців. Тепер я серйозніше ставлюся до екологічних проблем. Добре, що в своєму місті маю чимало однодумців. Моє серце здригається, коли чую про мікропластик у морепродуктах, проблеми з утилізацією захисних масок, респіраторів, рукавичок тощо. Вже намагаюся сортувати сміття, з деякого роблю нові цікаві речі. Наприклад, у мене є кіт з пляшечки, панно з кришечок та інші кумедні речі. Можливо, трохи згодом проведу природоохоронну акцію. Бо природа – безцінний скарб. Ми маємо її берегти!

Владислав ДМИТРУК

Владислав Ігорович Дмитрук народився 13 липня 2008 року в селі Кинашеві Тульчинського району Вінницької області.

Учень 7 класу Кинашівської ЗОШ І-ІІІ ступенів.

Навчається у Тульчинській музичній школі по класу баяна.

Грає на гітарі, піаніно, окулеле, джембо, діджеріду. Співає, складає пісні, вірші, пише казки, малює, ліпить, вишиває бісером.

НЕЗВИЧАЙНА ПРИГОДА ЯРИКА І МИШКА

Шкільний день був такий, як завжди. Нудні уроки...Після школи – додому.

Сяк-так зробивши завдання, Ярик думав, чим би розважитись.

– Телевізор!

І побіг до телевізора.

– Нудно! – перемикав канали Ярик. – Нічого нема!

– Інтернет! – майнуло в голові. – Так мама ж заборонила!

Побачить, залишить без кишенькових грошей. Ех, піду-но я до хлопців.

Та й пішов до Мишка.

– Агов, Мишку, привіт!

– Привіт, Ярику!

– А що робиш?

– Та от, нічого! Батько за інтернет не заплатив, то й нічого не роблю...– пожалівся.

– То давай разом нічого не робити!

– То давай!

Полягали хлопці на траву та й ну дивитися на хмари...

– Ой, он та на Женьку схожа.

– Ага, а та на діда Максима.

– Ага, а та на нашого бугая.

Та швидко хлопці змудилися. Що ж робити?

Аж тут почули куряче кудкудакання, що доносилося з даху літньої кухні.

– То от, де несеться зозуляста курка! – гукнув Мишко. – А я все думав: де?А пішли подивимося!

Швидко хлопці по драбині забралися на горище. Знайшли куряче гніздечко. Назбирали за пазуху десяток яєць та й полізли по драбині донизу.

– Що робити з ними?

– Хай мама посмажить! – запропонував Ярик.

– Та ні, нецікаво... А давай самі посмажимо!

– Як то самі? – здивувався Ярик.

– А так, самі! Пішли на кухню! – і потягнув друга за руку.

– Пішли!

Рипнули кухонні двері. Мишко взяв сірники.

– А ти умієш? – запитав Ярик.

– А то! – запевнив Мишко.

– Жжжух! – чиркнув зухвало сірником і запалив газ. Мишко бачив не раз, як мама це робила, але самотійно не робив цього ніколи.

– Бах! – і поставив найбільшу пательню на газову плиту.
– Що ж далі? – спитав Мишко.
– Та олії влий! – підказав Ярик.
– А багато?
– А я знаю? Он пляшка велика біля столу стоїть, тож лий, не жалій!

От Мишко й хлюпнув пів пательні та ще й розлив на плиту пів пляшки.

– Ну, давай смажити! Кидай яйця!
– Та, може, ще не пора? – сумнівався Ярик.
– Пора!

Вкинули на пательню зо п'ять яєць.

– Та щось не смажаться! – придивлявся Мишко.
– А ти сильніше газ підкрути! – порадив Ярик.

Так і зробили. Ой, як же спалахнула пательня і вогонь затріщав, заскрекотів, запалахкотів, червоними язиками охопив плиту і пательню!

– Ай, горимо! – кричав Мишко.
– Ой, пожежа! – репетував Ярик.

А вогонь миттю перекинувся на штору.

– Ой, біда! Біжимо з хати, бо згоримо! – заволав Мишко.

Вибігли, захекавшись.

– Біжимо по воду!
– Бігом!

Та поки хлопці бігли репетуючи до криниці, той лемент почула мама.

– Ой, лишенько, у нас пожежа! Треба викликати 101! Приїжджайте, у нас будинок горить!

– Кажіть адресу! – лунало в слухавці. – Їдемо!

Хлопці несли відро води, мама хлюпнула воду у кухню на полум'я, але диму було багато, бо вже горіли і рушники, і стільці, і стіл.

На щастя, пожежники приїхали за п'ять хвилин. Вискочили з машини:

– У хаті хтось є?

– Нема нікого.

– Відійдіть подалі! – і кинулися до вже задимленої хати.

Так злагоджено може працювати тільки пожежна команда.

Пожежники добре знали, що робити. Не пройшло і п'яти хвилин, як пожежа вже була ліквідована.

– Хто так куховарив? – запитав суворо пожежник, який вийшов із чорної кухні.

– Ми... – хлопці винувато опустили голови.

– То це ви пожежу зробили? – грізно мовив інший пожежник.

– Ми... – тихо призналися хлопці.

– Хіба ви не знаєте, що це небезпечно!

– Знаємо... – сльози бриніли на очах у Мишка.

– Це щастя, що ніхто не постраждав! Адже життя – найцінніша річ! І його треба берегти! Воно дається лише раз! Слід дбати про свою безпеку і безпеку інших!

– Ой, ми більше не будемо! – обіцяли хлопці.

– Не будемо! – підтвердив Ярик.

– Ну, добре, повіримо вам! Завтра приходьте в нашу школу рятувальників.

– Школу? – здивувалися хлопці.

– Так, школу рятувальників.

– А що ми там будемо вчити? Знов уроки?

– Уроки! Але не звичайні уроки, а уроки життя! – пояснив пожежник. – Як гасити пожежі, як рятувати себе, інших, як надавати першу медичну допомогу, а, головне, як правильно себе вести в різних небезпечних ситуаціях.

– О, це цікаво! Добре, прийдемо! – пообіцяли хлопці. – Може, й ми будемо пожежниками...

– Може, й будете... – усміхнулися пожежники в широкі вуса, – тільки одна умова...

– Яка?

– Добре вчитися і не бешкетувати!

– Обіцяємо! – хором відповіли хлопці.

Марія МОВЧАН

Народилася у мальовничій Вінниці. Закохана в рідне місто. Марійка – дівчинка творча. Любить вишивати, шити, малювати, складати картини зі стразів, захоплюється плаванням.

Політ фантазії в Марійки широкий. Коли береться за перо, хочеться про щось написати і на папір лягають казки-мрії, казки-фантазії.

Вихованка студії «Срібний передзвін» Вінницького обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка. Керівник студії – Світлана Травнева (Єлисєєва).

Учениця 6-Г класу комунального закладу «Загальноосвітня школа I-III ступенів №11» Вінницької міської ради.

Посіла перше місце на шкільному конкурсі «Зелене гроно» у номінації «Авторська проза».

ДОБРО ПЕРЕМОГЛО, або АГЕНТИ ПІД ПРИКРИТТЯМ

Фантастична казка

Привіт, дорогі друзі. Я Тося! Я живу у Вінниці. Зі мною трапляється багато неймовірних пригод. Про одну з них я вам розкажу. Мені здається, вам буде цікаво читати...

Мешкаю я у великому красивому будинку, навколо якого виріс розкішний сад. У мене є тато і мама, котрі мене дуже люблять. А поруч з нами, в невеличкому затишному будиночку, живе чудова сусідка Клара. Уявіть собі, вона щосуботи готує такі смачні вареники і запрошує мене до сніданку. Одним словом, у мене все добре. Але от що...

...Одного разу мої батьки поїхали до Італії у справах. А мене кожного дня навідувала моя бабуса. Аж ось наступила субота. Та чомусь мене не кликала тітонька Клара на вареники. Взагалі, я довгий час не бачила її у дворі. Схвильована, зайшла до будинку тітоньки і побачила, що вона збирає валізу.

– Доброго ранку! Сьогодні субота, а вас так довго чомусь не видно на вулиці та й на гостину не запрошуюте мене. Тітонько Кларо, я дуже хвилююсь, – стурбовано сказала я.

– Привіт, Тосю. Я сьогодні від'їжджаю у всесвітню подорож, – привіталась Клара. – А тут цілий тиждень житиме один хлопчина – Віктор.

– Шкода, що ви їдете...

– Перепрошую, любя Тосю, я запізнююсь, – зупинила нашу розмову тітонька. – До зустрічі, дівчинко.

– Хай щастить, – не без здивування в голосі відповіла я.

...Приїхав, нарешті, цей Віктор. Ви знаєте, я його одразу не вподобала.

А якось мені стало нудно і я вирішила зробити «екскурсію» на горище свого будинку. Звичайно, знайшлося там багато цікавого. Та найцікавіше мене чекало попереду...

Уявіть собі, з ким я там зустрілась!.. Біля якоїсь коробки, про яку я чомусь ніколи не знала і якої в очі не бачила, стояли гноми. Один з них привітався зі мною першим:

– Привіт! Це ти, Тосю?

– Так... А ви хто? – я наче й не злякалася, а от заїкатися все-таки почала.

– Тосю, не лякайся, будь ласка, ми ж, як бачиш, гноми.

– Я Бородатько, – сказав той, що стояв ближче до коробки, – моя борода і вуса допомагають підійматися на високі будівлі.

– Я Окулярко, – сказав другий, – мої окуляри здатні розпізнавати поганих людей.

– А я Чоботько, – широко заусміхався третій, – мої чоботи можуть телепортувати мене у будь-яке місце.

Я так уважно слухала гномів і так дивувалася, що не могла промовити ані слова. Нарешті, оговтавшись, я запитала:

– Звідкіля ви до нас прибули? І навіщо?

– Прибули ми з міста Агентія, – не стали довго пояснювати гноми. – А от ти часом не бачила хлопця? Знаєш, він носить такий надзвичайно підозрілий капелюх... – і показали світлину.

«Ой, леле! Це ж саме і є той Віктор, який живе у будинку тітоньки Клари», – подумала я, а вголос промовила:

– Так, я бачила його. Він тимчасово мешкає у нашої сусідки, поки вона у від'їзді...

– Нарешті, ми його знайшли! – задоволено вигукнув Чоботько. – Той Вітя знущався над нами, агентами під прикриттям, і над мешканцями Агентії.

– А ще Вітя прагне посадити всіх гномів за ґрати... Так завершиться його місія щодо знищення Всесвіту. Він хоче, щоб на Землі мешкали тільки роботи, які й допоможуть йому знищити світ Добра і Краси, – розповів стривожений Окулярко.

Я і здивувалась, і злякалась.

– Ми не можемо йому завадити, не можемо його перемогти, – сказав Бородатько, побачивши мій переляк. – Але ти в змозі нам в цьому допомогти.

– Не розумію, – здивувалась я, – не збагну, як це – можу допомогти?

– Хвилинку, я розкрию тобі таємницю, – сказав Бородатько, – твої батьки...

– Що з ними?.. – стривожилась я.

– Все гаразд, тільки не дивуйся: вони, теж, як і ми, – агенти.

– гості».

- Далі – грізна тиша. І знову: «Не чекали?»
- Віктор? – здивуванню моєму не було меж.
- Не зовсім, – насувалася на нас гнітюча постать. – Я агент Злодюга. Збирайтеся!
- Куди? – заледве видушила з себе.
- Нікуди ми не підемо, особливо з тобою, – впевнено заперечив Окулярко.
- Ще й як підете, – грубо ствердив агент Злодюга і все насувався на нашу невеличку групу. – А якщо не підете, то вас заберуть мої роботи.
- Не хвилюйтеся, – тихо прошепотів до нас Чоботько, – зараз ми швидко перетелепортуємося.
- Як би не так! Не вийде, – підло усміхнувся Віктор-Злодюга, – твої чоботи у мене: я та мої роботи забрали їх за допомогою гіпнозу.
- Не може бути. В нас є браслети проти гіпнозу, – заперечив Окулярко. – Ми ж їх ніколи не знімаємо.
- Друзі, вибачте, я просто отримав сильний удар в руку від бандита, який грабував усе, що тільки міг, – засмучено промовив Чоботько. – Браслет був на руці, він мене тиснув, і я його зняв. Вибачте мене, я ж зняв його на кілька хвилиночок...
- Раптом – телефонний дзвінок. Це обізвався телефон Віктора, і він вийшов надвір, щоб ми не почули розмови. Скориставшись його відсутністю, я запитала:
- І як же ми його здолаємо?
- Він має посох, який нікому не довіряє. Якщо його розбити, Злодюга перетвориться на гарного і доброго хлопчика, – пояснив Бородатко. – В дитинстві тато залишив їх з мамою удвох...
- І що далі? – поспішала я вислухати пояснення гномів, поки не зайшов Віктор.
- Батько готував помсту матері. Він вирішив зробити так, щоб син не захотів бути з нею, – продовжували гноми.
- Що за помста? – запитала я.
- Тато Віктора був винахідником. Він зробив суміш зла, яку мала випити його дружина, мати маленького Віктора, – навперебій розповідали гномики.

- Коли батько приїхав до них, то ненароком залишив суміш на столику, її випадково випив Віктор. Розумієш?..
- Та зрозуміла, – відповіла я. – Тільки ж чим я можу допомогти ?
- Віктор довіряє посох тільки своїм роботам, – пояснював Бородатько. – Ми для нього прості гноми, а в залізних головах роботів є система, що має кнопку «Вимкнення». Ми не можемо її натиснути, тому що Віктор має нас за своїх ворогів і не підпустить до себе. А ти звичайна дівчинка... людина, – закінчив пояснення Бородатько.
- Добре, що Віктор не все продумав і не остерігається людей, – доповнив Окулярко.
- Це, звичайно, добре, я зрозуміла. Але мені цікаво, де ці помічники-роботи?
- Наразі я дам тобі карту Таємничої Країни, – сказав Чоботько, – вона тобі допоможе.
- Я, звичайно, дякую. Але як мені вибратися – на горищі жодного віконця? – поцікавилась я.
- Я все продумав. Бачиш, он там висить картина? – запитав Бородатько.
- Так, бачу. Ну, і що з того?
- Зніми її, будь ласка, – попросив гномик.
- Я зняла картину і побачила, що під нею видніється віконечко. Спочатку зраділа, але потім знову розхвилювалась. Адже я можу впасти!.. На щастя, біля віконечка стояла драбина. Попрощавшись із гномами, я вибралася через віконце. Мені потрібно було поспішати в місто Зловійсько. Раптом задзвенів телефон. Телефонували тато та мама:
- Донечко, люба, привіт.
- Привіт, привіт, мої дорогі.
- В тебе все гаразд?
- Гаразд, гаразд, але....
- Що?.. Як розуміти твоє «але»?
- Ви агенти? – одразу випалила я.
- Тосю, донечко, що ти таке придумала?.. Зрештою, ти вже доросла. І повинна знати правду. Ми сподіваємося, що ти все зрозумієш і ніколи нікому не розкриєш таємницю.

- Звичайно ж, що так.
- Зрозуміло, що ти вже познайомилася з гномиками...
- Так, наразі йду до міста Зловійська.
- Сама?
- Так... А що?..
- Та нічого, донечко... Ми хвилюватимемося за тебе! Будь обережною – роботи надзвичайно кмітливі.
- Я зрозуміла. Дякую за попередження.
- Успіху тобі у цій надзвичайній місії, наша смілива дівчинко!
- Не хвилюйтесь. Думаю, що все буде гаразд.
- ... А тим часом Віктор, закінчивши розмову, повернувся.
- Я не зрозумів, де це дівчисько? – запитав Злодюга.
- Не знаємо. Нікого тут не було, – категорично заперечували агенти-гномики.
- Та я її ж все-одно знайду. А ви сидіть тихо і нікуди не шарпайтеся, бо у вас нічого не вийде: ви не перетелепортуєтесь,
- категорично заявив Злодюга і вийшов.
- Ну, будь ласка, швидше розпускай свою бороду, Бородатьку, – попросили Окуляркота Чоботько, –щоб устигнути втекти через вікно, поки цей бандит не повернувся!
- ...Минуло два дні. Я, нарешті, добралася до міста Зловійська. Знайшла залу, де знаходилася система, за допомогою якої мала вже костюм, такий, як у роботів. У цей час нагодився Віктор. Побачивши і не впізнавши мене в костюмі робота, здивовано запитав:
- Я не зрозумів: це що – в Зловійську лише один робот – ти?
- Я... не... знаю... – промовила я скрипучим голосом, намагаючись говорити, як робот.
- Я доручаю тобі свій посох. Якщо приїдуть інші роботи, скажи, що вони звільнені. Вони не вміють працювати, – невдоволено промовив Віктор. – Ти один будеш мені вірно служити. Тут з'явилися мої улюблені гномики. Ура! Вони встигли!
- Взяти їх! – наказав Злодюга.
- Тосю, ламай! Ламай швидше! – закричали гномики.

– Я поспішила розламати посох, і – диво! – Злодюга перетворився на прекрасного золотоволосого хлопчика. Незабаром приїхали і його батьки. Вони вже давно розшукували свого сина. А допомагали їм мої найкращі в світі тато й мама і мої нові друзі –гномики. ...І засяяло місто. І зраділи люди. І врятовано Всесвіт. Повернулися мої батьки.

– Агенте Тосю, дякуємо. Місію виконано! – радо вітали мене гномики.

– Звичайно, донечко, на твої плечі лягло важке завдання, – промовив тато, заходячи з мамою до кімнати, – і ти перемогла. А я думала: як добре рятувати людей, рятувати тепло родинного вогнища. Адже родина і складає весь Всесвіт. ... Ви думаєте, дорогі мої читачі, що мені все це приснилося? Я не знаю. А ви?

Діана ГЛАДКОВСЬКА

Учениця 7 класу Вінницької ЗСШ № 11. Член літературно-мистецької студії «Срібний передзвін» Вінницького обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка. Керівник Світлана Травнева (Єлисеєва).

Переможець шкільного конкурсу поетів-початківців. Посіла II місце у літературному конкурсі «Струна на арфі України» імені Олександри Бурбело у 2019 році та міському конкурсі поетів-початківців «Зелене гроно». Нагороджена грамотою громадської організації «Всеукраїнське об'єднання «Вінничанка»», дипломом III ступеня за участь у п'ятому обласному конкурсі медіа загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних закладів у номінації «Краща стаття».

МОЛЮСЬ ЗА ТЕБЕ Я, СОЛДАТЕ

Молюсь за тебе я, солдате,
Щоб повернувся в рідну хату,
Побачив поле колосисте,
Побачив небо – мирне, чисте.

Молюсь за тебе я, солдате,
Бо так давно чекає мати,
І небо в золоті ясному.
Ти повертайсь скоріш додому.

Я знаю, встав ти за Україну,
За мирну і ясну годину,
За жито в колосі густому!..
Та повертайсь скоріш додому.

Молюсь за тебе я, солдате,
І шану хочу я воздати...
Тобі ще жити, молодому, –
То ж повертайсь живим додому.

ПАМ'ЯТІ ОЛЕКСАНДРИ БУРБЕЛО

*Її слова у зорецвіт Купала
Посипляться достиглим зерном з колосків
І відіб'ються в вічності дзеркалах,
Громами синіми долинуть від волхвів.
Світлана Травнева*

Ця дівчинка – не просто Олександра,
Не просто так собі у школі вчилась:
Над нею вже тоді палала ватра –
В її серденьку Україна зазорілась.

Не просто так сміялась і раділа –
Вона ж бо думала, що буде завтра,
І мріяла, щоб Україна возродилась,
Бо «захисниця» означає Олександра.

Своїм серденьком зерня зігрівала,
Де Україна, рідна, вільна, мила,
З надії, віри і любові виростала
Й широко розгортала мужні крила.

Вона пішла від нас занадто рано,
Та вірші щирі залишила для нас...
Хто ж заспокоїть невигойні рани?
Безсилі віддаль і невблаганний час...

Лія ЮЗЬКО

Лія Олегівна Юзько народилася 28 лютого 2007 року в с. Василівка Тульчинського району.

Навчається в Заозерненській ЗШ І-ІІІ ст. Займається академічним та естрадним вокалом, грає на фортепіано і на гітарі в музичній школі м. Ладижин. Пише пісні, сама їх виконує.

Вірші почала писати з шестирічного віку. Пише й прозові твори про життя домашніх улюбленців та природу. Гарно малює, займається декоративно-прикладним мистецтвом. Останнім часом почала освоювати комп'ютерну анімацію. Переможниця районних предметних олімпіад і конкурсів. Неодноразово брала участь у пісенних і творчих конкурсах та фестивалях. Здобувала призові місця з вокалу, зокрема, Гран-прі у Всеукраїнському конкурсі «Зірковий бум» (2018). Багато читає художньої та наукової літератури.

КВІТУЧА УКРАЇНА

ДУША МОГО НАРОДУ

Рушник – душа мого народу,
Барвисте диво-полотно.

Стрічає будь-яку нагоду:
Два серця з'єднує воно,

Ікону в домі обіймає,
І як прикраса на стіні.
І гостей радо зустрічає...
Це обереги мовчазні.

Але й не треба говорити!
По візерунках ясно й так,
Що хоче нам рушник відкрити, –
Чи, може, радість, може, й страх.

Чи мамині тривожні ночі,
Чи її сльози, її сміх,
Чекання сина або дочки...
Рушник розкаже все для всіх.

Покаже квітів полонини,
Потоки, ріки і струмки.
Це оберіг для України,
Для мого краю – на віки.

МАМИНА ХУСТИНА

Квітчаста мамина хустина
Дивує барвами весь світ,
На ній завітчана стежина
Прибралась в кольоровий цвіт.

Довкола – небо лиш і квіти,
У серці – спокій і тепло.

Хустину мамину надіти –
І горя наче не було!

Несе мене вона у небо
На крилах, зітканих з добра!

І щастя більшого не треба –
Лиш би матусенька жила!

І хустка мамина квітчаста,
І руки, сповнені тепла...
Я свій барвистий клаптик щастя
З любов'ю тулю до чола.

КВІТУЧА УКРАЇНА

Україна диво-квіткою
Розцвіла на ниві світу.
Граціозною лебідкою
Танцювала серед цвіту.

Розсипалася туманами,
Все чаруючи красою,
Розливалася лиманами,
Посміхалась нам з тобою.

Дарувала небо зоряне,
Обіймаючи ночами,
Віддавала серце зболене
Й душу, змучену смертями.

Так просила мирно жити нас...
Не почули рідну матір.
Все віддала б – і життя, і час,
Аби нам війни не мати.

ШИЄ МАТУСЕНЬКА...

Стьожка за стьошкою,
Хрестик за хрестиком.
Ниткою й голкою,
Вмінням і серденьком.

Голкою й ниткою,
Піснею тужною.
Квітка за квіткою,
Ружа за ружею.

Місяць виходить вже,
Сонце сховалося,
Шие матусенька,
Нічку не спалося.

Шие сорочечку
Різними барвами
Синові й дочечці,
Нитками гарними.

Доленьку вишиє,
Душу вкладатиме.
Милій дитиночці
Світ даруватиме.

Шие матусенька
Вмінням і серденьком.
Стьожка за стьошкою,
Хрестик за хрестиком...

УКРАЇНСЬКИЙ ВІНОЧОК

Голубіє небо вишиванкою,
Чути ніжну пісню солов'я...
Все, як у ранковому серпанкові,
В спокої пісень душа моя.

А під небом, зеленню ще сповнена, —
Наша годувальниця земля!
Пахощами й барвами наповнена,
Квітами, що долини встеля.

Квітами барвистими, яскравими,
В кольорах, що видно за версту...
І волошки, і любисток з мальвами
В український я вінок вплету.

ПОРА ЯБЛУНЕВОГО ЦВІТУ

Пора яблуневого цвіту...
Повітря красою бринить.
Привіт посилає вже літо,
Ловлю я прекрасну цю мить.

А яблуні вдягнені нині,
В своє білосніжне вбрання.
Придивишся – як на картині!
Всі, як наречені, щодня.

Весна лиш всміхнутися встигне,
І літо так швидко мина...
І яблука скоро досягнуть,
Та це вже осіння струна.

ЧУДО-РОМАШКА

На галявку вранці-зранку
У туманному серпанку
Сонце ясне впливало,
Трави й кущики купало.

Дарувало промінь квітам,
Теплий подих зелен-вітам,
А ромашці – тиху ніжність,
Скромну, непомітну свіжість.

Кожен день ромашка біла
Сонця промені ловила.
І росі вона раділа –
Землю вранці та поїла.

З усіма вона дружила,
Із травою гомоніла.
Кожному деньку раділа
І прожити ще просила.

Якось раз ромашка біла,
Як завжди, дощу раділа,
Крапельки лицем ловила
Та із сонцем говорила.

Враз здивовано застигла,
Диво вгледіти вже встигла,
Що світилося красою —
Кольоровою дугою.

Синє, жовте та червоне,
Кольорове та бездонне —
Веселкова ця краса...
Є й в природі чудеса!

І ромашчине сердечко,
Наче затишне гніздечко,
Враз наповнилось любов'ю...
І красою, і здоров'ям

Ділиться ромашка з нами...
І цілющими чаями,
Й білизнаю пелюсток,
Й ніжністю своїх квіток.

Простоту символізує,
Радість для душі дарує.
Має вдачу гарну й вроду —
Чудо-витвір у природи...

ГАЇ СКИДАЮТЬ ШАТИ ЗОЛОТІ...

Гаї скидають шати золоті,
І осінь догора багряним вогником.
Вона встеля дорогу для зими,
Що припливе в країну срібним човником.

Лаштуються у подорож птахи,
З гніздечком сумовито вже прощаються.
В осінній позолоті всі дахи...
В минулому ця осінь залишається.

ЗИМА-ЧАРІВНИЦЯ

Зима-чарівниця –
Чудова пора!
Радіє красі цій
Уся дітвора.

Іскристі сніжинки
Із неба летять,
Спадають на землю
І тихо скриплять.

І падає сніг
На долоні мої,
І радісно так
Стає враз на душі!

Сніжинки в долонях
Водою стекли...
Чому не лишились?!
Від мене втекли.

А сніг не стихає –
Все йде та іде...
Землі вже немає,
Не видно ніде...

А сніг вже вкриває,

Мов ковдрою, все...
Дерева дрімають,
Сніг спокій несе.

ЗИМА ОБІЙМИ РОЗКРИВАЄ

Зима обійми знову розкриває
І сніг пухнастий сипле з рукава.
Щаслива дітвора санки тягає,
Вниз котиться із криками «ура!»

Несуться морозенки з молотками,
По річці ними дзвінко стукотять.
Пробіглись золотими чобітками
З гори, де діти з санками стоять.

І радістю наповнились будинки,
Й щасливі і дорослі, і малі.
Можливо, десь з'єднались половинки...
Чудес чимало на моїй землі!

Поліна ТУРИЧЕНКО

15 років, м. Миргород Полтавської області, студентка
Жешувського ветеринарного технікуму, Польща.

МОЇ МРІЇ

Мої мрії – майже міражі,
Многоликі місячні містерії,
Мерехтливі марні муляжі,
Майбуття мережевні мізерії.

Мої мрії – миру маєста:
Море, мода, міні, мандри, музика,
Мегаполіси – манірності міста,
Магазини, милування, містика.

Мої мрії – мур міцний митця,
Муз майстерня, мантрові мелодії,
Мальовничі мудрості місця,
Міжпланетні, міжкосмічні модулі.

Мої мрії – моно, макросвіт
Містить майже міріади мислення,
Магії мільйони мегабайт,
Мережу містифікацій марення.

СЮЖЕТ З ТЕЛЕПЕРЕДАЧІ

Квіти і м'ята, сірий горобчик, Вікно
палати – маленький хлопчик.
Посмішка щира – серце хоробре
Й натхненна віра у «все буде добре»

Мамі малюнок, стіл біля ліжка
Серед пігулок розкрита книжка.
Йому чотири – життя дитяче,
Та він не плаче, давно не плаче.

Гей, ви, хто хоче всього багато,
Загляньте якимось у ту палату,

Погляньте якимось у ті очиці,
Мов у криницю, як у криницю.

Спитайте, може, про його мрію,
Про його віру і про надію,
І здивування не буде міри,
Бо він щасливий, бо він щасливий.

Він бачить сонце в вікно палати
І очі мами, і руки тата,
Бо його щастя – то мирне небо,
Здоров'я й друзі – і більш не треба.

Ви, ті, хто хоче всього багато,
По сім життів вам не вдасться мати.
Згадайте в русі про все, про різне,
Шануйте справжнє, доки не пізно.

ВЛАСНИЙ КРОК

Я стою на вершині гори,
Та гора – підлітковий вік.
Рвуть мене поради-вітри,
Кожен крок – то не крок, а крик.

В мене досвіду зовсім нема,
Та й не треба чужого мені.
Хай отримаю краще сама
Я від долі уроки сумні.

Я ціную ваш щирий порив
І бажання мене захистить,
Та, попри все натхнення й порив,
Вам за мене життя не прожить.

Все здолаю! Все зможу пройти
І радітиму з тих перемог.
Дуже треба мені віднайти
З тисяч кроків мій власний крок.

ЩАСЛИВА ЛЮДИНА

Напевно, я дуже щаслива людина,
Бо маю найкращу у світі родину:
Турботливу маму, веселого тата
І дуже хорошого, доброго брата.

В сім'ї Туриченків я голос свій маю,
Мене за мій голос ніхто не карає.
Я іноді, справді, дивуюся щиро
Умінню дорослих владнати все миром.

Я вчуся у мами, у тата, у брата,
Як краще зробити і що обирати.
Я впевнена в них і захищена ними,
Ніхто з них не вдарить ні в душу, ні в спину.

Тому я щаслива
Щоденно й щочасно:
Мені «підфартило»
З'явитися вчасно.

РОЗДУМИ НА ТЕМУ «ЩАСТЯ»

Якось улітку, лежачи в траві,
Дивилась я на чисте мирне небо
І промайнула думка в голові:
«Чого для щастя людям в світі треба?»

Мене не втомлювалися батьки навчати,
Що є любов – найбільша в світі сила.
Чому ж є люди, котрі хочуть воювати?
Напевне, їх в дитинстві не любили.

Маленькі діти – добрі, щирі всі,
І де межа, мабуть, ніхто не знає,
Зростаючи в любові і красі,
Чому добро у зло переростає.

Хто їм сказав, що цінність у грошах,
Яка таке могла сказати мати?
В яких вони читать могли віршах,
Що можна красти, бити і брехати?

Колись, звичайно ж, виросту і я
Й про вічні цінності – про мир і небо синє –
Від мене визнає донечка моя,
Усе я передам своїй дитині.

І хтось улітку, лежачи в траві,
У спокої, піднявши очі в небо,
Хай зловить щиру думку в голові:
«Як небагато нам для щастя треба».

МІЙ СВІТ

У мене вихідний –
Я з пультом на дивані,
Та, мов осінній рій, –
Страхи телеекранні.

Новин жахливий вир:
Скрізь вороги міфічні,
Хиткий несталий мир,
Інтриги політичні.

Неначе п'ять життів
У цих людей в запасі:
Відсутність почуттів
І хижі очі ласі.

Їх цінності в цей час
Уваги й сил не варті,
Та сиплють їх на нас
У хворому азарті.

«Любов» і «доброта»
Замінено на «гроші»
І користь заступа
Усі думки хороші.

Не можу зрозуміть,
Навіщо стільки людям
І як на світі жить,
Коли тебе не люблять...

Я вимкну той екран
І опинюся в краї
Де тато чинить кран,
А мама вишиває.

Є різних два світи
І треба зрозуміти,
Що обираєш ти,
В якому хочеш жити.

ГРА В КОЛЬОРИ

Розповім вам правила гри в кольори. В цю гру, як правило, гра дітвора. Раз, два і три – ось ми вже почали, Думай, не поспішай – відгадай...

Біле на сірому? – Сніг на землі.
Жовте? – Це, мабуть, курчата малі.
Синє – це небо, а може, вода,
А може, це слива з гілля вигляда.

А що це зелене, що сливу прикрило?
Це, може, листок чи метелика крила?

Що це червоне? – Це сонце сідає
Чи кущик малини в саду достигає,
Чи гроно калини, що щойно зірвали,
Чи крові краплини... життя обірвали.

Сизо в повітрі... Хай це буде туман.
Не дим від пожежі і не згарищ дурман!
А ця сивина – не у мами в косі,
Це просто м'яка ковила у росі.

А що це блищить? – Це зірка яскрава,
А зовсім не кулі шаленої спалах.
А це чорне – не сажа, а пишне рілля,
Цього просто не видно вам іздаля.

Ми всі кольори самі обираєм,
На кольори ми думками впливаєм.
Чим наші думки чистіші й світліші –
Тим кольори круг нас яскравіші.

Олександр ХІБОВСЬКИЙ

Учень 8-Б класу гімназії №2 м. Могилева-Подільського. Володар Гран-прі обласного етапу Всеукраїнського дитячо-юнацького фестивалю мистецтв «Сурми звитяги», номінація «Авторська поезія і проза». Член літературно-мистецької студії «Срібний передзвін» обласного об'єднання ГО «ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка (керівник Андрушко Наталя Альфредівна).

Я В УКРАЇНІ НАРОДИВСЯ

Я в Україні народився.
Тут мій народ, моя сім'я.
Тут вперше Богу помолився,
Коли ще був малим хлоп'ям.

І зараз Господа благаю,
Щоб він послав країні мир,
Щоб не було у нашій краї
Від вибухів кривавих вирв.

Мій батько бився на Донбасі,
Щоб я спокійно в школу йшов,
Під мирним небом восьмикласник
Дорогу грамоти пройшов.

Я хочу, щоб батьки вернулись
І замість сліз у нас – роса,
Щасливі мами посміхнулись,
І засміялись небеса!

ЧАСТО СНИТЬСЯ ВІЙНА...

Часто сниться війна,
Грізні вибухи в полі
І чужа сторона,
Де панує недоля.

Вирви, порох і смерть,
Що стоїть за плечима,
І біди коловерть
Зі страшними очима.

А солдати в бою,
Наче хвилі прибою,
Україну свою
Прикривають собою...

МІЙ СУСІД ПОВЕРНУВСЯ З ВІЙНИ...

Мій сусід повернувся з війни...
Сірий, змучений і все ж щасливий.
Як його зустрічали сини,
Коли з неба котилася злива!

Скільки вийшло до нього людей,
Хоч і темно було вже надворі!
Рвались тихі ридання з грудей,
І квіток коливалося море.

Дні проходять за днями - і як?
В снах – війна в молодого сусіда.
І тривога, й лихий переляк
Ну ніяк не проходять без сліду...

Мій сусід повернувся з війни.
Молодий, з сивиною на скронях,
Щоб тримали маленькі сини
Мирні промені сонця в долонях.

Ксенія БЕЗЩАСТНА

Учениця СШ № 1 м. Ізмаїл Одеської області.

Народилася Ксенія Безщастна в Ізмаїлі. Своє місто любить безмежно. Захоплюється гуманітарними дисциплінами, багато читає, любить поезію. Пише і власні вірші. В кінці 2019 року побачила світ її перша книжечка поезій «Первые штрихи», в якій немало хороших творів на різну тематику.

ИЗМАИЛ

На берегу реки Дунай,
Своей что манит красотою,
Раскинулся мне милый край,
Мой город Измаил родной.
Пусть невелик он, но ухожен,
И на другие не похож он.
Конечно, есть тут и музеи,
Площадок, парков много здесь,
Кинотеатр, галерея,
Церквей у нас не перечсть.
Аллеи парков Измаила

Манят своею тишиной.
Как хорошо здесь и спокойно!
И пахнет свежестью, листвою.
Пусть говорят мне что угодно,
Но самый для меня крутой
Всегда и был, и есть, и будет
Мой город Измаил родной!

ОМАР ХАЙЯМ

Сегодня рассказать хочу я вам:
Персидский был поэт Омар Хайям.
И называли все его стихи
И коротко, и ясно – рубаи.
Язык тех рубаи – аллегоричен,
А смысл – глубоко философичен.
На многие темы уж есть рубаи:
О дружбе, о Боге, о жизни, любви.
Кто смысл рубаи, как надо, поймет,
Великую мудрость в тот миг обретет.

ПЧЕЛЫ

Все видели хоть раз мы в жизни пчел.
И рассказать сегодня я хочу о том,
Как труд они распределяют
И как друг другу помогают.
С рожденья знает каждая пчела,
Была какая-то работа ей определена:
Кому-то пищу добывать,
Кому-то улей защищать.
Но роль у каждой у пчелы важна
И каждая по-своему нужна.
Опрятность у пчелы с рожденья
И улью не грозит, уж точно, загрязнение.
Проветривают улей регулярно,
Тепло поддерживают постоянно.

Нам стоит брать пример из пчел.
Залог успеха их таков:
Взаимовыручка и слаженность в работе,
Умение поровну делить свои заботы.
И очень важно, все-таки, везде и всюду —
Стараться понимать друг друга.

МИРОВОЙ ОКЕАН

Наверное, уж все на свете знают,
Что люди океаны загрязняют.
Но, что же нам сидеть без дела?
Ведь нужно срочно что-то делать!
Смотрите, мусор океаны укрывает,
Как одеяло или плед,
Приносит всем огромный вред.
Вот, например, плывет дельфин.
Он быстр и весел, и красив!
Но что-то вдруг пошло не так,
Идет ко дну дельфин-моряк.
Он к берегу пытается доплыть,
Чтоб воздуха вдохнуть и чтобы жить.
Вот он до берега доплыл,
Тут снова мусор — нету сил.
Еще рывок — бросается на берег,
И затихает там в изнеможение.
Причину я вам расскажу,
Вину я нашу докажу.
Дельфин и плавал, и нырял,
Но в легкие пакет попал,
Тот самый, что берем мы в магазин,
Чтоб положить в него товар с витрин.
Попользовались — и в ведро,
Которое для мусора отведено.
Его не уничтожили, а — в море.
Но это же приводит к горю!

Он жить хотел и мог бы жить!
Дельфин и дальше мог бы плыть!
Что за чудовища мы, люди?
Подносим горе мы на блюде!
Мы думаем лишь о себе,
Всем окружающим наносим вред.
Хотите дальше так и жить —
Природе и себе вредить?
Свой мусор стоит перебрать,
В переработку отправлять.
А пластик вовсе запретить,
Чтобы животным не вредить.
И пусть живут все в мире дети
На чистой Голубой планете.

Анастасія ЗМІРТКО

Учениця 11 класу Плисківської ЗОШ І-ІІІ ст. Погребищенського району Вінницької області. Бере активну участь у міських, районних, обласних олімпіадах та різних заходах, на яких неодноразово здобувала призові місця. Долучається до шкільної самодіяльності та святкових заходів сільського будинку культури. Брала активну участь у міжнародному проєкті “Захистимо пам’ять”.

З 2019 року стала головою учнівського самоврядування.

Їй подобається професія журналіста, захоплюється вивченням культури та міфології різних країн, особливо Японії. Має багато хобі, серед яких – макіяж, малювання та манікюр.

У вільний час також любить слухати аудіокниги та читати мангу, паралельно захоплюється поезією, декламує та пише вірші. Особливо її вразили вірші Олександри Бурбело, які надихають на творчість.

ОБПАЛЕНЕ СЕРЦЕ

У садочку вишня чорна, обгоріла.
Вкритись білим цвітом так і не зуміла.
Тут снаряд ворожий, пролетівши зранку,
Обпалив, поранив вчора на світанку.
Спопелив садочок,
Зруйнував оселю.
Вирвав, наче серце, зруйнувавши стелю.
У задумі мати, у тривозі діти,
В розпачі сусіди.
Треба ж якось жити ...

ТУГА

Затужило небо, почорніли хмари,
Річка спохмурніла...
Чорна звістка миттю село облетіла:
Втратила синочка, втратила надію.
Жити не судилось, любити, кохати.
«Де ж мої онуки?»- заридала мати.
До небес здіймає худорляві руки:
Мріяла невістку, мріяла онуків...
Синочка немає – життя війна забрала.
Плакала у тузі, як свічка згасала.

ЧИ Є ДЕ КРАЩЕ?

Розквітають вишні,
Чорнобривці, м'ята .
Заквітчалась пишно
Моя рідна хата.
Спориші під ноги килим постелили.
На осонні густо груші зарясніли.

Сонечко привітно нам голубить щічки
І ми навперейми біжимо до річки.
А вона вирує, несе води сині.
Чи є ще десь краще, як на Україні ?

Зміст

Сашині первоцвіти	3
Олександра Бурбело	4
Я лиш струна на арфі України	4
Переможці конкурсу за 2017 рік.....	5
Номінація «Проза»	
Лада АЛІФАНОВА	7
Фортеця старого Беркута	8
Іван ВАЛСАМАКІ	13
Журавлина Січ	14
Ярослава НІКІФОРОВА	21
Як ведмедик та зайчик з кульбабкою познайомилися.....	22
Дарія ХОДАКІВСЬКА	27
Був такий хлопець	27
Номінація «Поезія»	
Володимир Габрель	30
<i>Пісня крізь століття і віки</i>	<i>31</i>
У Маріуполі сирени загули	31
Послухай рідний край	31
Пісня	32
Весна	32
Рідному містові	33
Кімната, де живуть книги	33
Олександра Ходак	34
Добранкові сни	34
Повернулися лелеки	35
Мар'яна Слюсар	36
<i>Світ любові і добра</i>	<i>37</i>
Люблю тебе, Україно	37
Маленька українка	37

Заплету я квіти в коси	38
Українському воїнові	39
Моєму дідусеві	39
Матусі	40
Анна Арсенюк	42
Історія об'єднаних сердець	43
Світлини з нагородження переможців конкурсу 2017 року.....	47
Світлини з нагородження переможців конкурсу 2018 року.....	49
Світлини з нагородження переможців конкурсу 2019 року.....	51
Світлини з нагородження переможців конкурсу 2020 року.....	53
Переможці конкурсу за 2018 рік	55
Номінація «Проза»	
Софія БІЛЯВСЬКА	57
Годриковий ліс.....	57
Іван ВАЛСАМАКІ	63
Крилатий кінь Айма, або легенди Перевізького степу	64
Олексій ЛИСЕНКО	72
Подарунок на іменини	72
Анастасія БЕВЗ	75
Журавка	76
Номінація «Поезія»	
Олександр БАТАГА	82
<i>Кується слово у душі</i>	<i>83</i>
Боротьба	8
Час та Україна	84
Найліпша мова.....	84
Хай інші шукають.....	84
Живе у мені.....	85
Три, два, одне.....	

Гніздо.....	8
Порада	
Назарій ГОРІШЕВСЬКИЙ.....	88
<i>Колиска роду.....</i>	<i>89</i>
Моєму земляку.....	89
Гнатова колиска	89
Катерина ДРОБИНА	90
Дана Богом	91
Ти чуєш?.....	92
Молитва.....	92
Мрія.....	93
Чашка кави	93
Софія КУЦА	95
Осінь-чарівниця.....	96
Переможці конкурсу за 2019 рік	98
Номінація «Проза»	
Оксана ІЛЧУК.....	99
Мужні герої живуть поруч	99
Ольга ГРЕЧАНОВСЬКА	103
Сміється Гоголь— сміється світ	103
Софія ВОРОПАЄВА	106
Чарівні ножиці	107
Номінація «Поезія»	
Наталя ЖЕРНОВА.....	108
Я хочу жити в такій країні	108
Троянда.....	109
Діана ГЛАДКОВСЬКА.....	110
<i>Двері в літо</i>	<i>111</i>
Рідна мова	111
Дитинство	111
Україні.....	112

Двері в літо	112
Тетяна ЩУРОВСЬКА	114
Героїв наших ворог не здолає	114
Анна-Ірина МЕЛЬНИК	115
Україна	115
Захисникам.....	116
Рідна мова	116
Віфлеємська зірка	116
Сонячний день	117
Ведмедик	117
Комета	117
Математика	118
Переможці конкурсу за 2020 рік	119
Номінація «Проза»	
Дар'я ШИХАЛЬОВА	121
Дослідження життя і творчості Олександри Бурбело	121
Маргарита ЖЕЛІЗНОВА	128
Якби я була деревом	128
Дар'я НЕЧЕПАЄВА	132
Ще не пізно	132
Владислав ДМИТРУК	138
Незвичайна пригода Ярика і Мишка	138
Марія МОВЧАН	142
Добро перемогло, або агенти під прикриттям	143
Номінація «Поезія»	
Діана ГЛАДКОВСЬКА	149
Молюся за тебе я, солдате	150
Пам'яті Олександри Бурбело	151
Лія ЮЗЬКО	152
<i>Квітуха Україна</i>	152

Душа мого народу	152
Мамина хустина	153
Квітуча Україна	154
Шие матусенька	154
Український віночок	155
Пора яблуневого цвіту	156
Чудо-ромашка	156
Гаї скидають шати золоті	158
Зима-чарівниця	158
Зима обійми розкриває	159
Поліна ТУРИЧЕНКО	160
Мої мрії	160
Сюжет з телепередачі	161
Власний крок	162
Щаслива людина	163
Роздуми на тему «щастя»	164
Мій світ	16
Гра в кольори	166
Олександр ХІБОВСЬКИЙ	167
Я в Україні народився	167
Часто сниться війна	168
Мій сусід повернувся з війни	169
Ксенія БЕЗЩАСТНА	169
Измаил	169
Омар Хайям	170
Пчелы	170
Мировой океан	171
Анастасія ЗМІРТКО	173
Обпалене серце	174
Туга.....	174
Чи є де краще?	174

Літературно- художнє видання

Первоцвіти України

Твори переможців конкурсів
«Струна на арфі України»
імені Олександри Бурбело
за 2017 – 2020 роки

Упорядники: Валентина Сторожук,
Володимир Бевз
Дизайн обкладинки Юлії Сьоміної

Здано до складання 03.12.2020 р.

Підписано до друку 16.12.2020 р.

Формат 60х84/16. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.

Умовн. друк. арк. 3

Замовлення № 387

Тираж 100 прим.

Видавець ФОП Рогальська І.О.

м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 145

тел.: (0432) 43-51-39, 65-80-80

E-mail: dilo_vd@ukr.net

Свідоцтво ДК № 3909 від 02.11.2010 р.

Виготовлювач ФОП Рогальська І.О.

м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 145

тел.: (0432) 43-51-39, 65-80-80

E-mail: dilo_vd@ukr.net

Свідоцтво В03 № 635744 від 01.03.2010 р.

**Лауреат премії «Струна на арфі України»
ім. Олександри Бурбело**

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПРЕМІЯ ЖУРНАЛУ "ВІННИЦЬКИЙ КРАЙ"
"СТРУНА НА АРФІ УКРАЇНИ" ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРИ БУРБЕЛО

*Ще тільки-но займається зоря
Ключем поезії я відчиняю ранок
Олександра Бурбело*

ДИПЛОМ

І СТУПЕНЯ

у номінації «За кращий поетичний твір»

нагороджується Лія Кюько

учениця Заозерненської ЗШ І-ІІІ ст. Тульчинського району Вінницької області

Перший заступник голови Вінницької облдержадміністрації

Наталя Зябологна

Директор департаменту інформаційної діяльності
та комунікацій з громадськістю
Вінницької облдержадміністрації

Світлана Василюк

Голова Вінницької обласної організації
Національної спілки письменників України

Вадим Вітковський

Директор Волонтерського центру ім. Олександри Бурбело,
директор Благодійного фонду «Діти Європи»,
к.т.н., доцент ВНТУ, мама Олександри Бурбело

Світлана Бєз

2020

Конкурс «Струна на арфі України» імені Олександри Бурбело

Редакція журналу «Вінницький край» спільно з родиною Олександри Бурбело і Департаментом інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю Вінницької облдержадміністрації з грудня 2016 року оголосили про заснування щорічної літературно-мистецької премії журналу «Вінницький край» імені Олександри Бурбело – «Струна на арфі України» і щорічний конкурс на кращу поетичну і прозову публікацію для творчої молоді шкіл Вінниччини віком до 16 років.

Конкурс став Всеукраїнським. Ї переможці із м. Нікополя Дніпропетровської, с. Музичі Київської, смт Стеблева Черкаської областей, Запоріжжя і Полтави. У цьому році переможцями стали учні з м. Ізмаїлу Одеської та м. Миргороду Полтавської областей та студентка з м. Жешув (Польща). На сьогодні конкурс став Міжнародним. З метою підтримки молодих талантів України і видається ця книга – «Первоцвіту України».